

20

YEARS IN THE
FIGHT AGAINST
CORRUPTION

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
SRI LANKA

ඉඩම් කඩම්
දැනමුතුකම්

පළමු මුද්‍රණය 2012
දෙවන මුද්‍රණය 2013
තෙවන මුද්‍රණය 2022

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා
366, නාවල පාර, නාවල, රාජගිරිය
දුරකථන - (94) 11 4369781
ෆැක්ස් - (94) 11 2 865 777
වෙබ් අඩවිය - www.tisrilanka.org

ISBN: 978-955-1281-52-6

සම්පත් දායකත්වය

- ආර්. එම්. එස්. ඩී. රත්නායක මහතා (ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවය)
- ආර්. ඒ. තිලකරත්න මහතා (ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවය)
- එස්. වාහලචන්ද්‍ර මහතා (ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවය)
- ඊ. එම්. එම්. ඒකනායක මහතා (ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවය)
- පී. ඩී. කීර්ති ගමගේ මහතා (ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවය)
- ඩී. ඒ. අසන්න ගුණසේකර මහතා (ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවය)
- ප්‍රධානී ප්‍රේමදාස (ඉඩම් කොමසාරිස්)

කාටූන් - පියල් උදය සමරවීර මහතා

පිටු සැකැස්ම - හරිත දහනායක

සම්බන්ධීකරණය - ගයන් ලියනගේ

මෙහෙයවීම හා සම්පාදනය - ශාන්ත කුලතුංග

සංස්කරණ දායකත්වය - චතුමාලි ඉෂංකා කළුආරච්චි

ටී. පියුම් මධුෂානි

සෝදුපත් පරීක්ෂා කිරීම - තිසරණී විජයබණ්ඩාර

© සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි. මෙහි අන්තර්ගත වන කරුණු උපයෝගී කරගැනීමේදී/
ප්‍රකාශනය කිරීමේදී ඒ සඳහා ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනයෙන් ලිඛිත
අවසරය ලබාගෙන තිබිය යුතුය.

මෙම ප්‍රකාශනයේ අඩංගු කරුණු පිළිබඳ සම්පූර්ණ වගකීම ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල්
ශ්‍රී ලංකා ආයතනය විසින් දැරයි.

ඉඩම් කඩම්
දැනමුතුකම්

පටුන

අන්තර්ගතය	පිටුව
ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්තුමාගේ පණිවිඩය	1
විධායක අධ්‍යක්ෂවරයාගේ පණිවිඩය	2
1. අපි ඉඩම් හඳුනා ගනිමු	3
2. මහජනතාවට සහ ආයතනවලට ඉඩම් බෙදාදීමට අදාළ කරගනු ලබන පනත් මොනවාද ?	8
3. රජයේ ඉඩම් සඳහා නිකුත් කරන ලියවිලි (බලපත්‍ර/ ඔප්පු)	14
4. බලපත්‍ර මත සහ දීමනා පත්‍ර මත ලැබූ ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීම	24
5. බලපත්‍ර පිටපත් ලබාගැනීම	30
6. ඉඩම් පැවරීම හුවමාරුව (විකිණීම) උකස් තැබීම	33
7. ජීවිත භුක්තිය	43
8. ඉඩම් මැනීම	50
9. ඉඩම් ආරාච්ච	56
ඇමුණුම්	63

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්තුමාගේ පණිවිඩය

රජයේ ඉඩම් වැඩි වශයෙන් පරිහරණය කරනු ලබන්නේ වියළි කළාපීය දුෂ්කර ප්‍රදේශ වල ග්‍රාමීය ජනතාවයි. ඔවුන්ගේ ජීවනෝපාය සලසා ගැනීමට මූලික වන්නේ බොහෝ විට රජයෙන් ලබාදෙන ඉඩම් කොටසකි. එහෙත් මෙවැනි පුද්ගලයින්ට සංකීර්ණ ඉඩම් නීති, රෙගුලාසි හා ක්‍රියාපටිපාටි පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් නැත. එම නිසාම තමන්ට අවශ්‍ය ඉඩමක් ලබා ගැනීමේදීත්, තමන් වෙත ලබාදී ඇති ඉඩම් පරිහරණය කිරීමේදීත් මෙම අනවබෝධය නිසා ගැටලු වලට මුහුණපානු ලබයි. මේ නිසාම නීතිරීති වලට පටහැනිව කටයුතු කිරීම තුළින් විසඳීමට දුෂ්කර ඉමහත් ගැටලුකාරී තත්වයන් මෙම ක්ෂේත්‍රය තුළ ඇතිවී තිබෙන බව අපගේ අත්දැකීමයි.

සංතිවේදනයේ දියුණුව නිසා වර්තමානයේ ජනතාවට ඉතා පහසුවෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීමට හැකියාව තිබුණද දුෂ්කර පළාත් වල නූගත් දුප්පත් ගැමි ජනතාව විවැනි මාධ්‍ය තුළින් තොරතුරු ලබාගැනීම තවමත් ඉහළ මට්ටමට ලඟාවී නැත. විවැනි මාධ්‍ය තුළින් තොරතුරු සැපයීම අතින්ද මෙම ඉඩම් පරිපාලන ක්ෂේත්‍රය අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර හා සසඳන කල තවමත් පසුපසින් සිටින බව පිළිගැනීමට සිදුවේ. එම නිසා මෙම ඉලක්ක කණ්ඩායම්වලට තේරුම්ගත හැකි සරල ලෙස ඉදිරිපත් කර ඇති රජයේ ඉඩම් පරිපාලනයට අදාළ සේවාවන් ලබාගන්නා ආකාරය පැහැදිලි කරන මෙම අත්පොත ඉතා වැදගත් කාලීන අවශ්‍යතාවයක් සපුරාලීමක් බව කිව හැක.

ඇතැම් ජාත්‍යන්තර ස්වේච්ඡා සංවිධාන අප රටේ රාජ්‍ය තන්ත්‍රයේ දුර්වලතා මතු කරමින් විවේචනය කිරීමටත් එවන් අඩුපාඩු අනුව රටේ තත්වය වර්ග කිරීමට ලක්කර තමන්ගේ අරමුණු ඉටුකරගැනීමටත් උත්සාහ කරන යුගයක “අඳුරට සාපකරනවාට වඩා එක් පහනක් දැල්වීම වටහේය” යන වදන සාක්ෂාත් කරමින් ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටරැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනය, ඉඩම් අයිතිය සඳහා වන ජනතා සංධානයේ කාරුණික අනුග්‍රහයෙන් ඉටුකරන ලද මෙම මෙහෙවර ඉතා ප්‍රශංසනීයයි. මෙම අත්පොත සකස් කිරීම සඳහා දැනුම සහ අත්දැකීම් ඇසුරෙන් දායකත්වය සැපයූ ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයේ පළපුරුදු නිලධාරීන් සහ දෙනාටද මාගේ ප්‍රණාමය පුද කරමි. මෙම අත්පොතේ දෙමළ භාෂාවෙන් පරිවර්තනයක් එළි දැක්වීමට කටයුතු කර තිබීම දෙමළ භාෂාව භාවිතා කරන ජනතාවට මහත් රැකුලක් වනු ඇත. මෙවන් උතුම් කර්තව්‍යයක් ඉටු කිරීම සඳහා, මීට දායක වූ සියලු දෙනාට මෙවන් කර්තව්‍යයන් සඳහා තවතවත් ශක්තිය හා දීර්ග ලැබේවායි මම ප්‍රාර්ථනා කරමි.

ආර්. පී. ආර්. රාජපක්ෂ
ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ විධායක අධ්‍යක්ෂවරයාගේ පණිවිඩය

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනය 2012 දී මෙම අත්පොත විලි දක්වා, ජනතාව අතර බෙදා හැරීමත් සමඟ ඊට බොහෝ යහපත් ප්‍රතිචාර ලැබුණි. ජනතාවගේ ජීවනෝපායට මෙන් ම, ඔවුන්ගේ නිවහනට, දරුවන්ගේ අනාගතයට සහ ආත්මානිමානයට ඉතා වැදගත් සම්පතක් වන ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් මෙම අත්පොත උපකාරයක් වීම මීට හේතුව විය. රජයේ ලබා දුන් ඉඩම් තුක්ති විධි, දැරුවන්ගේ පෙළෙන, අසරණ ජනතාවට පැන නගින බොහෝ ගැටලු තේරුම් ගෙන, ඉතා සරල බසින් පිළියම් දක්වා තිබීම මෙම අත්පොතෙහි ජනප්‍රියතාවට හේතු වූ සුවිශේෂ ලක්ෂණයක් විය. ඉඩකඩම් සම්බන්ධයෙන් මහජනතාවට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය හැකි තොරතුරුවල පවත්නා හිඟතාව බොහෝමයක් මෙම අත්පොත මගින් ජනතාවට සම්පති කිරීමට හැකි වීම සම්බන්ධයෙන් අප ආයතනය සතුටට පත් වන අතර මෙම අත්පොත නිර්මාණය කිරීමට දායක වූ දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන්, සම්පත්දායකයන් ඇතුළු සියලු දෙනාට මාගේ ප්‍රණාමය හැවින පුද කර සිටිමි.

තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය අප රටේ හෙතෙකව පිළිගෙන ඇති මෙවන් අවධියක, ජනතාවගේ විදිනෙදා ජීවිතයට වැදගත් වන තොරතුරු රජයේ ආයතන විසින් ප්‍රගාමීව ඉදිරිපත් කිරීම නීතියෙන් අනිවාර්ය කර ඇති වාතාවරණයක, ඉඩකඩම් පිළිබඳ අත්පොත තොරතුරුවලට පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය නොහැකි වීම සැලකිය යුතු කරුණකි. තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය ජනතාව අතර ප්‍රචලිත කිරීමට එම නීතිය ස්ථාපනය වූ දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පාර්ශ්වයක් වශයෙන්, මෙම අත්පොතේ යාවත්කාලීන කරන ලද පිටපතක් ජනතාව වෙත ලබා දීමට හැකි වීම පිළිබඳ TISL ආයතනයේ අපි නිහතමානීව සතුටට පත් වෙමු.

ශ්‍රී ලංකාවේ දූෂණය පිටු දැකීමේ කාර්යයට දායක වීමේ මෙහෙවර පෙරදැරිව TISL ආයතනය වසර 20ක් පුරා මෙරට තුළ ඉටු කරන ලද සේවයේ වැදගත් අංගයන් ලෙස රජයේ සේවාවන් වෙත ප්‍රවේශ වීම, දූෂණය හඳුනා ගැනීම, වැළැක්වීම සහ පුරවැසි අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ රට වටා ජනතාව දැනුවත් කිරීම යනාදිය හැඳින්විය හැකිය. එමෙන් ම, රජයේ ආයතනවලින් සේවා සපයා ගැනීමේ දී මුහුණ දීමට සිදු වන අකාර්යක්ෂමතා සහ දූෂණය නිසා පීඩාවට පත් වූ ජනතාවට නොමිලේ නීති උපදෙස් ලබා දීම ද අපගේ සුසැරි සෙවන ශාඛා හරහා ක්‍රියාත්මක කර ඇත. මෙම අත්පොත නිර්මාණයට සහ එහි නව මුද්‍රණයකට මග විවර කළේ එලෙස හඳුනා ගත් සාමාන්‍ය ජනතාවගේ ඉතා සුලභව දකින ඉඩකඩම් සම්බන්ධ ගැටලු වේ.

එහෙයින්, TISL ආයතනයට වසර 20ක් සපිරෙන මොහොතක මෙම අත්පොත නැවතත් සමාජගත කිරීමට හැකිවීම වැදගත් කාර්යයක් ලෙස මම සලකමි. ඉතිහාසයේ නොවූ විරූ තරමේ ආර්ථික සහ සමාජයීය පීඩනයකට ලක් වූණු ලක්මවගේ දරුවන්, දූෂණයට සහ අවපාලනයට විරුද්ධ වෙමින් තම අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් වීදි බසින ලද අවධියක, තොරතුරු නම් බලසම්පන්න මෙවලම හරහා දිරිගැන්වීමක් මෙම අත්පොත මගින් ජනතාවට ලබා දීමට අපි බලාපොරොත්තු වෙමු. එමෙන් ම, ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් තම අයිතිවාසිකම් හුක්ති වීදිමට රජයේ සේවාවන් මගින් ජනතාවට දී ඇති අවකාශය වඩාත් ශක්තිමත් කිරීම ද මෙහි අරමුණ වේ.

ඉඩම් හා බැඳුණු නීතිය සහ ක්‍රියාපටිපාටි පිළිබඳ මනා අවබෝධයෙන් කටයුතු කිරීමටත්, එම දැනුම අන් අය සමඟ බෙදා ගැනීමටත්, මෙම අත්පොත රුකුලක් වේවා යැයි මම ප්‍රාර්ථනා කරමි.

නදිමානි පෙරේරා
විධායක අධ්‍යක්ෂ

1. අපි ඉඩම් හඳුනා ගනිමු

ඉඩම් අප හැමෝටම වටිනා දෙයක්. ජීවිතය හැරුණාම අප වැඩි දෙනෙකුට බෙහෙවින්ම වැදගත් වන්නේ ඉඩම්. ඒ වාගේම ඉඩම් කියන්නේ කවදාවත් වැඩිවෙන්නේ නැති දිනෙන් දින වටිනාකම වැඩිවන සම්පතක්. ඒ නිසාම ඉඩම් හා ඒවාට බලපාන හිතී ඊති හඳුනාගැනීම ඉතා වැදගත්. පළමුව අපි ඉඩම් වල ස්වභාවය හඳුනා ගැනීමට උත්සාහ කරමු.

සින්නක්කර ඉඩම්

මේවාට ප්‍රවේණි (පරවේණි) ඉඩම්, පුද්ගලික ඉඩම්, සන්නස් ඉඩම්, නින්දුගම් කියලත් කියනවා. මීට අමතරව විහාරගම්, දේවාලගම් ඉඩම් කියලත් ඉඩම් වර්ගයක් තියෙනවා

රජයේ ඉඩම්

ඒ කියන්නේ ශ්‍රී ලංකා ජනරජය (ආණ්ඩුව) සතුව පවතින ඉඩම්

ඉඩම් මේ විදියට කොටස් දෙකකට බෙදුනේ මුඩුබිම් ආඥා පනතෙන් හා ඉන් පසුව පැනවුණ ඉඩම් නිරවුල් කිරීමේ ආඥාපනත නිසයි. සුද්දන්ගේ කාලයේදී හඳුන්වා දුන් මේ පනත් වලින් රටේ තිබුණු ඉඩම් පිළිබඳව පරීක්ෂණ පවත්වලා ජනතාවට තමන්ගේ අයිතිය ඔප්පු කරන්න පුලුවන් වුණු ඉඩම් සින්නක්කර ඉඩම් විදිහටත් ඉතිරි ඉඩම් රජයේ ඉඩම් විදියටත් හඳුන්වනු ලැබුවා.

"ඉඩම යන්නට භූමියත්, ඒ තුළ පිහිටි ගහකොළ හා ඉදිකිරීම් සියල්ලත් ඇතුලත්."

මේ පොත් පිටවෙදී අපි වැඩිපුර අවධානය යොමු කරන්නේ රජයේ ඉඩම් පිළිබඳවයි.

11 මේ ඉඩම් වෙන් කරල හඳුනා ගන්නේ කොහොමද ?

චිතනදී තමයි අපිට මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව සහ ඒ අය සතුව ඇති සිතියම් (Plan) වැදගත් වන්නේ.

ඉඩමක් සින්නක්කර ඉඩමක්ද, රජයේ ඉඩමක්ද කියල හරියටම හඳුනා ගන්න නම් ඊට අදාළ සිතියම පරීක්ෂා කරල බලන්න වෙනවා.

සිතියම්වල රජයේ ඉඩම් සහ පෞද්ගලික ඉඩම් වෙන් වෙන් වශයෙන් දක්වල තියෙනවා. සිතියමේ එක් එක් ඉඩම් කට්ටි පිළිබඳව විස්තර දක්වල තියෙන්නේ පරිපූරක ලැයිස්තුවේ නැතිනම් පංගුකරුවන්ගේ ලැයිස්තුවේ (Tenement List). හැබැයි සමහර ගම් වලට මෙම සිතියම් තවම හදල නැහැ.

1.2 රජයේ ඉඩම් සහ පෞද්ගලික ඉඩම් වෙන්කර හඳුනා ගන්නේ කෙසේද?

ඉහතින් විස්තර කළ ආකාරයට රජයේ ඉඩම් සහ පෞද්ගලික ඉඩම් වෙන්කර හඳුනාගැනීමට මිනුම්පතිවරයාගේ සිතියම් උපයෝගී කරගන්නවා. සිතියම් මගින් තහවුරු වන්නේ ඉඩම රජයේද සිත්තකකරද යන්න පමණයි. ඉඩමේ අයිතිය පවතින්නේ කාහටද යන්න දැනගැනීමට නම් අදාළ ඔප්පුව/ බලපත්‍රය පරීක්ෂා කරල බලන්න වෙනවා.

සිත්තකකර පෞද්ගලික ඉඩමකට නම් ඒ සඳහා නොතාර්ස්වරයකු විසින් ලියා සහතික කරන ලද ඔප්පුවක් තිබිය යුතුයි. එම අයිතිය නිරවුල්ද යන්න තහවුරු කරගන්නේ වසර 30 ක එම ඉඩමේ පැටිකිරිය (Pedigree) පරීක්ෂා කිරීමෙන්. ඒ සඳහා සුදුසුකම් ලත් නොතාර්ස්වරයකුගේ හෝ නීතිඥයකුගේ සහය අවශ්‍ය වෙනවා. මීට අදාළ නීත්‍යානුකූල ලේඛන ඉඩම් හිමියා සතුව තිබිය යුතු අතර එය දිස්ත්‍රික් ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කර තිබිය යුතුමයි.

ඕනෑම අයකුට අවශ්‍යතාවය මත ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේදී මෙම පත්‍රරූ පරීක්ෂා කර බැලිය හැකියි. එසේ පත්‍රරූ පරීක්ෂා කළ හැක්කේ තමන් සතු ඉඩම් වල ලේඛන වල පමණයි. අයිතිකරු නොවන අවස්ථාවකදී නීතිඥයකුගේ හෝ නොතාරස්වරයකුගේ සහය අවශ්‍ය වෙනවා. පත් ඉරු පිටපත් ලබාගැනීම සඳහා දිස්ත්‍රික් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයට මුද්දර ගාස්තු ගෙවිය යුතුයි. පත්‍රරූ සොයාගත හැකිනම් එක් දවසකින් ලබාගන්න පුලුවන්. තමන් සතු ඔප්පුවක පිටපතක් වුවත් මුද්දර ගාස්තු ගෙවා ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයෙන් ලබාගන්න පුලුවන්.

1.3 රජයේ ඉඩම්

රජයේ ඉඩම් කොටස් කිහිපයකට බෙදන්න පුලුවන්

1. බෙදාදිය හැකි ඉඩම්
2. බෙදාදිය නොහැකි ඉඩම්

බෙදා දිය හැකි ඉඩම් කියන්නේ මොනවද? වෙනත් විශේෂ කටයුත්තක් සඳහා වෙන් කර නොමැති බෙදාදීමට සුදුසු ඉඩම් තමයි මේ ලෙස හඳුන්වන්නේ. මේවා තියෙන්නේ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා භාරයේයි. (මේවාට ඉස්සර කීවේ දිසාපතිගේ ඉඩම් කියලයි) මේ බෙදාදිය හැකි ඉඩම් වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් මේ වන විට බෙදාදී අවසන්. බෙදාදෙන්න පුලුවන් ඉඩම් තව සුලු ප්‍රමාණයක් ඉතිරි වෙලා තියෙනවා.

රජය වෙනුවෙන් මේ ඉඩම් බෙදාදෙන්න ආයතන ගණනාවක් තියෙනවා. ඒ අතර ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය, නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව වගේ ආයතන තියෙනවා.

හැබැයි මේ සෑම ආයතනයක්ම හෝ නිලධාරියෙක්ම ඉඩම් බෙදා දෙන්නේ ඊට අදාළ පනතකට, නීතියකට අනුවයි. **ඊට පරිහානිරව හිතීමනේට ඉඩම් බෙදා දෙන්න කාටවත්ම බැහැ.**

1.4 පොදු ඉඩම් හඳුනාගැනීම

පොදු ඉඩමක් කියන්නේ පොදු මහජනතාවගේ යහපත වෙනුවෙන් වෙන්කර තබන ලද ඉඩම් කොටසක්. මේවා අනවසරයෙන් අල්ලා ගැනීම හෝ පුද්ගලිකව පරිහරණය කිරීම සමාජ විරෝධී කටයුත්තක්. එවැනි අවස්ථාවකදී ඊට විරුද්ධවීම පුරවැසි අයිතියක් මෙන්ම යුතුකමක් ද වෙනවා.

අදාළ සිතියම් පරීක්ෂා කිරීමෙන් සහ ඉඩම් පිළිබඳ කටයුතු කරන නිලධාරීන්ගෙන් (ජනපද නිලධාරී, ග්‍රාම නිලධාරී, ඒකක හා කොට්ඨාශ කළමනාකරුවන්) විමසීමෙන් කිසියම් ඉඩමක් පොදු ඉඩමක් ද යන්න දැනගන්න පුලුවන්

පොදු ඉඩම් ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා ඔබෙන් ලැබිය යුතු දායකත්වය

1. අනවසරකරුවන්ගෙන් ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා අපකැපවීම
2. අනවසරකරුවන් අල්ලාගෙන ඇත්නම් ඔවුන් ඉවත් කිරීම සඳහා රජයේ නිලධාරීන්ට සහය වීම
3. පොදු ඉඩම් ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා රජයේ නිලධාරීන්ට සහයවීම

1.5 මොනවද මේ බෙදාදිය නොහැකි ඉඩම් ?

බෙදාදිය නොහැකි ඉඩම් ලෙස කෙටියෙන් හඳුන්වන්නේ රක්ෂිත ඉඩම්. ඒ කියන්නේ ආරක්ෂා කරගතයුතු, මිනිසුන්ගේ පුද්ගලික පරිහරණයට ලබාදිය නොහැකි හෝ ලබා නොදිය යුතු ඉඩම්. බෙදාදිය නොහැකි රක්ෂිත ඉඩම් පහත දැක්වෙන ආකාරයට වර්ග කළ හැකියි.

1. වන පීචී රක්ෂිත (අභය භූමි/ වනපීචී කලාප)
2. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සතු ඉඩම් (කැලෑ ඉඩම්)
3. පුරා විද්‍යා රක්ෂිත/ සුජා භූමි
4. වාරිමාර්ග රක්ෂිත හා ජල රක්ෂිත (ගංගා, ඇළ, දොළ, වැව්)
5. මහා මාර්ග හා දුම්රිය මාර්ග රක්ෂිත
6. වෙරළ හා වරාය රක්ෂිත
7. ස්වභාවික රක්ෂිත (දළ බෑවුම් සහිත ඉඩම්)
8. පොදු ඉඩම් (තිස් බඹය/ ක්‍රීඩා පිටි/ සුසාන භූමි/ ගිනි කපොලු/ සුළං කපොලු)

2. මහජනතාවට සහ ආයතනවලට ඉඩම් බෙදාදීමට අදාළ කරගනු ලබන පහත් මොනවාද ?

රජය සතු ඉඩම් මහජනතාවට හෝ ආයතන වෙත නීත්‍යානුකූලව ලබාදීම සඳහා බලපවත්නා අණ පහත් කිහිපයක් තිබෙනවා.

1. ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත (L.D.O.)
2. රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත (C.L.O.)
3. ඉඩම් ප්‍රධාන (විශේෂ විධිවිධාන) පනත
4. ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභා පනත
5. ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය පනත
6. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය පනත
7. පළාත් ඉඩම් ප්‍රඥප්ති

මේ එක් එක් පනත් විධිවිධාන හා නියෝග හා රෙගුලාසි වල ඒ ඒ ආයතන මහජනතාවට ඉඩම් පැවැරීමට අදාළ විධිවිධාන සවිස්තරව දක්වා තිබෙනවා. ඒ අනුව ඒ ඒ ආයතන ඉඩම් බැහැර කළ යුතු වන්නේ අදාළ අණ පනත්වල දැක්වෙන විධිවිධාන අනුවයි.

2.1 රජය වෙනුවෙන් ඉඩම්වල භාරකාරත්වය දරණ ආයතන

- *1. ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරල් දෙපාර්තමේන්තුව/ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව
- *2. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
- *3. ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය
- *4. ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව
- *5. ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය
- *6. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
7. වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
8. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
9. පුරා විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව

10. ඉඩම් නිරවුල් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව
11. වෙරළ සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
12. දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව
13. වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
14. මහාමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
15. ත්‍රිවිධ හමුදාව
16. ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය
17. ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය

මේවා අතරින් ජනතාව සඳහා ඉඩම් බෙදාදීමට බලතල ඇත්තේ ඉහත ලේඛනයේ “තරු” ලකුණු දමා ඇති ආයතනවලට පමණයි. අනෙක් ආයතන වලට හිමිකම ඇත්තේ ඔවුන් වෙත පැවැරී ඇති වගකීම ඉටු කිරීම සඳහා ඉඩම් පරිහරණය කිරීමට පමණයි.

2.2 පුද්ගලයෙකුට/ ආයතනයකට ඉඩම් ලබාගත හැකි අරමුණු

1. පදිංචියට
2. වගාවට
3. වාණිජ කටයුතුවලට
4. කාර්මික කටයුතුවලට
5. පොදු කටයුතු සඳහා
6. ආගමික කටයුතු සඳහා
7. මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘති සඳහා
8. ආයෝජන මණ්ඩලයේ අනුමත ව්‍යාපෘති සඳහා (පුද්ගලයෙකුට ඉහත එක් අරමුණකට ඉඩම් කොටසක් ලබාදී තිබුණත් වෙනත් අරමුණකට ඉඩම් කොටසක් ඉල්ලා සිටීමට පුළුවන්)

2.3 රජයේ ඉඩම් කොටසක් ලබාගන්න තිබිය යුතු සුදුසුකම් මොනවාදැයි සොයා බලමු

1. පදිංචියට හෝ වගාවට තමන් සතුව ඉඩමක් නොමැතිවීම - පදිංචිය සඳහා නම් රජයේ ඉඩම් කොටසක් ලබාගත හැක්කේ එක් වරක් පමණයි
2. ඔබ විවාහකයෙක් නම් විමෙන්න දූදරුවන් සිටි නම් ඉඩම් කවිචේරියෙන් පදිංචිය සඳහා ඉඩම් කොටසක් ලැබීමට විශේෂ සුදුසුකමක් වෙනවා
3. රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ ඉඩම් ලබාගැනීමේදී ආර්ථික වශයෙන් හැකියාවක් මෙන්ම අදාළ කාර්යය පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් දැනුමක්ද තිබිය යුතුය.

2.4 රජයේ ඉඩම් කොටසක් ලබාගන්නේ කොහොමද?

ඔබ රජයේ ඉඩම් කොටසක් ලබාගන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා නම් පළමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාට හෝ අදාළ බලධාරීන්ට ඉල්ලුම් පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කළ යුතුයි.

ප්‍රාදේශීය ලේකම් විකී ඉල්ලුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කරගැනීමෙන් අනතුරුව ඉඩම් කවිචේරියට කැඳවනවා. නමුත් මේ සඳහා බෙදාදීමට සුදුසු ඉඩම් තිබෙන්නට ඕනෑමයි. ඒ වාගේම කොහේ හරි ඉඩම් බෙදා දෙන බව දැනගන්න ලැබුනොත් ඔබටත් ඒ සඳහා ඉල්ලුම් පත්‍රයක් ඉදිරිපත් කරන්න පුලුවන්.

ඉස්සර නම් මිනිස්සු කළේ ලඟපාත තියෙන හිස් ඉඩම් කැබැල්ලක් අල්ල ගන්න එකයි. ඊට පස්සේ නිලධාරීන්ට කියල ඒකට බලපත්‍රයක් හදාගන්නවා. දැන් එහෙම හිස් ඉඩම් හොයනවා කියන එක දුෂ්කරයි. දැනට ඉඩම් ඉතිරි වෙලා තියෙනවා නම් තියෙන්නේ ඉතා දුෂ්කර පළාත්වලයි. ඒවාගේ පොදු පහසුකම් කිසිවක් නැති නිසා මිනිස්සු ඒවට කැමැති නැහැ. පහසුකම් තිබෙන ප්‍රදේශවල පිහිටා තිබෙන අත්‍යවශ්‍ය රක්ෂිත ඉඩම් කොටස් තිබෙනවා. නමුත් මේවා අල්ල ගන්න අයට නීතිය ඉදිරියට යන්න සිදුවුණා. මේ නිසා ඔබට නීත්‍යානුකූලව ඉඩම් කැබැල්ලක් ගන්න ඕනෑ නම් හිස් ඉඩම් පිහිටා තිබෙන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයක් හඳුනාගෙන ඉල්ලුම් පත්‍රයක් සකස් කර ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමාට දෙන්න ඕනෑ. ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමා මේ කාර්යය කරන්නේ පහත දැක්වෙන ආකාරයටයි.

1. ඔබගේ ඉල්ලුම් පත්‍රය භාර ගන්නවා.
2. ග්‍රාම නිලධාරී හෝ ඉඩම් ක්ෂේත්‍ර උපදේශක මහතා මගින් ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණයක් පවත්වනවා.
3. මූලික ඉඩම් පරීක්ෂණයට ඔබව කැඳවනවා.
4. මූලික ඉඩම් පරීක්ෂණයෙන් තේරුණු අය ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ට හෝ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් තුමාට හෝ යොමු කර අනුමත කරගෙන ඉඩම් කවිචේරියක් පවත්වනවා.
5. ඉඩම් කවිචේරියේදී තේරීම් ලැයිස්තුව ප්‍රදර්ශනය කරනවා.
6. විරෝධතා හා අභියාචනා විභාග කර අවසන් තේරීම් ලැයිස්තුව ප්‍රසිද්ධ කරනවා
7. බලපත්‍ර නිකුත් කරනවා.

මේ ආකාරයට ගොවි පංතියේ හෝ වැඩි ආදායම් පන්තියේ කෙනෙකුට බලපත්‍රයක් නිකුත් කරන්නේ

- පදිංචියට නම් පර්චස් 20 කට
- වගාවට හා පදිංචියට නම් අක්කර බාගයක් (පර්චස් 80 කට)
- වර්ෂා පෝෂිත කුඹුරක් නම් අක්කර 1 කට
- වාරි පහසුකම් ඇති කුඹුරක් නම් අක්කර 1 1/2 ට

2.5 ඉඩම් කවිචේරියක් කියන්නේ මොකක්ද ?

ඉඩම් කවිචේරියක් කියන්නේ රජයේ ඉඩම් බෙදාදීම සඳහා සිදුකරන ප්‍රසිද්ධ පරීක්ෂණයක්. ඉඩම් කවිචේරියෙන් තෝරාගත් අයගේ නාම ලේඛනය, විරෝධතා සහ අභියාචනා ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ප්‍රසිද්ධ ස්ථානවල දැන්වීම් පළකරනවා.

මෙම දැන්වීම් පරීක්ෂා කරල යම් නුසුදුසු අයෙක් තේරී ඇතිනම් ඊට විරෝධතා ලිපියක් හෝ තමන්ට අවශ්‍ය සියලු සුදුසුකම් තිබියදී තේරී නොමැතිනම් අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කරන්න පුලුවන්. ඉන්පසුව අභියාචනා හා විරෝධතා පරීක්ෂණ පවත්වලා අවසාන තේරීම් ලැයිස්තුව නැවත ප්‍රසිද්ධ කරනවා. එම ලැයිස්තුවේ සිටින පුද්ගලයින්ට ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් බලපත්‍ර නිකුත් කරනු ලබනවා.

2.6 ඉඩම් කවිවේරි පැවැත්වීම

1. ඉහත මූලික සුදුසුකම් සහිත පුද්ගලයින් තම තොරතුරු ඇතුළත් ඉල්ලුම්පත්‍රයක් සකස් කර ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත භාරදී ලියාපදිංචි වීම හිනිමය අවශ්‍යතාවයකි. මෙසේ ලියාපදිංචිවීම මෑතකදී හඳුන්වාදුන් ක්‍රමයකි.
2. ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් පවත්වන ඉඩම් කවිවේරියට ඉදිරිපත් වීම ඔබේ වගකීමයි .
3. ඉඩම් කවිවේරි මගින් තේරී ඇති පුද්ගලයින්ගේ නම් ඇතුළත් මූලික තේරීම් ලැයිස්තුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලබනවා. තෝරාගෙන ඇති පුද්ගලයින් සඳහා විරෝධතාවක් හෝ අභියාචනයක් ඇත්නම් දින 14 ක් ඇතුළත පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් හෝ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට පුලුවන්.
4. ඉන් අනතුරුව විරෝධතා පරීක්ෂණ පවත්වා අවසන් තේරීම් ලැයිස්තුව ප්‍රසිද්ධ කරනවා. අවසන් තේරීම් ලැයිස්තුවේ සඳහන් පුද්ගලයින් වෙත දීමනා පත්‍ර (නියාදන සාධන පත්‍ර) ලබාදීම සිදුකරනු කරනවා.

3. රජයේ ඉඩම් සඳහා නිකුත් කරන ලියවිලි (බලපත්‍ර/ ඔප්පු)

රජයේ ඉඩම් සඳහා කීප ආකාරයක නීත්‍යානුකූල ලේඛන නිකුත් කරනවා වීවා නම්

1. වාර්ෂික අවසර පත්‍ර (රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත)
2. බලපත්‍ර හෝ අවසර පත්‍ර (ඉ සං ආ බලපත්‍ර/L. D. O. බලපත්‍ර)

වාර්ෂික අවසර පත්‍රයක් කියල කියන්නේ එක් වර්ෂයක් සඳහා පමණක් නිකුත් කරන අවසර පත්‍රයක්. මෙය නිකුත් කරන්නේ රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේයි. මේ සඳහා ස්ථිර ඔප්පුවක් ඉල්ලා සිටීමේ අයිතියක් බඳුකරැට නැහැ. මෙවැනි වාර්ෂික අවසර පත්‍රයක් නිකුත් කරන්නේ ස්ථිරව පවරාදිය නොහැකි ඉඩම් සඳහායි.

මේවා තාවකාලික ලේඛන වන අතර එකී බලපත්‍ර ලබාගන්නා පුද්ගලයින් කොන්දේසි කඩකර ඇතිනම් බලපත්‍රකරුට කලින් දැන්වීමෙන් පසුව අවලංගු කරන්න පුළුවන්. මෙම බලපත්‍ර අත්සන් කරන්නේ ප්‍රාදේශීය ලේකම්. බලපත්‍රවල පිටපත් හා ලෙජර පිටපත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ ගොනුකර තිබෙනවා. මහවැලි බල ප්‍රදේශවල පිහිටි ඉඩම් සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කරන්නේ නේවාසික ව්‍යාපාර කළමනාකරු වන අතර ඒවායේ පිටපත් කොට්ඨාස කාර්යාලයේ තිබෙනවා.

බලපත්‍රයේ සඳහන් කොන්දේසි සම්පූර්ණ කළ පසු රජය විසින් නිකුත් කරනු ලබන සින්නක්කර ඔප්පුවක් (දීමනා පත්‍රයක්) ලබාගැනීමේ අයිතිය එම බලපත්‍ර කරුවන්ට/ උරුමකරුවන්ට හිමිවෙනවා. මේ ඔප්පුව නිකුත් කිරීමේදී ඉඩමට මායිම් ගල් දමා මායිම් පිහිටුවා තිබිය යුතුයි. බලපත්‍රවල තමාගෙන් පසුව අයිතිය සඳහා පසු උරුමය නම් කළ හැකියි.

3.1 බිම් සවිය වැඩසටහන

ඔබ සතු ඕනෑම ඉඩමක හිමිකම් සවිමත් කිරීම රජයේ මෙම වැඩ සටහනින් සිදුවෙනවා. මෙම වැඩසටහනින් නිකුත් කරන ඔප්පුව හිමිකම් සහතිකය ලෙස හඳුන්වනවා.

හිමිකම් සහතිකයක් ලබාගන්න නම් ඔබට පහත සඳහන් ඔප්පුවක් තියෙන්න ඕනෑ

- සින්නක්කර ඔප්පුවක්
- නිදහස් ඔප්පුවක්
- ස්වර්ණාභූමි/ ජයභූමි/ ඉසුරුභූමි/ රන්බිම ඔප්පුවක්

බිම්සවිය වැඩසටහනින් ඔබට ලැබෙන ප්‍රයෝජන

1. ඔබ භුක්ති විඳින ඉඩමේ මැනුම් කටයුතු සිදුවී සිතියම් සැකසීම
2. ඉඩමට බලපත්‍ර නිකුත් වීම
3. ගොවිපන්නියේ නම් ඔබට ඉක්මනින් ඔප්පුව නිකුත් වීම
4. ඔබ සතු ඉඩමට ආරාච්චුවක් ඇතිනම් එයට විසඳුම් ලැබීම
5. ඔබට හිමිකම් සහතිකයක් ලැබීම

හිමිකම් සහතිකයකින් ඇති ප්‍රයෝජන

1. නිරවුල් ඉඩමක් බවට පත්වීම
2. පැවැරැමක් පහසුවෙන් කළ හැකි වීම
3. බැංකුවකින් පහසුවෙන් ණයක් ලබාගැනීමට හැකිවීම
4. ලංකාවේ ඕනෑම ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයකින් ඔබගේ ඉඩම පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගත හැකිවන අයුරින් දත්ත පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මකවීම
5. වංචනික අයුරින් ඔබගේ ඉඩමට ඔප්පු සාදාගත නොහැකිවීම

3.2 බලපත්‍ර හිමියකු දීමනා පත්‍රයක් (සින්නක්කර ඔප්පුවක්) ලබාගන්නේ කෙසේද?

බලපත්‍රයේ ඇති කොන්දේසි ඔබ විසින් ඉටුකර ඇත්නම් දීමනා පත්‍රයක්/ සින්නක්කර ඔප්පුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාගෙන් ඉල්ලීමක් කරන්න පුළුවන්. මෙවැනි අවස්ථාවක ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමා දිස්ත්‍රික් මිනුම් අධිකාරීවරයාට මැනුම් නියෝගයක් කර ඉඩම් ටික මැනලා මායිම්ගල් දැමිය යුතුයි. ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාට මිනුම්දෝරු අධිකාරියෙන් මැනුම් සිතියම් ඇසුරෙන් රේඛා චිත්‍ර ලැබුණාට පසු දීමනා පත්‍ර සකස් කරන්න පුළුවන්.

3.3 දීමනා පත්‍ර (සින්නක්කර ඔප්පු)

මේවා නිකුත් කරන්නේ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනත යටතේ හෝ රජයේ ඉඩම් ආඥාපනත යටතේ හෝ ඉඩම් ප්‍රධාන (විශේෂ විධිවිධාන පනත) යටතේයි.

දීමනාපත්‍ර යනු ජනාධිපතිවරයා විසින් පුරවැසියකුට පිරිනමන ඔප්පුවකි. දීමනා පත්‍රයක් නිකුත් කරනු ලබන්නේ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනත යටතේ මුලින් නිකුත් කළ බල පත්‍රයේ කොන්දේසි සම්පූර්ණ කළ පුද්ගලයින් සඳහා පමණයි. මෙම ඔප්පුවක් නිකුත් කිරීමට පළමුව මිනුම්පතිගෙන් රේඛා චිත්‍රයක් ලබාගත යුතුයි. එනම් ඉඩම් මැන මායිම්ගල් දමා සිතියමක් තිබිය යුතුය. එම රේඛා චිත්‍රය දීමනා පත්‍රයට ඇමිණිය යුතුය. සිතියම අනුව ඉඩමේ මායිම් හා ප්‍රමාණ උප ලේඛණයේ විස්තර කර දැක්වෙනවා.

(කලකට ඉහතදී නිකුත් කළ බොහොමයක් ජයගුම් දීමනාපත්‍ර වලට වඩා පැවැති හිතී අනුව රේඛා චිත්‍රයක් අමුණා හැක). දීමනාපත්‍ර වලද කොන්දේසි කිහිපයක් හා රක්ෂිත වගන්ති දෙකක් ඇත. මෙම කොන්දේසි වලට අනුව ඉඩම කොටස් කළ හැකි කුඩාම ප්‍රමාණය දක්වා ඇත. මෙම දීමනාපත්‍රයේ ජනාධිපතිතුමාගේ ප්‍රතිරූප අත්සන යොදා රතුපාටින් රාජ්‍ය මුද්‍රාව තබා තිබෙනවා.

මෙම දීමනාපත්‍රය ලබන පුද්ගලයාගෙන් පසු ඔහුගේ කලත්‍රයාට (බිරිඳ /ස්වාමියා) ඉඩමේ භුක්තිය හිමිවෙනවා. විය පිවිත භුක්තිය යනුවෙන් හඳුන්වනවා. දීමනාපත්‍රකරුට මෙම ඉඩම සඳහා පසු උරුමකරුවකු හෝ උරුමකරුවන් නම් කරන්න පුළුවන්. මෙසේ පසු උරුමකරුවකු නම් නොකළහොත් ඉඩම කලත්‍රයාගේ (බිරිඳ හෝ ස්වාමියා) පිවිත භුක්තියෙන් පසු වැඩිමහල් පිරිමි දරුවාට උරුමවෙනවා. ප්‍රාදේශීය ලේකම් ගෙන් ලබාගත් අවසරයකින් පසුව මෙවැනි ඉඩම් පැවරීම හෝ විකිණීම කරන්න පුළුවන්. මෙසේ කරනු ලබන පැවරීම් ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කළ යුතුය. මුල් පිටපත හැකිවුවහොත් හෝ විනාශ වුවහොත් එම කාර්යාලයෙන් සහතික කළ පිටපතක් ලබාගත හැකිය. අයිතියේ වෙනසක් කරන සෑම අවස්ථාවකම එය ලියාපදිංචි කිරීම අවශ්‍යයි.

3.4 රජය විසින් නිකුත් කරන අනෙකුත් නෛතික ලියවිලි පහත දැක්වේ

1. දීර්ඝ කාලීන බදු ඔප්පුව (රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත)
2. දීමනා පත්‍ර (ප්‍රදාන පත්‍ර/ සින්නක්කර ඔප්පුව) මේවා නිකුත් කරනුයේ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනත යටතේය.
(මේවා ස්වර්ණභූමි/ ජයගුම්/රත්නභූමි/ ඉසුරභූමි/ රන්බිම වශයෙන් කාලයෙන් කාලයට විවිධ නම් වලින් හඳුන්වා දී ඇත)
3. නිදහස් දීමනා පත්‍රය (රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ)
4. නියාදන සාධන පත්‍රය (ඉඩම් ප්‍රධාන විශේෂ විධිවිධාන පනත යටතේ)
5. හිමිකම් සහතිකය (හිමිකම් ලියාපදිංචි කිරීමේ පනත යටතේ)
6. පූජා ඔප්පුව (විහාරස්ථාන සඳහා රජයේ ඉඩම් ආඥාපනත යටතේ)
7. පැවරුම් නියෝග (රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ පළාත් පාලන ආයතන සඳහා)

හරි ජාලේ ගියා නම්

සුභසිංහ මහතා හරිම ප්‍රශ්නයක පැටලිලා ඉන්නේ. බැංකුවට උකස් තියපු ඉඩම සින්න වෙන්න යනවා. එහෙම උනොත් දැනට සුභසිංහ මහත්තයාගේ නෝනයි දරුවෝයි එක්ක පදිංචි වෙලා ඉන්න ගෙදරත් ඔවුන්ට හැකි වෙනවා. කුලී ගෙදරක පදිංචි වෙන්න යනව කියලා හිතනකොට පපුව පිවිවිල යනව වගේ සුභසිංහ මහත්තයාට දැනුන. තමන් සමාජයේ ජීවත්වෙන විදිහට මෙව්වර පහසුකම් තියෙන නිවසක් අතඇරල යන එක තමන්ට කොහොම වෙතත් තමන්ගේ දරුවන්ට නම් කොහොමවත් දරාගන්න පුලුවන් කමක් නැහැ කියලා සුභසිංහ මහත්තයාට හිතන.

සුභසිංහ මහත්තයා අතීතය මතක් කලා. තමන් මේ ඉඩම මිලට ගත් හැටිත් ඒකට ඔප්පුව හදාගන්න ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයට ගිය හැටිත් ඔහුට මතක් උනා. ප්‍රදේශයේ කවුරුත් දන්න හදුණන කෙනෙක් හැටියට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේදී එහි නිලධාරීන් සුභසිංහ මහත්තයාට හිතවත් කමක් දක්වමින් තමන්ගේ රාජකාරි කටයුතුන් කඩිනමින් කරල දුන්න හැටි ඔහුට මතක් උනා. රජයෙන් වැටුපක් ලබන ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත්ව සිටි තමන්ට නිලධාරීන් එකතු වෙලා ජයතුම් ඔප්පුවක් හදල දුන්න හැටිත් මතක් උනා. ඒත් තමන්ගේ ආදායම අනුව තමන්ට ජයතුම් ඔප්පුවක් ලැබිය නොහැකි බව හෝ ජයතුම් ඔප්පු දෙන්නේ අඩු ආදායම් ලාභිණිට කියලා ඔහු දැනගෙන සිටියේ නැහැ. නිලධාරීන් කියලා දුන්නේත් නැහැ. ඒත් තමන්ගේ සුදුසුකම අනුව රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ ඉඩම ගන්න කල් යනව කියලා කියපු හින්දයි බදු ගෙවන්න කියලා කියපු හින්දයි තමන් ජයතුම්යක් ගන්න කැමැති උනු හැටි විත්‍රපටියක රූප පෙළක් වගේ මතකයට ආවා.

ඒත් දැන් මුහුණපාල තියෙන බරපතළ ගැටලුව විසඳා ගන්නේ කෙහොමද කියල හිතා ගන්න බෑ. උපදේශයක් ගන්න වත් තමන්ට ඔප්පුව හදගන්න උදව් කළ හිතවත් හිලධාරීන් දැන් කාර්යාලයේ නැහැ. ජයතුම් ඔප්පුව ලැබුනට පස්සේ ඒක බැංකුවට උකස් තියල ඒ ඉඩමේ විශාල ගෙයක් හදල තමන් පදිංචි වෙලා ඉන්න ගමන් සංචාරක හිවාඩු හිකේතනයක් ඉදිකරල පවත්වාගෙන ගිය හැටිත් ඔහුට මතක් උනා. නමුත් පැවැති යුධ තත්වය නිසා ගත්ත ණය මුදලේ වාරික ගෙවාගන්න බැරව තමන්ගේ ඉඩම වෙන්දේසි කරන්න බැංකුව කටයුතු කළ හැටිත් ඔහුගේ මතකයට නැගුනා.

බැංකුවෙන් තමන් ගත්ත ණය මුදලට වඩා ඉඩමේ වටිනාකම වැඩි නිසා හත් අටදෙනෙක්ම ඉඩම මිලදී ගන්න ආවත් ඉඩමට තියෙන්නේ ජයතුම් ඔප්පුවක් නිසා ඒ අය ආපසු හැරල ගිය හැටි ඔහු සිහිපත් කළා. හැබැයි සුභසිංහ මහත්තයට එතකොට තමයි දැනගත්තේ තමන්ගේ ආදායම අනුව දීර්ඝ කාලීන බදු ඔප්පුවක් ඉඩමට අරගෙන තිබුණ නම් ඒක ඕනෑම කෙනෙකුට පවරන්න පුලුවන් බව. එහෙම උනානම් මේ ඉඩම කාට හරි පවරලා බැංකුවේ ණය මුදලත් ගෙවල පදිංචියට වෙන තැනකින් ඉඩම් කැල්ලක් ගන්නත් තිබුණ බව.

ඒත් දැන් ඉතින් කරන්න ඉතිරිවෙලා තියෙන්නේ බැංකුවෙන් ඉඩම වෙන්දේසි කරල බැංකුවේ සියලු වියදම් සමග ණය මුදල පියව ගත්තට පස්සේ ඉතිරි වෙලා ගියෙන මුදලක් ගන්න එක විතරයි. ඒකත් ඉතින් කවද තමන් අතට ලැබෙයිද කියලයි සුභසිංහ මහත්තය කල්පනා කරන්නේ.

3.5 දීර්ග කාලීන බදු ඔප්පුව ලබා දෙන්නේ කාටද ?

ඕනෑම පුද්ගලයෙකුට හෝ ආයතනයකට ලබාගත හැකියි. ඉහල ආදායම් ලාභීන්ට, මධ්‍යම පාංතිකයින්ට, රජයේ සේවකයින්ට මෙම බදු ඔප්පු ලබාගත හැකියි. එමෙන්ම නාගරික සීමාවන් තුළ පිහිටා ඇති රජයේ කවර ඉඩමකට වුවද නිකුත් කරනුයේ දීර්ඝ කාලීන බදු ඔප්පුය. මෙම ඔප්පු නිකුත් කරන්නේ

- නේවාසික ඉඩම්වලට
- වාණිජ ඉඩම්වලට
- කාර්මික ඉඩම්වලට
- කෘෂි කාර්මික ඉඩම්වලට
- සමිති සමාගම්වලට
- අනෙකුත් ආයතනවලට

3.6 දීර්ඝකාලීන බදුකරයක් හඳුනා ගන්නේ කොහොමද ?

1. මෙය රජය සහ බදුකරු අතර ඇතිවන ගිවිසුමකි.
2. බදුකරු විසින් පිළිපැදිය යුතු කොන්දේසි කිහිපයක් දක්වා තිබෙනවා.
3. ගෙවිය යුතු දිනය හා බදු මුදල් දක්වා ඇත.
4. මිනුම්පති විසින් සහතික කරන ලද ප්ලෑන් (බදු රේඛා චිත්‍රයක්) ඔප්පුවට අමුණා ඇත.
5. මිනුම්පති විසින් (සර්වේ ජනරාල්) විසින් සකස්කර ඇති බදු රේඛා චිත්‍රය ඇසුරින් ඉඩමේ මායිම් හා ප්‍රමාණ දක්වා තිබෙනවා.
6. බදුකරයක් නිකුත් කරන්නේ සාමාන්‍යයෙන් වසර 30 ක කාලයක් සඳහායි. (අවශ්‍යතාවය පරිදි බදුකාලය වෙනස් වන අතර පෙර කාලයේද අනුභව අවුරුදු බදුකර නිකුත් කළේ මේ යටතේය)
7. මෙය දෙපාර්ශවයක් අතර වන ගිවිසුමක් බැවින් බදුකරුගේ සහ ජනාධිපතිවරයාගේ අත්සන යොදා ඇත. ඒට අමතරව මුල් පිටපතේ රතුපාටින් රාජ්‍ය මුද්‍රාව තබා ඇත (Embossed Seal).
8. මෙම බදු ඔප්පු ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කළ යුතුයි

3.7 නිදහස් දීමනා පත්‍ර කියන්නේ මොනවාද ?

නිදහස් දීමනාපත්‍ර නිකුත් කරන්නේ නේවාසික කටයුතු සඳහා නිකුත් කර ඇති දීර්ඝකාලීන බදුකර (බදු ඔප්පු සඳහා) පමණයි. වෙනත් අරමුණු වෙනුවෙන් නිකුත්කළ දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පු සඳහා නිදහස් දීමනා පත්‍ර නිකුත් කිරීමක් සිදුකෙරෙන්නේ නැත.

1. එහෙම උනත් ජනාධිපතිවරයාගේ අභිමතය පරිදි වෙනත් අවශ්‍යතා සඳහා ලබාදුන් ඉඩම් වලට නිදහස් දීමනා පත්‍රයක් ලබාදෙන්න පුලුවන්. එහෙත් විවැනි අවස්ථා විරලයි.
2. මෙම නිදහස් දීමනාපත්‍රවල කිසිදු කොන්දේසියක් ඇතුළත් වන්නේ නැත. ඉඩම ලබන්නාට රටේ අනෙකුත් නීති වලට යටත්ව නිදහසේ පරිහරණය කළ හැකිය.
3. මෙකී ඉඩම් පැවැරීමට, කොටස් කිරීමට, උකස් කිරීමට පුලුවන්
4. මිනුම්පති විසින් නිකුත් කළ “ 0 ” රේඛා චිත්‍රයක් (Outright Diagram) දීමනා පත්‍රයට අමුණා තිබිය යුතුයි.
5. ජනාධිපතිවරයාගේ ප්‍රතිරූප අත්සන යොදා රතුපාටින් රාජ්‍ය මුද්‍රාව තබා ඇත.
6. මෙම දීමනා පත්‍රය ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කළ යුතුය.

මෙයට අමතරව රජය සතු ඉඩම් නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියට හෝ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට (ඉඩම් කොටස් මහජනතාවට බෙදාදීම සඳහා) නිදහස් දීමනා පත්‍රයක් මගින් පවරාදිය හැකිය. එසේ පවරාදුන් පසු එම ආයතනවලට නොතාරිස් ඔප්පු මගින් එකී ඉඩම් කොටස් මහජනතාවට ලබාදිය හැකිය.

3.8 පොදුකටයුතු සඳහා වෙන් කරනු ලබන ඉඩම් සඳහා දෙනු ලබන ලියවිලි

විහාරයක්/ පුණ්‍ය ආයතනයක්/ සමිති සමාගමක් හෝ සංවිධානයක් වෙත ඉඩමක් ලබාගැනීම

විවිධ පොදු කටයුතු සඳහා ඉඩම් ලබාගැනීමට අවශ්‍යවූ විට ඒ සඳහා ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ගයක් තියෙනවා. පළමුවෙන්ම ඒ සඳහා යොදාගත හැකි සුදුසු ඉඩම් කොටසක් හඳුනාගත යුතුයි. ඒ සඳහා අදාළ සංවිධානයේ හෝ ආයතනයේ ඉල්ලීම ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ අදාළ බලධාරියා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් අදාළ ඉඩම පරීක්ෂාකර බලා ඉල්ලා ඇති කාරණය සඳහා වම ඉඩම සුදුසු නම් රජයේ ඉඩම් ආඥාපනත යටතේ නාමික බදු මුදලක් (සුලු බදු මුදලක්) පමණක් අයකර දීර්ඝ කාලීන බදුකරයක් ලබාදීමට අවශ්‍ය අනුමැතිය ගරු අමාත්‍යවරයා වෙතින් ලබාගැනීමට කටයුතු කරනවා.

3.9 ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව සතු ඉඩම් (L.R.C. ඉඩම්)

ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව සතු ඉඩම් රජයේ ඉඩම් නොවන බැවින් බෙදාදීමට සුදුසු ඉඩම් හඳුනාගෙන ඒවා රජයේ ඉඩම් බවට ප්‍රකාශයට පත්කරනු ලබයි.

පහත සඳහන් සුදුසුකම් සපුරන පුද්ගලයින් වෙත මෙම ඉඩම් කිසිදු අයකිරීමකින් තොරව ලබාදීම සිදු කරනු ලැබේ.

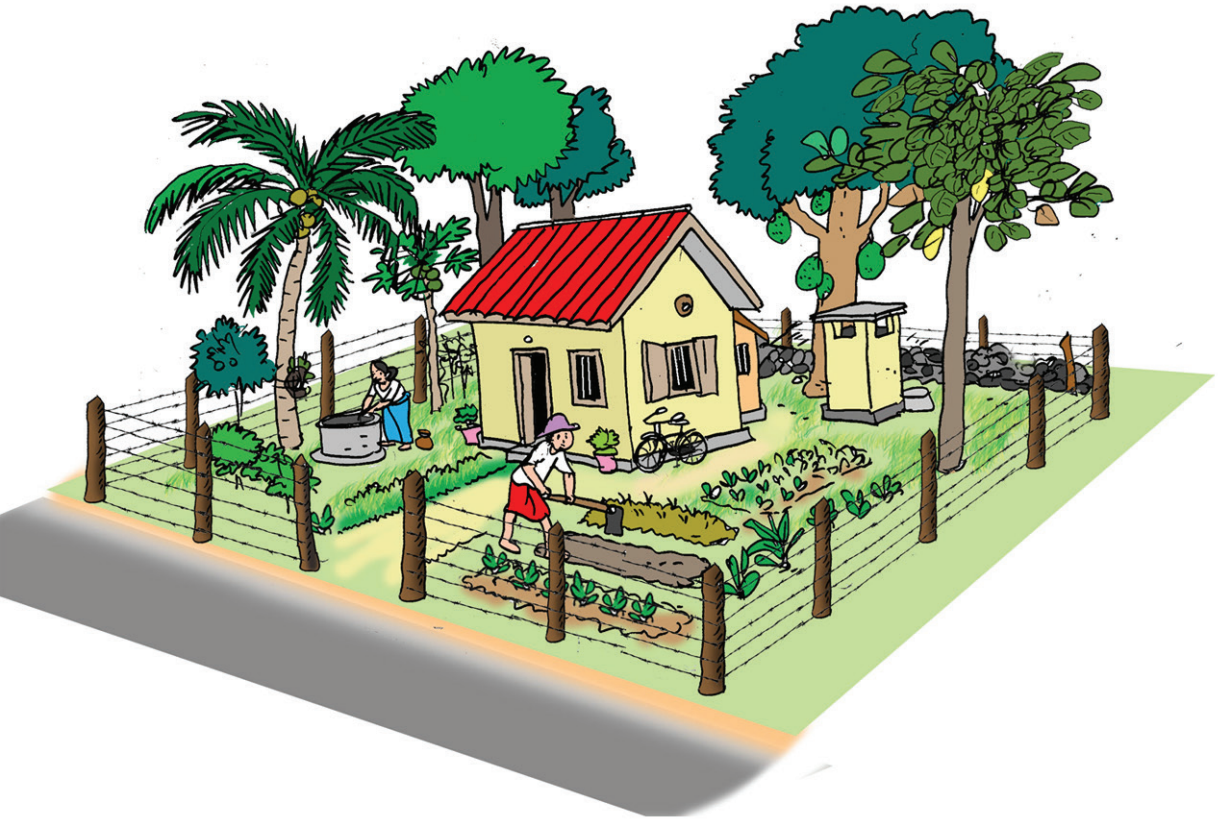
1. ශ්‍රී ලංකා පුරවැසියන් විය යුතුය
2. ඉඩම් නොමැති පුද්ගලයින් විය යුතුය
3. වයස අවුරුදු 18 සම්පූර්ණ කර තිබිය යුතුය
4. ඉඩම පිහිටා ඇති ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශය තුළ අවම වශයෙන් වසර 7 ක අඛණ්ඩ ස්ථිර පදිංචියක් තිබිය යුතුය
5. අඩු ආදායම්ලාභීන් විය යුතුය

3.10 නියාදන සාධන පත්‍රයක් මගින් ඉඩමක් ලද ඔබගේ වගකීම් සහ යුතුකම්

- අතිගරු ජනාධිපතිතුමා විසින් අත්සන් කර ඔබ වෙත ලබාදී ඇති මෙම දීමනා පත්‍රය ඉතාම වටිනා ලියවිල්ලක් බැවින් එය ආරක්ෂා කර ගැනීම ඔබගේ ප්‍රධාන වගකීමක් වේ.
- ඔබට ලබාදී ඇති දීමනා පත්‍රය හොඳින් කියවා තේරුම් ගතයුතුයි.
- ඔබගේ නමේ හෝ ඉඩමේ මායිම්වල හෝ ප්‍රමාණයේ වෙනසක් ඇත්නම් දීමනා පත්‍රය ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා වෙත ලබාදී නිවැරදි කරවා ගත යුතුයි.
- ඔබ වෙත ලැබී ඇති ඉඩම හොඳින් සංවර්ධනය කිරීම.
- ඔබගේ ඉඩම සඳහා පසු උරුමකරුවකු හෝ කිහිපදෙනෙකු නම් කිරීමට පුලුවනි. උරුමකරුවන් ලෙස නම්කළ හැක්කේ ඔබගේ බිරිඳ/ ස්වාමි පුරුෂයා හෝ ලේ ඥාතියකු පමණකි.
- ඔබගෙන් පසු ඉඩමේ සම්පූර්ණ අයිතිය ඔබගේ බිරිඳට/ ස්වාමියාට හිමිවේ.
- බිරිඳ/ ස්වාමියාගෙන් පසුව ඉඩමේ අයිතිය හිමිවන්නේ ඔබ විසින් නම් කළ පසු උරුමකරුට හෝ පසු උරුමකරුවන්ටයි.
- ඔබ පසු උරුමකරුවන් නම් නොකරන්නේ නම් ඔබගෙන් - බිරිඳ/ ස්වාමිපුරුෂයාගෙන් පසු ඉඩම හිමිවන්නේ ඔබගේ වැඩිමහල් පිරිමි දරුවාටයි. පිරිමි දරුවන් නොමැති නම් වැඩිමහල් ගැහැණු දරුවාට අයිතිය හිමිවේ.

ලේ ඥාතියකු වෙත මෙම ඉඩම පැවැරීමට අවශ්‍ය නම් ප්‍රාදේශීය ලේකම් මගින් පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්/ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ඉදිරිපත් කර අනුමැතිය ලබාගත යුතුය.

4. ඔලසනු මත සහ දීමනා පනු මත ලැබූ ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීම

රජයෙන් ලබාදුන් ඉඩම් කොටස සංවර්ධනය කිරීම විය ලබන්නා විසින් අනිවාර්යයෙන්ම කළයුතු දෙයකි. නො එසේ නම් වචන ඉඩම් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් අවලංගු කිරීමේ අවදානමකට මුහුණු පාත්ත සිදුවෙනවා.

වගාව සඳහා දුන් ඉඩමක් නම් එහි ස්ථිර බෝග සහ කෙටි කාලීන බෝග වගා කර එහි වැට කඩොලු හොඳින් නඩත්තු කළයුතු වෙනවා. මඩ ඉඩමක් නම් නියරවල් යොදා අස්වැද්දිය යුතුයි.

පදිංචිය සඳහා දුන් ඉඩමක් නම් එහි නිවාසය, වැසිකිළිය, ලිඳ ආදිය ඉදි කළ යුතුයි. කර්මාන්ත හෝ ව්‍යාපාර සඳහා දුන් ඉඩමක් නම් එහි ව්‍යාපාරයක්/ කර්මාන්තයක් ආරම්භ කළ යුතුයි.

පදිංචිය සඳහා ලබාදුන් ඉඩම් තුළ වෙනම නිවාස කීපයක් සාදන්නේ නම් එම ඉඩම් අනු කොටස් වලට බෙදිය යුතුයි. ඒ සඳහා මිනුම් සැලැස්මක් අදාළ පළාත් පාලන ආයතනයෙන් අනුමත කරගැනීමට සිදුවෙනවා. ඉන් පසුව ඉදිකරනු ලබන ගොඩනැගිල්ලේ සැලසුමද අදාළ පළාත් පාලන ආයතනය විසින් අනුමත කරගතයුතු වෙනවා. අනුමත නොකර සාදන ලද ගොඩනැගිලි කඩා ඉවත් කිරීමට පළාත් පාලන ආයතන වලට බලය ඇති අතර පසුව අනුමත කරගැනීමට යාමේදී ඒ සඳහා දඩ මුදලක් ගෙවීමට සිදුවේ.

ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතනවල වරපනම් බදු සීමාවෙන් පිටත පිහිටි ප්‍රදේශ වල ඉදිකරනු ලබන ගොඩනැගිලි සඳහා සැලසුම අනුමත කිරීමක් සිදුනොවේ.

4.1 රජයේ ඉඩමක් ලද ඔබගේ යුතුකම් හා වගකීම්

1. ඔබ ඉඩම හොඳින් සංවර්ධනය කර ජාතික නිෂ්පාදනයට දායක විය යුතුය.
2. ඉඩමේ පසේ ගුණාත්මකභාවය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සෝදාපාලුව වළක්වා එයට කාබනික ද්‍රව්‍ය එක්කළ යුතුය.
3. ඉඩම තුළ ඇති ගස්කොළන්, පැලෑටි සහ ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් විනාශවන අයුරින් ගිනිතැබීම් සිදු කිරීමෙන් වැළකිය යුතුය.
4. අධික ලෙස කෘමිනාශක, වල්නාශක හා රසායනික පොහොර යෙදීමෙන් වැළකිය යුතුය.
5. පරිසර සමතුලනතාවය සුරැකෙන අයුරින් ඉඩම පවත්වාගෙන යායුතුයි
6. වැටමායිම්, කඩුලු සහ මායිම්ගල් හොඳින් නඩත්තු කළයුතුය -
7. ඔබ බලපත්‍රයක් ලබාගෙන පදිංචිවී හෝ වගා කරන ඉඩමට ඔප්පුවක් ගැනීමට කටයුතු කරනවා නම් හතර මායිම මිනින්දෝරුවන් විසින් ගල් පිහිටුවා ලකුණු කළ යුතුයි. මෙසේ යම් ප්‍රදේශයක මායිම් ගල් පිහිටුවා සකස් කරන සිතියම අවසාන ගම් සිතියමයි. (FVP) ගල් පිහිටුවා ඇති ඉඩම් වල සමහර අවස්ථාවල ස්වභාවික හේතු මත ගල් ගැලවීයාම හා ගල් හිතා මතාම ඉවත්කිරීම දැකින්නට පුළුවන්. මෙවැනි අවස්ථාවල නැවත මායිම් සලකුණු කරන්නැයි

ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාගෙන් ඉල්ලා සිටින්න පුලුවන්. මේ සඳහා කටයුතු කරන අය කවීවේර මිනින්දෝරුවන් කියා හඳුන්වනවා. සමහර අවස්ථාවල මෙම කාර්යය රජයේ මිනින්දෝරුවන් ඉටු කරනවා. ඔබට ඉක්මනින්ම මේ කාර්යය කරගත යුතු නම් ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ අනුමැතියෙන් පුද්ගලික මිනින්දෝරුවකු ලවා මුදල් ගෙවා කරගන්නත් පුලුවන්.

4.2 ඔබ සතු ඉඩමේ තිබෙන දැව ප්‍රයෝජනයට ගන්න පුලුවන්ද ?

ඔබ සතු බලපත්‍ර හෝ දිමනාපත්‍ර සහිත ඉඩම් වල ඔබ විසින් වගා කළ දැව සහ ස්වභාවිකව වැඩුණු දැව ප්‍රයෝජනයට ගන්න ඉඩකඩ තියෙනවා. හැබැයි මෙම ක්‍රියාවලිය බොහෝ සැලකිල්ලෙන් යුතුව කල යුත්තක්. බලපත්‍රයක් හෝ ඔප්පුවක් නැති ඉඩම් වල දැව ඉවත්කර ගන්න කොහොමටවත් බැහැ. දැව ඉවත් කරගන්න නම් ඔබ පලමුවෙන්ම ග්‍රාම නිලධාරී මගින් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාගෙන් ඉල්ලීමක් කළ යුතු වෙනවා. ඊට පසුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම් විම ස්ථානයට ඇවිත් සොයාබලා ඉදිරි කටයුතු කර ගස් කැපීම සඳහා අවසර පත්‍රයක් ඔබට ලබාදීමට කටයුතු කරනවා. මේ අවසරය නැතිව ගස් කපා හෝ ලග තබාගත හොත් වන සංරක්ෂණ නිලධාරීන්/ ග්‍රාම නිලධාරී හෝ ජනපද නිලධාරී හෝ පොලීසිය පැමිණ ඔබ සහ දැව අත්අඩංගුවට ගන්න පුලුවන්. ඔබ මෙසේ කපන දැව ඉඩමෙන් බැහැරට ගෙනියන්න විශේෂ දැව ප්‍රවාහන බලපත්‍රයක් ලබාගන්න වෙනවා. මේ විදිහට දැව ඉඩමෙන් බැහැරට ගෙනියන්න අවසර ගන්න වන නිලධාරියාගේ නිර්දේශ ලිපිය ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට ඉදිරිපත් කරන්න ඕනෑ. තහනම් දැව වර්ග ඉඩමෙන් බැහැරට ගෙනයාම සඳහා නම් (කලුවර, බුරුත, මිල්ල, පලු, කුඹුක්, කොහොඹ, හුරි මාර යනාදී) වන නිලධාරීන්ගෙන්, ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගෙන් සහ දිසා වන නිලධාරීගේ (DFO) අනුමැතිය ලැබී තිබිය යුතුයි.

4.3 රජයේ ඉඩම් තක්සේරු කිරීම හා ඉඩම් බදු අයකිරීම

රජයේ ඉඩම් කොටසක් යම් පුද්ගලයෙක් වෙත රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ ලබාදීමේදී ඒ සඳහා වාර්ෂිකව බදු අයකිරීමක් කෙරෙනවා. ඉඩම ලබාදෙන මුල් අවස්ථාවේදී ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් එම ඉඩම පිළිබඳ දළ තක්සේරුවක් සිදු කර එම වටිනාකමෙන් 4% ක ප්‍රමාණයක් වාර්ෂික ඉඩම් බදු ලෙස අය කරනවා.

එසේ නමුත් ඉඩම බදුදීම ගරු ඉඩම් අමාත්‍යතුමා විසින් අනුමත කළ පසු මෙම ඉඩම සඳහා විධිමත් පරිදි තක්සේරුවක් ලබාගත යුතුවෙනවා. මේ සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් තක්සේරු කළයුතු වර්ෂය සහ ඉඩමේ නිශ්චිත ප්‍රමාණය සහ ජලයේ පිටපතක් පළාත් තක්සේරුකරු වෙත යවනවා. ඉන් පසුව ප්‍රධාන තක්සේරු නිලධාරීන් අදාළ ඉඩමට පැමිණ තක්සේරුවේදී සලකා බැලිය යුතු කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන ඉඩමේ දියුණු වටිනාකම සහ නොදියුණු වටිනාකම ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත දන්වා යවනවා. ඉන් අනතුරුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් ගරු ඇමතිතුමා විසින් අනුමත කර ඇති පරිදි බදු මුදල් සහ දඩ මුදලක් හෝ වාර මුදලක් වේ නම් එය බදුකරු වෙත දන්වා යවනු ලබනවා.

බදු අයකර ගැනීමේදී ඉඩම භාවිතා කරන අරමුණ අනුව තක්සේරු වටිනාකමෙන් අයකරන ප්‍රතිශතය වෙනස් වෙනවා. නිදසුනක් ලෙස නේවාසික කටයුතු සඳහා තක්සේරු වටිනාකමෙන් 4% ක් ලෙස අයකළත් පුණ්‍ය කටයුතු සඳහා අයකරන්නේ තක්සේරු වටිනාකමින් 0.5 % පමණයි. මේ හැර තවත් විවිධ කටයුතු සඳහා තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව වෙතින් ඉඩම් වල හෝ ගොඩනැගිලි වල තක්සේරුව ලබාගන්නා අවස්ථා තිබෙනවා. තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව වෙතින් තක්සේරුවක් ලබාගැනීම ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් සිදු කරන නිල කටයුත්තක් වන අතර පෞද්ගලිකව රජයේ ඉඩම් සඳහා තක්සේරුවක් ලබාගැනීමේ හැකියාවක් නැහැ.

ඒ වාගේම තක්සේරුකරුගේ එම තක්සේරුව පිළිබඳව සෑහීමට පත්නොවන කෙනෙකුට ඒ පිළිබඳව අභියාචනයක් ප්‍රධාන තක්සේරුකරුට හේතු සාධක සහිතව ඉදිරිපත් කරන්න පුලුවන්. මෙම අභියාචනයද ඉදිරිපත් කළ හැකිවන්නේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් මගින් පමණයි.

මීට අමතරව ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින්ද ඉඩම් වටිනාකම තක්සේරු කරන අවස්ථා තිබෙනවා. එසේ කරන්නේ වටිනාකම් සහතික සහ ආදායම් සහතික හිකුත් කිරීමේදීයි. පුද්ගලයින්ගේ විවිධ අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් වත්කම් සහ ආදායම් සහතික හිකුත් කරනු ලබනවා. විශේෂයෙන්ම ආදායම් සහතික කිරීම සඳහා, උසාවියට ඇප තැබීම සඳහා වත්කම් සහතික හිකුත් කරනවා. මෙවැනි අවස්ථාවක ඉඩම් තක්සේරු කිරීමේදී ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් ඉඩමේ ප්‍රමාණය, එහි මායිම් ඉඩම තුළ සිදුකර ඇති සංවර්ධනයන්, ඉඩමේ පිහිටීම ඉඩම සඳහා ඇති ප්‍රවේශ මාර්ග, ජලය, දුරකතන විදුලිය ආදී යටිතල පහසුකම් පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙමින් තමයි ඉඩම තක්සේරුව සිදු කරනු ලබන්නේ.

4.4 ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් ගෙවිය යුතු බදු මුදල් මොනවාද ?

වාර්ෂික බදු මුදල - වාර්ෂික බලපත්‍ර සඳහා බදු මුදලක් වාර්ෂිකව ගෙවිය යුතුයි. මෙය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයට හෝ ඉඩම් නිලධාරීට ගෙවිය හැකිය.

දීර්ඝ කාලීන බදු ඔප්පු සඳහා ගෙවන බදු - සෑම දීර්ඝ කාලීන බදු ඔප්පුවක් සඳහාම වාර්ෂිකව ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රමාණය එම බදු ඔප්පුවේ සඳහන් කර තිබෙනවා. එහි සඳහන් දිනයට ප්‍රථම එම බදු මුදල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයට/ නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් කාර්යාලයට ගෙවිය යුතුය. නියමිත පරිදි බදු මුදල් නොගෙවුවහොත් දඩ මුදලක්ද ගෙවීමට සිදුවනවා.

- ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ගොවි පංතියේ නොවන අයට ගැනුම් මිල අයකර බලපත්‍ර ලබාදීම සිදු කරනවා. එහිදී තක්සේරු කරන ලද ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම වාර්ෂික 10 කින් වසර 10 ක් තුළ ගෙවිය යුතුයි.
- මීට අමතරව ඉඩම් සඳහා පළාත් පාලන ආයතන වලට වර්ෂනම් බදු මුදල් ගෙවිය යුතුයි. බොහෝ දෙනෙක් මෙම වර්ෂනම් බදු සහ රජයට ගෙවිය යුතු ඉහත සඳහන් ඉඩම් බදු මුදල් හා වරදවා වටහා ගන්නා අවස්ථා තිබෙනවා. පැහැදිලිවම වර්ෂනම් බදු හා ඉඩම් බදු කියන්නේ දෙවර්ගයක්.

- ඒවාගේම ඉඩම් හා සම්බන්ධව ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවිය යුතු අක්කර බදු කියල වර්ගයක් තියෙනවා. ඒවා ගෙවිය යුතු වන්නේ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් සඳහායි. මේවා අයකර ගනු ලබන්නේ කෘෂි පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර හෝ ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරී විසිනුයි.
- කෙසේ වෙතත් මෙම කවර බදු මුදලක් ගෙවුවත් විය අයකර ගන්නා නිලධාරී විසින් ඒ සඳහා ලදු පතක්/ රිසිට් පතක් නිකුත් කළ යුතුමයි.

ඉහත කී නීත්‍යානුකූල බදු මුදල් හැර කිසිම බදු මුදලක් වෙනත් කිසිදු ආයතනයකට හෝ පුද්ගලයෙකුට ගෙවීමට අවශ්‍ය වන්නේ නැත.

5. බලපත්‍ර පිටපත් ලබාගැනීම

බලපත්‍රයක් කියන්නේ ස්ථිර ඔප්පුවක් ලබාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික ලියවිල්ලයි. ඇතැම්විට කාර්යාල වල ප්‍රමාද දෝෂ හේතුකොටගෙන මේවායේ පිටපත් කාර්යාලයේ නොතිබෙන්නත් (කළාතුරකින්) ඉඩ තියෙනවා. කොහොමවුනත් ඔබට බලපත්‍රයේ පිටපතක් ලබාගැනීම අවශ්‍ය නම් පහත සඳහන් තොරතුරු ඔබ ලඟ තියෙන්න ඕනෑ.

1. බලපත්‍රයේ ඡායා පිටපතක් / බලපත්‍රයේ අංකය හා නිකුත් කළ දිනය
2. බලපත්‍රකරුගේ නම
3. බලපත්‍රයේ සඳහන් ඉඩම අයිති ගම
4. ඉඩමේ කට්ටි අංකය, ප්‍රමාණය හා හතරමායිම්
5. දන්නේ නම් යාබද ඉඩම් කට්ටිවල විස්තර

මේවා මතකයේ තිබෙනවානම් ඒවා ඇතුළත් කර ග්‍රාම නිලධාරී / ජනපද නිලධාරී මගින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත ලිපියක් ඉදිරිපත් කළයුතුයි. ඉන් පසුව පිටපත් ලබාගැනීම සඳහා වන ගාස්තුවට සරිලන මුද්දර ගැසීමෙන් පිටපතක් ලබාගන්න පුලුවන්.

බලපත්‍රවල පිටපතක් වගේම ඊට අදාළ ලෙජරයේ පිටපත්ද සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයකම ගොණුකර තිබෙනවා. ඒ නිසා බලපත්‍රයක මුල් පිටපත අස්ථාන ගත වුවහොත් හෝ විනාශ වුවහොත් එහි අයිතිකරු හෝ පසු උරුමකරුවෙකුට සහතික කළ පිටපතක් ඉහත කී ආකාරයට ලබාගන්න පුලුවන්.

අස්ථාන ගතවූ හෝ විනාශවූ බලපත්‍රයක/ ඔප්පුවක පිටපතක් ලබාගන්නේ කොහොමද ?

බලපත්‍රයක් / ඔප්පුවක් කියන්නේ ඉතාම වැදගත් ලියවිල්ලක්. මේවා නැතිවුනාට පස්සේ පිටපත් ගන්න උත්සාහ කරනවාට වඩා තමන් ලඟ තිබෙන මුල් පිටපත ආරක්ෂා කරගන්න එක තමයි හොඳම දේ. මේ සඳහා;

1. හැකියාවක් ඇතිනම් දීමනා පත්‍රය/ බලපත්‍රය ඉටි ආවරණයක් යොදා (ලැමිනේට්) ආරක්ෂා කරගැනීම
2. ඡායා පිටපත් හෝ සහතික කළ පිටපත් කීපයක් ලබාගෙන වෙන වෙනම තබාගැනීම
3. එක් එක් ඔප්පුව/ බලපත්‍රය සඳහා වෙන වෙනම සුරක්ෂිත ආකාරයේ ගොණුවක බහා බැඳ තැබීම
4. එසේම ගොණුවේ විස්තර සටහන් කර තැබීම
5. මෙවැනි ලේඛන අගුල් දැමිය හැකි තැනක හෝ සුරක්ෂිත තැනක තැන්පත් කර තැබීම සිදු කරන්න පුලුවන්නම් වඩා හොඳයි.

5.1 දීර්ඝ කාලීන බදු ඔප්පුවක/ ප්‍රදාන පත්‍රයක/ නිදහස් දීමනා පත්‍රයක/ සින්නක්කර ඔප්පුවක (නොතාර්ස් ඔප්පුවක) පිටපතක් ලබාගන්නේ කොහොමද ?

ඉහතකී ලේඛනවල (සින්නක්කර/ නොතාර්ස් ඔප්පුවල හැර) පිටපතක් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වල තිබුණත් වඩාත් වැදගත් වන්නේ දිස්ත්‍රික් ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේ ඇති පිටපත ආශ්‍රයෙන් දිස්ත්‍රික් ඉඩම් රෙජිස්ටාර්වරයා විසින් සහතික කරන ලද පිටපතක් ලබාගැනීමයි.

ඉහත කී සෑම ලේඛනයක්ම ඉඩම් ලියාපදිංචි කිරීමේ කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කිරීමෙන් අනතුරුව එහි සෑම පිටපතකම රඹර් මුද්‍රාවක් තබා එම ඔප්පුව හෝ ලියවිල්ල ලියාපදිංචි කර තිබෙන්නේ කුමන වෙලුමේ කුමන පිටුවේද (පත්තිරුවේද) කියල සටහන් කර තියෙනවා.

එසේම ඉහත ඔප්පු හෝ ලියවිලි පදනම් කරගෙන තමයි නොතාර්ස් ඔප්පු ලියන්නේ (පැවරීමකදී, විකිණීමකදී, උකස් තැබීමකදී). සෑම නොතාර්ස් ඔප්පුවකම පෙර ලියාපදිංචියක් කරල තියෙනවා නම් එම ඔප්පුවේ ඉහලින්ම එය සටහන් කරල තිබෙනවා.

ඒ අනුව ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලය වෙතින් ලබාගත හැකි නියමිත අයදුම් පත්‍රයේ ලියාපදිංචිය පිළිබඳ විස්තර සටහන් කර නියමිත මුද්දර ඉල්ලුම් පත්‍රයට ඇලවීමෙන් තමන්ගේ ඔප්පුවේ/ ලියවිල්ලේ සහතික කළ පිටපතක් ලබාගන්න පුලුවන්.

නමුත් මේ ඉල්ලුම් පත්‍රය අත්සන් කර ඉල්ලුම් කළ හැක්කේ ඉඩමේ අයිතිකරුට හෝ නීතිඥ මහතෙක් හෝ නොතාරිස් මහතෙකුට පමණයි. මේ පිළිබඳ වැඩි විස්තර අවශ්‍ය නම් දිස්ත්‍රික් ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයෙන් ලබාගන්න පුලුවන්.

5.2 ඔප්පුවල සහ බලපත්‍රවල වරදක් නිවැරදි කරගන්නේ කොහොමද?

ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනත යටතේ බලපත්‍රය LDO

ඔබේ බලපත්‍රය කියවා බලනවිට පහත දැක්වෙන දෝෂ දැකින්නට ලැබුණහොත් එය නිවැරදි කරවා ගත යුතුයි.

1. නමේ දෝෂ
2. ඉඩම් කට්ටි අංකයේ දෝෂ
3. මායිම් වල දෝෂ
4. ඉඩමේ ප්‍රමාණයේ දෝෂ

මේ සඳහා ජනපද නිලධාරී හෝ ග්‍රාම නිලධාරී වාර්තාව සමග ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා හමුවී කරුණු පැහැදිලි කළයුතු වෙනවා. ඉහත දෝෂ නිවැරදි කිරීමට ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාට පුලුවන්.

6. ඉඩම් පැවරීම හුවමාරුව (විකිණීම) උකස් තැබීම

පෞද්ගලික/ සින්නක්කර ඉඩම් අයිතිකරුවන්ගේ කැමැත්ත හා ඉල්ලීම මත නොතාරිස්වරයකු මගින් පවරන්න පුලුවන්. ඉඩම් පැවරීම සිදුකල හැක්කේ අදාළ පළාත් පාලන ආයතනය අනුමත කර ඇති අවම සීමාව තුළ පමණයි. (සමහර අවස්ථාවල දීමනා පත්‍ර, බලපත්‍ර වෙනුවට සමහරුන් වැරදි විදිහට නොතාරිස් ඔප්පු ලියනවා. බොහෝ අය මේවා ලඟ තබාගෙන විවිධ රාජකාරි වලට රජයේ කාර්යාල වලට එනවා. එහෙම එන අයගේ අවශ්‍යතා ඉටු කරන්න එම නිලධාරීන්ට හැකියාවක් නැහැ. ඒ නිසා තමන් ලබාගන්නා බලපත්‍ර ඔප්පු පිළිබඳව සැලකිලිමත්ව සොයා බලන්න ඕනෑ).

එසේම රජයේ ඉඩම් සඳහා ලබාදී ඇති දීමනා පත්‍ර / දීර්ඝකාලීන බදු කර පැවරීමේදී විශේෂ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමට සිදු වෙනවා.

පිළිවෙළක් කරලම තිබ්බොත් හොඳයි නේද ?

විල්සන් මුදලාලි කාලෙකට ඉස්සර බොහෝම ජයටම බිස්නස් කරගෙන ගියා. දැන්නම් වයස නිසා ඔහු ඒවායින් අන් වෙලා නිදහස් ජීවිතයක් ගත කරනවා. ඒ කාලෙ මුදලාලිගේ නමට ආණ්ඩුවෙන් ලැබුන ඉඩමට මුදලාලි මහන්සි වෙලා බදු ගෙවලා ඔප්පුවක් අරගෙන තිබුන එක අද මුදලාලිගේ හිතට හරි සැනසීමක්. දැන් මුදලාලිගේ කැමැත්ත දරුවන් අතර ඒ ඉඩම බෙදල දීම නිදහස් වෙන්න. ඒ නිසා ඉඩමට ගෙවිය යුතු බද්ද ගෙවන්නයි මුදලාලි ප්‍රාදේශීය ලේකම් හමුවෙන්න ගියේ.

ඒ ගියාම තමයි මුදලාලි දැනගත්තේ දීර්ඝ කාලීන බදු ඔප්පුවක් තියෙන ඉඩමක් වෙත වෙනම කැලි කඩල වෙත

වෙනම ඔප්පු ලියන්න බැහැ කියල. ඒක මුදලාලිගේ හිතට වදයක් උන නිසා මේක කරගන්න විදිහක් ඇත්තෙම නැත්ද කියල අහපු ප්‍රශ්නෙට ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමා දුන්න උත්තරෙන් පස්සේ තමයි මුදලාලිට සහනයක් දැනුණේ.

විල්සන් මුදලාලි ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමා කියපු විදිහට මිනින්දෝරු මහත්මයෙක් ගෙනැල්ල ඉඩම සමාන කොටස් 4 කට මැහල බෙදුම් ඔප්පු හදන්න ඕනෑ විදිහත් පැහැදිලි කරන ලියුමකුත් එක්ක මුල් බදු ඔප්පුව රජයට බාර දීම, රජයට ඔප්පුවක් භාරදෙන පෝර්මයක් පුරවලා දුන්නෙ ඉක්මනටම දරුවන් හතර දෙනාට වෙන වෙනම ඔප්පු හතරක් හදල ඉඩම පවරල දෙන්නයි.

ඒ කාලෙ පර්චස් 40 ක් කියන්නේ ලොකු ඉඩමක් නොවුනත් අද තමන් දරුවන්ට දෙන පර්චස් 10 විද්‍යාටත් වඩා වටිනව නේද කියල විල්සන් මුදලාලිට හිතන. ඉඩම පිහිටල තියෙන්නේ කඩ මණ්ඩිය ලඟ නිසා හොඳ ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කරන්නත් පුලුවන්. ඒ වගේම තම තමන්ට වෙන වෙනම ඔප්පු තියෙන නිසා බැංකුවකින් ණයක් අරගෙන ව්‍යාපාරේ දියුණු කරන්න පුලුවන් කියල විල්සන් මුදලාලිත් එක්ක ඒ දවස් වල ඉඳලම බිස්නස් කරපු ඩේවිඩ් මුදලාලි කිව්ව.

6.1 දීමනා පත්‍ර (ඔප්පු) පැවැරීම (ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ නිකුත් කළ)

ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ මෙම දීමනා පත්‍ර නිකුත් කරනවා. එම මුලු ඉඩම හෝ කොටසක් පැවැරීම පහත සඳහන් අයුරින් සිදු කරන්න පුලුවන්.

ඉඩමෙන් කොටසක් පැවැරීමට අදහස් කරන්නේ නම් ඉඩමේ අවම භාගය, අවම බෙදුම් ඒකකය සැලකිල්ලට ගනිමින් ඊට අනුකූලව තම පැවරීමේ ඉල්ලීම ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුයි. ඒ සඳහා

ග්‍රාමනිලධාරී වාර්තාව/ ජනපද නිලධාරී වාර්තාවද අවශ්‍ය වෙනවා. බලපත්‍ර වල හෝ දීමනාපත්‍ර වල එම ඉඩම බෙදිය හැකි අවම ප්‍රමාණය කොපමණද කියල සටහන්ව තියෙනවා. ඉස්සර නම් ඒ ප්‍රමාණය අක්කර බාගය, අක්කර කාල කියල සටහන් කරල තිබුනා. අද කාලයේ ඉඩම් හිඟ නිසා මෙම ප්‍රමාණය පර්චස් 10 දක්වා කට්ටි කරන්න පුලුවන් බවට ඉහල නිලධාරීන් තීන්දු කරල තියෙනවා. දීර්ඝ කාලීන බදු බලපත්‍රයක නම් පර්චස් දෙක හමාර දක්වා කුඩා කරන්න පුලුවන්.

ඉල්ලීම ගැන ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා ග්‍රාම නිලධාරී හා ජනපද නිලධාරී ගේ නිර්දේශය පිළිබඳව සෑහීමට පත්වූයේ නම් නීතිඥ මහතෙකු ලවා පැවැරැම් ඔප්පු කෙටුම්පතක් සකස් කරගෙන ඉදිරිපත් කරන ලෙස අයිතිකරුට දැනුම් දෙනු ලබනවා.

අදාළ කෙටුම්පත ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත ඉදිරිපත්වූ පසු එය විධිමත්ව සකස්කර ඉදිරිපත් කර ඇති (දීමනා පත්‍රයේ සඳහන් කොන්දේසි කෙටුම් පතට ද ඇතුළත්ව ඇතිනම් හා නියමිත අවම භාගය, අවම බෙදුම් ඒකකයට ගැලපේ නම් පමණක්) කෙටුම් පතට අනුමැතිය ලිපියක් මගින් අදාළ නීතිඥවරයාගේ නමට ලබාදෙනවා.

- I. ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ එකී අනුමත ලිපිය සමග නොතාර්ස් ඔප්පුව පිටපත් 3 කින් සකස් කර දිස්ත්‍රික් ඉඩම් රෙජිස්ටාර්වරයා වෙත ඉදිරිපත් කර ලියාපදිංචි කරවාගත යුතුය.
- II. ලියාපදිංචි කරන ලද නොතාර්ස් පැවැරැම්කරයේ මුල් පිටපත දීමනාපත්‍රකරු/ පැවැරැම්ලාභියා වෙතද, දෙවන පිටපත ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙතද, තුන්වන පිටපත ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේද තබාගන්නවා. පසුකලකදී අපට අනුපිටපතක් ලබාගැනීම අවශ්‍ය නම් එය ලබාගැනීමට ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේ ඇති මේ තුන්වන පිටපත වැදගත්වෙනවා. හැබැයි ඒ සඳහා නොතාර්ස් ඔප්පුව ලියන ලද නොතාර්ස්/ නීතිඥවරයාගේ නම, ඔප්පුවේ අංකය හා ලියාපදිංචි කළ දිනය අවශ්‍ය වෙනවා. ඒ නිසා එම තොරතුරු මතක හිටින තැනක සටහන් කර තැබීම වැදගත්.

ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ නිකුත් කරන ලද දීමනා පත්‍රවල අතුරු බෙදුම් ඒකකය සහ අවම භාගය යනුවෙන් කාරණා දෙකක් දීමනා පත්‍රයේ කොන්දේසි වල සඳහන් වෙනවා. එය තේරුම් ගන්න එක අපට ප්‍රයෝජනවත්. අතුරු බෙදුම් ඒකකය කියල කියන්නේ දීමනා පත්‍රය මගින්

ලබාදී ඇති ඉඩම කොටස් කරන්න පුළුවන් කැලි ගණනයි. උදාහරණ විදිහට ඇතුරු බෙදුම් ඒකකය පර්චස් 40 නම් දීමනා පත්‍රය අක්කර 1 ක් සඳහා නම් ඇතුරු බෙදුම් ඒකකය වන්නේ අක්කර 1/4 කි. එනම් පර්චස් 40 යි.

අවම භාගය කියල කියන්නේ එයම භාගයක් ලෙස දැක්වීමයි. ඉහත උදාහරණය අනුව අක්කර 1 ක් වූ ඉඩමේ අවම බෙදුම් ඒකකය පර්චස් 40 නම් අවම භාගය වන්නේ අක්කර 1/4 යි.

6.2 දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පුවක් පැවැරීම

මේ සඳහා මූලික කොන්දේසි දෙකක් සම්පූර්ණ කර තිබිය යුතුය.

1. ඉඩම බදුදුන් අරමුණ වෙනුවෙන්ම යොදවා ගෙන තිබිය යුතුය.
2. බදු මුදල් හිඟයකින් තොරව ගෙවා නිරවුල්ව භුක්ති විඳ තිබිය යුතුය
 - I. ඉහත කරුණු සම්පූර්ණ කර ඇත්නම් නීතිඥ මහතෙකු ලවා සකස් කරවාගත් පැවැරුමේ ඔප්පු කෙටුම්පත සමග බදුකරුගේ ඉල්ලීම ග්‍රාම නිලධාරී සහ ජනපද නිලධාරී නිර්දේශය සහිතව අදාළ ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුවෙනවා.
 - II. එක් පැවැරුමේ ඔප්පු කෙටුම්පත පවත්නා වර්ෂය දක්වා බදුගෙවා ඇති බව සනාථ කරන සහතිකයක් හා ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ නිර්දේශය පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්/ නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් මගින් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුයි.
 - III. ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත අදාළ ලිපි ලේඛන ලද පසු ඉදිරිපත් කර ඇති පැවැරුමේ ඔප්පු කෙටුම් පත මුල් බදු ඔප්පුවේ සඳහන් කොන්දේසි සියල්ල ඇතුළත්ව සකස්කර ඇත්නම් ලිඛිත අනුමැතිය නියමිත ආකාරය මගින් පිටපත් තුනකින් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා වෙත එවනු ලබනවා.

IV. ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් ඉඩම් කොමසාරිස්ගේ ලිඛිත අනුමැතිය අදාළ නීතිඥ මහතාට/ නොතාරිස්වරයාට ලබාදුන් පසු ඔහු විසින් අනුමත කෙටුම් පත පරිදි ඔප්පුව සකස් කර ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කර පිටපතක් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා වෙතද මුල් පිටපත පැවරුම්ලාභියා වෙතද දියයුතු වෙනවා.

එහෙත් දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පුවකින් ඉඩමෙන් කොටසක් පමණක් පවරාදිය නොහැකියි.

6.3 නිදහස් දීමනා පත්‍රයක් පවරා දීම (රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ නිකුත් කළ)

නිදහස් දීමනා පත්‍රයක් යනු රජයට කිසිදු බැඳීමක් නොමැතිවම සියලු අයිතිවාසිකම් සහිතව සින්නක්කරව පවරා දුන් ඉඩමකි. ඒ අනුව මෙවැනි ඉඩමක් පැවැරීමට රජයේ අවසරයක් අවශ්‍ය වන්නේ නැත. ඒත් කොටස් කර විකුණනවා නම් එම කොටසක අවම ප්‍රමාණය අදාල පළාත් පාලන ආයතනය විසින් අනුමත කර ඇති ප්‍රමාණයට වඩා කුඩා නොවිය යුතුයි. නොතාරිස්වරයකු ඉදිරියේ පැවැරුම් ඔප්පුවකට අත්සන් තැබීමෙන් මෙවැනි ඉඩමක් පවරාදීමට හැකියාව ලැබෙනවා.

6.4 රජයෙන් ලැබුණු ඔප්පුවක් බැරකු හා මූල්‍ය ආයතන වෙත උකස් කිරීම සඳහා කළයුතුදේ

6.4.1 දීමනාපත්‍ර (ජයභූමි, ස්වර්ණ භූමි, රත්නභූමි, ඉසුරුභූමි, රන්බිම)

පනතින් අවසර ලැබී ඇති බැරකුවක්/ මූල්‍ය ආයතනය වෙතින් උකස් ඔප්පු කෙටුම්පතක් සකස් කරවාගෙන ඒ සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා ලබා දෙන ලිඛිත අනුමැතිය මත උකස්කරයක් සකස්කර ලියාපදිංචි කිරීමෙන් බැරකුවක්/ මූල්‍ය ආයතනයක් වෙත දීමනා පත්‍රයක් උකස් කරන්න පුළුවන්.

නමුත් වර්තමානයේ මහ බැරකුව තුළ අවසර ලත් බැරකුවකින් / මූල්‍ය ආයතනයක් මගින් දීමනා පත්‍රයක් උකස් කරන්න පුළුවන්. මෙහි දී ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාගේ අනුමැතිය අවශ්‍ය වෙන්නේ නැහැ.

6.4.2 දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පුව

අදාළ මූල්‍ය ආයතනය වෙතින් උකස් ඔප්පු කෙටුම්පතක් සකස් කරවාගෙන විය ප්‍රාදේශීය ලේකම් හා පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්/ නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් මගින් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ඉදිරිපත් කර ලිඛිත අනුමැතිය ලබාගත යුතුය. ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ ලිඛිත අනුමැතිය මත උකස් ඔප්පුව ලියාපදිංචි කරවාගත හැකිය.

මේ සඳහා අදාළ බිම් කොටස නියමිත කාර්යයට යොදාගෙන තිබිය යුතු අතර නිගයකින් තොරව බදුමුදල් ගෙවා තිබිය යුතුය.

6.4.3 නිදහස් දීමනාපත්‍ර

නිදහස් දීමනා පත්‍රයක් උකස් තැබීමට රජයේ කිසිදු නිලධාරියකුගෙන් අනුමැතියක් ලබාගැනීම අවශ්‍ය නොවේ. මූල්‍ය ආයතනයක් මගින් සකස් කරනු ලබන උකස් ඔප්පුවක් මගින් සාමාන්‍ය නීතිය යටතේ උකස් තැබිය හැකිය.

6.5 ඉඩම් දීමනා පත්‍ර හා බලපත්‍ර අවලංගු කිරීම

ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ප්‍රදාන පත්‍රයක් නිකුත් කර ඇත්නම් විය අවලංගු කිරීමේ හැකියාවක් නැත. එහෙත් ප්‍රදාන පත්‍රයේ අයිතිකරුට තමන්ගේ කැමැත්තෙන් ඉඩම රජයට භාරදීමෙන් අවලංගු කරන්න පුළුවන්. ඒ වාගේම ප්‍රදාන පත්‍රයේ අයිතිකරු හෝ ඔහුගේ උරුමකරුවකු සොයාගත නොහැකි නම් ඒ වාගේ අවස්ථාවක දීමනාපත්‍රයක් අවලංගු කිරීමට බලය තිබෙනවා.

බලපත්‍රයක් නම් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාට අවලංගු කරන්න පුළුවන්. ඒ පහත සඳහන් හේතු මත පමණයි.

1. පදිංචි නොවීම
2. සංවර්ධනය නොකිරීම
3. නීතියට පටහැනි ආකාරයෙන් අන්සතු කිරීම

එහෙම අවලංගු කරනවා නම් ඒ සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් නියමිත ආකෘති පත්‍රයෙන් බලපත්‍රකරුට දැන්විය යුතුයි. එහිදී

බලපත්‍රකරුට බලපත්‍රය අවලංගු නොකරන්න හේතු දක්වන්න අයිතිය තිබෙනවා. මේ පිළිබඳව ඔබගේ විශේෂ අවධානය වගේම අවදියෙන් සිටීම ඔබේ ඉඩමේ අයිතිය ආරක්ෂා කරගැනීමට උපකාර වෙනවා.

ඒ වාගේම බලපත්‍රයක් සහිත ඉඩමකට දීමනා පත්‍රයක් ලබාගැනීමට අයිතිය ලැබෙන්නේත් ඉඩම හොඳින් සංවර්ධනය කර ඇතිනම් පමණයි. එයත් ඔබගේ විශේෂ අවධානයට යොමුවිය යුතු කරුණක්.

6.6 රජයට ඉඩම් පවරා ගැනීම/ අත්පත් කර ගැනීම

රජයට ඉඩම් පවරාගැනීම දෙවිදියකට සිදු වෙනවා.

1. රජය සතු ඉඩමක් යම් පුද්ගලයෙක් අනවසරයෙන් අල්ලාගෙන ඇතිවිට අනවසරකරු නෙරපාහැර භුක්තිය නැවත රජයට පවරා ගන්නේ රජයේ ඉඩම් සන්නකය ආපසු ගැනීමේ පනතේ විධිවිධාන යටතේය.
2. රජය විසින් බලපත්‍ර හෝ දීමනා පත්‍ර මත දුන් ඉඩම් ආපසු රජයට පවරා ගැනීම - එය සිදුකරන්නේ ඉඩම් අත්පත් කරගැනීමේ පනත යටතේය. මේ යටතේ පුද්ගලයා විසින් කරනු ලැබ ඇති සංවර්ධනය සඳහා හා ඉඩම සඳහා රජයට ඔහු විසින් ගෙවා ඇති මුදලක් වේ නම් ඒ සඳහාද ඉඩම අත්පත් කරගන්නා ආයතනය විසින් වන්දි මුදලක් ගෙවිය යුතුයි. ඒ වාගේම මෙසේ ඉඩම් අත්පත් කරගැනීම සඳහා පුවත්පත් දැන්වීම්, ගැසට් නිවේදන පළ කිරීම්, වන්දි සහ හිමිකම් පරීක්ෂණ පැවැත්වීම ආදී දීර්ඝ ක්‍රියාවලියක් සිදුකළ යුතු වෙනවා.
3. පුද්ගලයින් සතු සින්නක්කර ඉඩම් රාජ්‍ය අවශ්‍යතාවය මත රජයට පවරා ගැනීමත් ඉඩම් අත්පත් කරගැනීමේ පනත යටතේම සිදුකරනවා. මේ සඳහා ද ඉහත ඡේදය යටතේ දැක්වූ පරිදි ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ විධිවිධාන පරිදි සිදුකළ යුතු කාර්යයන් රාශියක් පවතිනවා.

6.7 ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලබන දීමනා පත්‍රය සහ රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ නිකුත් කරන දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පුව අතර වෙනස්කම් සහ ප්‍රයෝජන

කරුණ	ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත
ඉඩම් බෙදාදෙන ආකාරය	ඉඩම් කවීවේර ක්‍රමය තුලින් සහ අනවසර ඉඩම් නියමානුකූල කිරීමෙන්	ඉඩම් කවීවේර ක්‍රමය ඉඩම් වෙන්දේසිය ටෙන්ඩර් කිරීම හා අනවසර නියමානුකූල කිරීම සඳහා ගරු ඇමතිතුමාගේ අනුමැතියෙනි
ඉඩම් ලබාදෙන අරමුණ	පදිංචියට හා වගාවට	ඕනෑම අරමුණක් සඳහා වගාවට, පදිංචියට, වාණිජ, කාර්මික කටයුතු, ආගමික, පොදු, ක්‍රීඩා හා විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා
ලබාදෙන්නේ කා සඳහාද?	ගොවියන්ට අඩු ආදායම්ලාභීන්ට, උගත් තරණියන්ට, හා වැඩි ආදායම්ලාභීන්ට ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන්ට	පුද්ගලයින් හා ආයතන වෙත, රජයේ සේවකයින්, මධ්‍යම පාංතිකයින්, ඉහළ ආදායම්ලාභීන්ට, සමිති සමාගම්, ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල, පළාත් පාලන ආයතන ආදී ඕනෑම පුද්ගලයකු වෙත හෝ ආයතන වෙත ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් නොවන අයටද ලබාගත හැකිය
ඉඩම් ලබාදිය හැකි ප්‍රදේශය හා ප්‍රමාණය	නාගරික ප්‍රදේශවල වාණිජ ඉඩම් මේ පනත යටතේ ලබාදිය නොහැක විශාල ප්‍රමාණයේ ඉඩම් කට්ටි බැහැර කළ නොහැක	ඕනෑම ප්‍රදේශයක පිහිටි ඉඩම් මේ යටතේ ලබාදිය හැක ලබාදෙන ප්‍රමාණයේ සීමාවක් නැත

<p>ලබාදෙන ලේඛන/ඔප්පුව</p>	<p>පළමුව බලපත්‍ර ලබාදී විහි සඳහන් කොන්දේසි ඉටු කළ පසු දෙවනුව දීමනා පත්‍ර (සිත්තක්කර ඔප්පු) ලබාදේ</p>	<p>පළමුව බදු ලිපියක් (අවසරය) ලබාදී පසුව දීර්ඝ කාලීන් බදු ඔප්පුව හිකුත් කරයි. නේවාසික කටයුතු සඳහා ලබාදුන් ඉඩම් සඳහා පමණක් නිදහස් දීමනා පත්‍ර (සිත්තක්කර ඔප්පුව) ලබාදේ</p>
<p>වෙනත් විශේෂ ලක්ෂණ</p>	<p>බලපත්‍රය අත්සන් කරනු ලබන්නේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසිනි</p> <p>කොන්දේසි කඩකිරීම මත බලපත්‍රය අවලංගු කළ හැකිය</p> <p>බදු අයකිරීමත් සිදු නොකෙරේ</p> <p>නොමිලේ ලබාදේ දීමනා පත්‍රය ලබාදෙන අවස්ථාවේදීම ඉඩම සඳහා මායිම ගල් දමා ඔප්පුවට රේඛා චිත්‍රයක් ඇමිණිය යුතුයි</p> <p>දීමනා පත්‍රයට අත්සන් කරනු ලබන්නේ ජනාධිපතිවරයා විසිනි</p> <p>දීමනා පත්‍රයක් සිය කැමැත්තෙන් රජයට භාරදිය හැකිය</p> <p>අවලංගු කිරීමට දීමනාපත්‍ර කරුගේ කැමැත්ත අවශ්‍යවේ</p> <p>පැවැරීම කළ හැකි නමුත් එය පහතේ දක්වා ඇති සීමාවන්ට යටත්ව සිදුකළ යුතුයි</p>	<p>ඔප්පුවට අත්සන් කරනුයේ ජනාධිපතිවරයා විසිනි</p> <p>මෙය දෙපාර්ශවයක් වනම් ජනාධිපතිවරයා හා බදුකරු අතර වන ගිවිසුමකි</p> <p>චාර්ෂික බදු මුදල් ගෙවිය යුතුය ඔප්පුවට රේඛා චිත්‍රයක් අමුණානු ලැබේ</p> <p>ඉඩම් ලියා පදිංචි කිරීමේ කාර්යාලයේ ලියා පදිංචි කෙරේ</p> <p>ගිවිසුම ඒක පාර්ශිකව අවලංගු කළ නොහැකිය</p> <p>පැවරීමට හෝ උකස් කිරීමට හැකිය</p> <p>ඉඩමෙන් කොටස පවරා දිය නොහැක</p> <p>පිටපත් ලබාගත හැකිය</p> <p>පසු උරුමය නම් කිරීමට හිඟවිත පුත්‍රපාදන නොමැත</p> <p>දීර්ඝ කාලීන ඔප්පු හෝ නිදහස් දීමනා පත්‍ර සහිත ඉඩම් වලට රටේ සාමාන්‍ය නීතිය පරිදි කටයුතු කෙරේ</p>

<p>වෙනත් විශේෂ ලක්ෂණ</p>	<p>තුන්වන උපලේඛනයේ ඥාතියෙකුට හෝ ගොවි ව්‍යාපෘතියේ අයෙකුගෙන් පිටස්තර අයෙකුට පැවැරිය නොහැක</p> <p>අනුමත මූල්‍ය ආයතන වලට උකස් කළ හැකිය</p> <p>මරණීන් පසුව බිරිඳට පිවිත භුක්තිය හිමිවේ</p> <p>පසු උරුමය නම් කළ හැකිය</p> <p>පසු උරුමය නම් නොකළ විට වැඩිමහල් දරුවාට උරුමය හිමිවන අතර වෙනත් දරුවෙකු විසින් ඉඩම් කොටසක් හෝ ඉඩමක් සංවර්ධනය කර ඇති විටක ඉඩම් කොටසෙහි හෝ ඉඩමෙහි හිමිකම වීම දරුවාට හෝ දරුවන්ට උරුමය හිමිවේ</p> <p>පිටපත් ලබාගත හැකිය</p> <p>ඉඩම් ලියාපදිංචි කිරීමේ කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කෙරේ</p>	
--------------------------	--	--

ඉහත සංසන්දනයට අනුව වැඩි ආදායම්ලාභීන්ට/ මධ්‍යම පාංතිකයින්ට රජයේ ඉඩමක් වෙනුවෙන් ලබාගත හැක්කේ දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පුවක් පමණි. ඒ සඳහා රජයට බදු මුදලක් ගෙවීමට සිදුවුවද වඩාත් ඵලදායක වන්නේ රජයේ ඉඩම් ආඥාපනත යටතේ දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පුවක් ලබාගැනීමයි. වියද ලබාගනුයේ නේවාසික කටයුතු සඳහා නම් නිදහස් දීමනා පත්‍රයක් ලබාගැනීමේ අයිතිය ඔබට ඇත.

7. ජීවිත භුක්තිය

ජීවිත භුක්තිය යනු ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනත යටතේ නිකුත් කරන බලපත්‍රයක හෝ දීමනා පත්‍රයක අයිතිකරු මියගියායින් පසුව එම ඉඩම භුක්ති විඳීමට ලැබෙන හිමිකමයි. මෙහිදී අයිතිකරු ස්වාමියා නම් ජීවිත භුක්තිකරු වන්නේ භාර්යාවයි. ඉඩමේ අයිතිකරු භාර්යාව නම් ජීවිත භුක්තිකරු වන්නේ ස්වාමියායි. පසු උරුමකරුවකු නම්කර සිටියද නොසිටියද, ජීවිත භුක්තියට බාධාවක් ඇති නොවේ.

බලපත්‍ර අවස්ථාවේදී බලපත්‍රකරු මියගිය විට ජීවිත භුක්තිකරු නමින් දීමනා පත්‍රයක් නිකුත් කළ හැකිවුවද ජීවිත භුක්තිකරු වන ඔහුට හෝ ඇයට පසු උරුමකරුවකු නම් කිරීම හෝ තමන් කැමැති අයෙකු වෙත පවරා දීමේ අයිතිය හිමි වන්නේ නැත. ඉඩම විකිණීම, කොටස් කිරීම හෝ විකෘති කිරීම හැර වෙනත් ඕනෑම ආකාරයකින් භුක්ති විඳිය හැකිය. ඉඩම සංවර්ධනය කිරීමේ අයිතියද ඔහුට ඇත.

7.1 ඉඩමක් සම්බන්ධයෙන් කියැවෙන පරවඥතාවය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ කුමක්ද?

පරවඥතාවය කියල කියන්නේ ඉඩමක් මත තවත් කෙනෙකුට භුක්ති විඳීමට ඇති කිසියම් හිමිකමකි. උදාහරණයක් විදිහට මාර්ග පරවඥතාවය කියල කියන්නේ මාර්ගයක් භාවිතා කළා නම් එය දිගටම භාවිතා කිරීමට ඇති අයිතියයි.

7.2 මුල් උරුමය පසු උරුමය අනුප්‍රාප්තිය කියන්නේ මොකක්ද?

මෙම කාරණා අදාල වන්නේ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලබන බලපත්‍ර හා දීමනා පත්‍ර (ස්වර්ණ භූමි, ජයභූමි, රත්න භූමි, ඉසුරු භූමි හා රන් බිම) සඳහා සහ ඉඩම් ප්‍රදාන (විශේෂ විධිවිධාන) පනත යටතේ නිකුත් කරනු ලබන නියාදන සාධන පත්‍ර සඳහායි.

දීමනා පත්‍රයක/ බලපත්‍රයක අයිතිකරු මුල් උරුමකරු වශයෙන් ව්‍යවහාරයේ පවතී. බලපත්‍රයක හෝ දීමනා පත්‍ර සඳහා පසු උරුමය නම්කළ හැකිය. මුල් බලපත්‍රකරු හෝ දීමනාකරු මියගිය පසුව පසු උරුමකරු ලෙස නම් කර ඇති අයට/ අයවලුන්ට මුල් අයිතිය ලබාදීම සිදුකෙරෙනවා.

මෙහිදී බලපත්‍රයකදී නම් බලපත්‍රකරුගේ නම සංශෝධනය කිරීමෙන් හෝ දීමනා පත්‍රයක නම් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් ඉඩම් රෙජිස්ටාර් වෙත යවනු ලබන සම්පූර්ණ කරන ලද ආකෘති පත්‍රයක් මගින් පසු උරුමකරු වෙත මුල් උරුමය ලබාදීම සිදුකරනවා.

වරද කාගෙද ?

සිරිපාල දැන් දවස් කීපයක ඉඳලා දහ අතේ කල්පනා කරනවා. ගෙදර අය එක්ක වැඩි කතාබහකුත් නැහැ. වැඩ කටයුතුත් අතපසු වෙනවා. වෙනදා නිතරම වත්තේ වැඩක යෙදුන සිරිපාල දැන් බිමවැටුණු පොල් අත්තක් වත් කපලා දාන්න උනන්දුවක් නැහැ. සිරිපාලගේ හිතේ තියෙන ප්‍රශ්න කටක් ඇරල ගෙදර දරුවකුට හරි කියන්න හයිසක් සිරිපාලට නැහැ.

සිරිපාලගේ ගෙදර අය ඒ කියන්නේ සිරිපාලගේ අම්මයි තාත්තයි අයිසයි අක්කයි ගමේ බොහෝම සතුටින් සමගියෙන් ජීවත් වුණු පවුලක්. සිරිපාලගේ අයිස රජයේ රැකියාවක් ලැබීම ගමෙන් පිටවුනේ දැනට අවුරුදු කිහිපයකට කලින්. එයා දැන් එහේ ස්ථිරවම පදිංචි වෙලා. අක්කත් විවාහ වෙලා අල්ලපු ගමේ ඉන්නේ. අන්තිමට මහගෙදර ඉතිරි වුනේ අම්මයි තාත්තයි සිරිපාලයි. පවුලේ බාලයා නිසා මහගෙදර පදිංචි වුන සිරිපාල දරුමල්ලන් සමග මෙතෙක් කල් සතුටින් ජීවත් වුනා.

ඒත් ඔය අතරෙදි තමයි හදිසි අනතුරකින් එක් තැන් වුනු සිරිපාලගේ තාත්තා නැතිවුනේ. තාත්තගේ මරණින් පස්සේ අම්මත් ලෙඩ ගානේ. තාත්තගේ අවුරුද්දේ දානෙට ඉස්සරල ගෙදර අලුත්වැඩියා කරන්න ණයක් ගන්න හිතුව සිරිපාල ගෙදර ඉඩමේ ඔප්පුව තාත්තගේ නමින් තිබුණ නිසා ඒක හරවා ගන්න ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයට ගියාම තමයි මේ ප්‍රශ්නේ මතුවුනේ.

හිලධාරීන් කියන විදිහට දැන් අම්මට ඉඩමේ අයිතියක් නැහැ. අම්මට තියෙන්නේ ජීවිත භුක්තිය විතරලු. අම්ම ඉඩම සිරිපාලගේ නමට ලියන්න කැමැති වුවත් ඒකට හිතියෙන් ඉඩක් නැතිලු. ඒ නිසයි සිරිපාල අත පළාතක ඉන්න අයියට දුරකථනයෙන් කතා කලේ. ඒ වෙලාවේ අයියා ගෙදර නොසිටි නිසා සිරිපාල කාරණය නෑනට කිව්ව. අක්කා කිව්වේ මල්ලියේ අපිත් මේ තියෙන දේවල් දරුවන්ට දීම ලැබෙයිම ගමේ පදිංචියට චින්නයි හිතාගෙන ඉන්නේ. අපට තියෙන්නේ ඔය අක්කර ඩාගේ විතරයි කියලා.

සිරිපාලගේ අම්මයි තාත්තයි දෙන්නම කිය කියා හිටියේ අපෙන් පස්සේ මේ ඉඩමයි ගෙයයි සිරිපාලට තමයි කියලයි. අම්මයි තාත්තවයි තනියම දාල යන්න බැරි නිසයි සිරිපාල මතවැලියෙන් ඉඩම් දෙන වෙලාවේ ඒවට වත් ඉල්ලුම් කරේ නැත්තේ. ඒ විතරක් නෙවෙයි ණයක් අරගෙන මහන්සිවෙලා වත්තේ පොල් වගා කලේ මේ ඉඩම තමුන්ට හිමිවන නිසයි. ඒත් අම්මයි තාත්තයි දෙන්නම සිරිපාලට දෙන්න හිතාගෙන හිටිය ඉඩම දැන් අයියට ඕනෑ වෙලා.

තාත්ත ජීවතුන් අතර ඉන්න කාලේ මේ ඉඩමේ ඔප්පුවට පසු උරුමය නම්කරන්න පුලුවන් කම තිබිල තියෙනවා. නැත්නම් අන්තිම කැමැති පත්‍රයෙන් හරි සිරිපාලට ලියන්න පුලුවන් කම තිබිල තියෙනවා. ඒ ගමේ, පළාත් දින ගණනාවක් තිබුණත් ඒවායේදී මේ දේවල් ගැන හරියට දැනුවත් කෙරුණේ නැහැ. දැන් සිරිපාල අසරණ වෙලා කර කියා ගන්න දෙයක් නැහැ.

ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ඔබ වෙත නිකුත් කර ඇති බලපත්‍ර හෝ දීමනා පත්‍ර ඉඩමට ඔබෙන් පසුව මෙම ඉඩම ලැබිය යුත්තේ කාටද කියලා කල් වේලා ඇතිව තීරණය කරලා පසු උරුමය හෝ පසු උරුම කරුවන් නම් කරන්න පුලුවන්. එහෙම පසු උරුමකරුවෙක් හෝ පසු උරුමකරුවන් නම් කිරීම ඔබේ වගකීමක් යුතුකමක්. සිරිපාලගේ තාත්ත ඒ දේ කරල තිබුණ නම් සිරිපාල අද ප්‍රශ්නයක් වෙන්නේ නැහැ.

රජයේ නිලධාරීන්ගේ වගකීම තමයි මේ ගැන ජනතාව දැනුවත් කිරීම.

හැබැයි 2022 අංක 11 දරන ඉඩම් සංවර්ධන සංශෝධන පනත ආවට පස්සේ වැඩිමහල් පිරිමි දරුවාට අනිවාර්යයෙන්ම ඉඩමේ උරුමකම ලැබෙන්න තිබ්බ නීතිමය තත්ත්වය වෙනස් වුණා. සිරිපාලගේ හිතට වද දුන්න ලොකුම පුශ්නෙන් ගැලවෙන්න පුළුවන්කමක් ලැබුණේ මේ සංශෝධන පනත නිසා තමයි.

එතකොට මේ අලුත් නීතියට අනුව දරුවෙක් ඉඩමක් සංවර්ධනය කරලා පවත්වාගෙන ගිහින් තියෙනවා නම්, ඒ දරුවා ගැහැණු ද, පිරිමි ද, බාල ද, වැඩිමල් ද කියන දේවල් බලන්නේ නැතුව ඉඩමේ උරුමකම ඔහුට හෝ ඇයට හිමි වෙනවා. සිරිපාලගේ කතාවට අනුව එයා ණයක් පවා අරගෙන වත්තේ පොල් වගාවක් පටන් අරගෙන තියෙනවා. ඒ කියන්නේ කිසියම් සංවර්ධන කටයුත්තක් කරලා තියෙනවා. එතකොට ඉඩමේ හුක්තිය සම්බන්ධයෙන් සිරිපාලටත් අයිතිවාසිකමක් තියෙනවා.

7.3 පසු උරුමකරු යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ කවරෙක්ද ?

ඉඩමේ බලපත්‍රකරු/ දීමනාපත්‍රකරුගේ කැමැත්ත පරිදි ඔහුගෙන් පසුව එකී ඉඩම් කොටස් සඳහා ලැබෙන හිමිකම පසු උරුමයයි. (අනුප්‍රාප්තියයි) බලපත්‍රකරුට හෝ දීමනා පත්‍රකරුට තමාගෙන් පසුව ඉඩම උරුමවිය යුත්තේ කාට දැයි යන්න කල් ඇතිව නම්කර තැබීමට ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ඉඩකඩ සලසා තිබෙනවා.

මේ අනුව බලපත්‍රයක නම් ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත කරනු ලබන ඉල්ලීමකට අනුව බලපත්‍රයේ පසු උරුමය නම් කිරීම හෝ වෙනස් කිරීම සිදුකරන්න පුළුවන්. මේ සඳහා ජනපද නිලධාරී/ ග්‍රාම නිලධාරීගේ නිර්දේශය ලබාගන්නවා. ඉඩමේ ප්‍රමාණය හා බලපත්‍රයේ කොන්දේසි අනුව පසු උරුමකරුවෙකු හෝ උරුමකරුවන් කිහිප දෙනෙකු නම් කළ හැකිය. බලපත්‍රයේ, එහි කාර්යාල පිටපතේ සහ ලෙජරයේ යන ලේඛන තුනේම

පසු උරුමය සටහන් කොට ආදාළ බලධාරියා විසින් අත්සන් කර දිනය හා හිල මුද්‍රාව යෙදිය යුතුය. එය එසේ සිදුවන්නේදැයි අවධානයෙන් සිටීම වඩාත් සුදුසුයි. මේ පිළිබඳව බලධාරීන්ගෙන් විමසා බැලීමට ඔබට අයිතියක් තියෙනවා.

ඔබේ දීමනාපත්‍රයක නම් පසු උරුමය නම් කිරීම හෝ වෙනස් කිරීම ඉඩම් කොමසාරිස්ගේ “155” ආකෘතිය මගින් සිදුකළ යුතු වෙනවා. එම ආකෘති පත්‍රය පුරවා සාමදාන විනිශ්චයකරුවෙකු මගින් සහතික කරවාගෙන ප්‍රාදේශීය ලේකම් මගින් ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයට යවා ලියාපදිංචි කරවාගත යුතුයි.

පසු උරුමය නම් කිරීම හෝ සංශෝධනය කිරීම ඉඩම් රෙජිස්ටාර් කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කිරීම බලපත්‍රකරුගේ/ දීමනාපත්‍රකරුගේ මරණයට පෙර සිදුවී නැත්නම් එය නීත්‍යානුකූල වන්නේ නැහැ. සමහර අවස්ථාවල ඉඩම් හිමිකම් තිබෙන අපේ වැඩිහිටියන්ට, ඒවායේ පසු උරුම (දෙවැනි උරුමය) සටහන් කරන්න බැරි වෙනවා. මේ වාගේම වෙනත් ඔප්පු වර්ග ඇති ඉඩම් වල අයිතියන් අන්තිම කැමැති පත්‍රයකින් මගින් පවරා දෙන පුලුවන්. ඉඩම් හිමිකරුවෙකුට අන්තිම කැමැති පත්‍ර කිහිපයක් උනත් ලියන්න පුලුවන්. ඒත් වලංගු වෙන්නේ අවසානයටම ලියපු ලියවිල්ලයි. මෙකී ලියවිල්ල ඉඩම් හිමිකරුගේ මරණයෙන් මාස 3 ක් ගත වන්නට පෙර අධිකරණයට ඉදිරිපත් කර බලගන්වා ගත යුතුයි. මෙසේ බලගන්වා හිකුත් කරන ලියවිල්ල “ප්‍රොබේට්” බලපත්‍රය වශයෙන් හඳුන්වනු ලබනවා. උසාවි රෙජිස්ටාර්ගේ ලියුම සහ මෙම බලපත්‍රය ඔබගේ නීතීඥයා මගින් ඉඩම් රෙජිස්ටාර්ට ඉදිරිපත් කිරීමෙන් ලියාපදිංචි කරගන්න පුලුවන්.

- පසු උරුමකරුවකු/ කරුවන් නම් කිරීම බලපත්‍රකරුගේ/ දීමනාපත්‍රකරුගේ කැමැත්ත පරිදි ඕනෑම වාරගණනක් සිදුකරන්න පුලුවන්.
- පසු උරුමකරුවකු ලෙස නම්කළ හැක්කේ බලපත්‍රකරුගේ /දීමනාපත්‍රකරුගේ කලත්‍රයා (ස්වාමියා හෝ භාර්යාව) හෝ ලේ ඥාතියෙක් පමණයි. ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනතේ තුන්වන උපලේඛනයේ මෙම ලේ ඥාතීන් කවුරුන්දැයි පහතින් සඳහන් කර තිබෙනවා. ඉන් පරිභාහිර අයෙකු නම් කළ නොහැකියි.

7.4 තුන්වන උපලේඛනයට අයත් ශ්‍රෝතීන්*

1. ළමයින්
2. මුණුබුරු මිණිබිරියන්
3. දෙමාපියන්
4. සහෝදර සහෝදරියන්
5. මාමාවරුන් සහ නැන්දණියන්
6. ලේලියන් සහ බැණුවරුන්

ළමයින් යන්නට නීතියට අනුව දරුකමට හදාගනු ලබන ළමයෙකු ද, ශ්‍රෝතීන් යන්නට ලේ ශ්‍රෝතියෙකු හෝ දරුකමට හදා ගනු ලබන ශ්‍රෝතියෙකු ද අදහස් වන අතර විවාහයකින් ඇතිවන ශ්‍රෝතීත්වයක් ඇතුළත් නොවේ.

* (2022 අංක 11 දරන ඉඩම් සංවර්ධන සංශෝධන පනතේ 3 වන උපලේඛනය (51 -72 වගන්ති))

යම්කිසි බලපත්‍රකරුවෙක් හෝ දීමනාපත්‍රකරුවෙක් හෝ තමන්ගේ බලපත්‍රයට හෝ දීමනා පත්‍රයට පසු උරුමකරුවෙකු නම් නොකර මියගියහොත් ඔහුගේ/ ඇයගේ කලත්‍රයට (ස්වාමියාට/ භාර්යාවට) ඒ ඉඩමේ ජීවිත භුක්තිය හිමිවෙනවා. ඉඩම් කටයුතු වලදී කලත්‍රයා කියල කියන්නේ අයිතිකරුගේ ස්වාමියා හෝ භාර්යාවයි. ඕනෑම ඉඩමක අයිතිකරුගේ මරණයෙන් පසුව පසු උරුමකරුවන්ට බලය පැවරෙන්නේ කලත්‍රයාගේ මරණයෙන් පසුවය. මේ නිසා ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ජීවිතය අවසන් වන තුරුම මේ ඉඩම භුක්ති විඳීමේ වරම ලැබෙනවා. හැබැයි කලත්‍රයා නැවත විවාහයක් කරගත්තොත් ඔහුට හෝ ඇයට ඒ අයිතිය අහිමි වෙනවා.

කලත්‍රයාගේ මරණයෙන් පස්සේ ඒ ඉඩමේ උරුමය හිමි වන්නේ 3 වන උපලේඛනයේ සඳහන් අනුපිළිවෙලටයි. මෙතන දී එක් කාණ්ඩයක ශ්‍රෝතීන් එක් අයෙකුට වඩා සිටින අවස්ථාවක දී වයසින් වැඩිමහල් තැනැත්තාට වැඩි ප්‍රමුඛත්වයක් ලැබෙන්න ඕනි. නිදසුනක් විදිනට පසු උරුමයක් නම් කර නොමැති අවස්ථාවක ඉඩමක උරුමය ලැබිය යුත්තේ පවුලේ වැඩිමහල් දරුවාටයි.

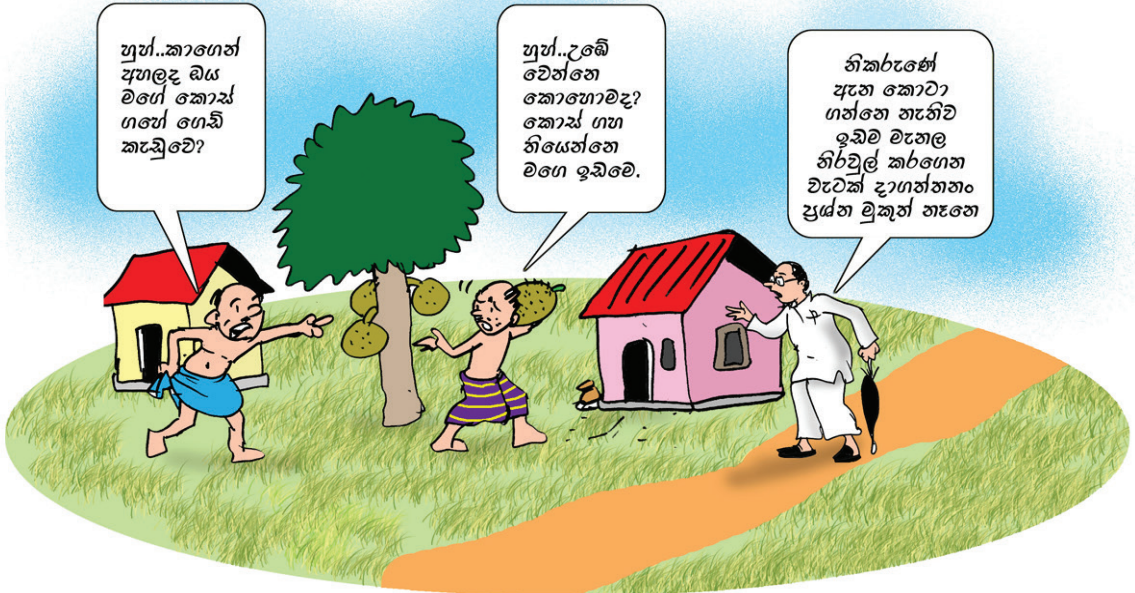
හැබැයි යම් දරුවෙක් ඉඩමක් සංවර්ධනය කර ඇති අවස්ථාවක අදාළ ඉඩම් කොටස හෝ ඉඩම ඔහුට හෝ ඇයට උරුම වෙනවා. එතන දී ඉඩමේ අයිතිය වැඩිමහල් දරුවාට යන්නේ නැහැ.

3 වන උපලේඛනයේ පිළිවෙලින් සඳහන් කරලා තියෙන ප්‍රමුඛතා අනුපිළිවෙලට ඇතුළත් තැනැත්තන් දෙදෙනකු හෝ ඊට වැඩි පිරිසක් විසින් ඉඩම සංවර්ධනය කරලා තියෙනවා නම් ඉඩම් කොටසේ හෝ ඉඩමේ හිමිකම එම ඉඩම සංවර්ධනය කරපු අයට හිමි වෙන්න ඕනි.

2022 අංක 11 දරන සංශෝධනයට කලින් වැඩිමහල් පිරිමි දරුවාට පමණක් ඉඩමේ අයිතිය ලැබෙන්නත්, ගැහැනු දරුවාට දෙවෙනි තැන ලැබෙන්නත්, තව බාල දරුවෙක් ඉඩම සංවර්ධනය කරගෙන පදිංචි වෙලා හිටියත් ඔහුගෙන් අයිතිය ගිලිහෙන විදියට 3 වන උපලේඛනයට අනුව කටයුතු සම්පාදනය වෙලා තිබුණා.

අපි මේ පොතේ විවිධ තැන්වල කියල තියෙනවා අනුප්‍රාප්තිය, පසුඋරුමය, මුල් උරුමය, ජීවිත භක්තිය වැනි වචන. ඔබට මේවා පිළිබඳව වැඩි විස්තර යම් යම් අවස්ථා වලදී අනිවාර්යයෙන්ම දැනගතයුතු වෙනවා. ඒ වෙලාවට ග්‍රාම නිලධාරී හෝ ජනපද නිලධාරී හෝ අදාළ ප්‍රාදේශීය ලේකම් හමුවීම වඩාත් සුදුසුයි.

8. ඉඩම් මැනීම

ඉඩම් මැනීම ඒ සඳහා විශේෂ පුහුණුවක් ලැබූ පුද්ගලයෙකු (මිනුම්දෝරුවකු) විසින් ඉටුකළ යුතු කාර්යයකි.

ඉඩමක් මැනීමේදී කටයුතු දෙකක් සිදුකළ යුතුයි.

1. ඉඩම් මැන කුඤ්ඤ ගැසීම හෝ මායිම්ගල් දැමීම
2. කරන ලද මැනීම සිතියම්ගත (Plan) කිරීම

ඉඩම් මනින මිනිත්දෝරුවන් වර්ග 3 කි

- රජයේ මිනුම්දෝරුවන් (මිනුම්පති යටතේ සිටින)
- කවිචේරි මිනුම්දෝරුවන්
- බලයලත් මිනුම්දෝරුවන් (පෞද්ගලික මිනුම්දෝරුවන්)

8.1 රජයේ මිනුම්දෝරුවන්

රජයේ ඉඩම් මිනුම් කළ හැක්කේ මිනුම්පතිවරයා යටතේ සිටින මෙම මිනුම්දෝරුවන්ට පමණි. ඉඩම් මැනීමේ පූර්ණ බලධාරියා මිනුම්පතිවරයායි. පැරණිම දෙපාර්තමේන්තුවක් වන මිනුම්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව ඉංග්‍රීසිගේ අවධියේ සිට (1871) ශ්‍රී ලංකාවේ මැනුම් කටයුතු කර භූමි සිතියම් සකස් කර ඇත. මෙම සිතියම් ඉඩම් කටයුතු වලදී ඉතා වැදගත් ලේඛනයකි. මිනුම්පතිවරයා සස්කර ඇති සිතියම් අතර

- අවසාන ගම් සිතියම් /පිඹුර - FVP (Final Village Plan)
- අවසාන නගර සිතියම/පිඹුර - FTP (Final Town Plan)
- අවසාන ජනපද සිතියම /පිඹුර - FCP (Final Colony Plan)

වැදගත් තැනක් ගනී. රටේ විවිධ සංවර්ධන කාර්යයන්හිදී මෙම සිතියම් ඉතා ප්‍රයෝජනවත්ය. මිනුම්පතිගේ දිස්ත්‍රික් ප්‍රධානියා වන්නේ දිස්ත්‍රික් මිනුම්දෝරු අධිකාරිවරයායි.

8.2 කවිවේරි මිනුම්දෝරුවෝ

මායිම් ආරාචුල්/ මායිම් නැවත නිරාවරණනයන්/ උසාවිය නියම කල මැනුමක්/ කට්ටි සැලසුමක් වැනි කටයුතු මේ අය ඉටු කරනවා. මායිම් ගල් දැමීමක් හෝ මුදල් අයකර මැනුම් කිරීමක් හෝ සින්නක්කර ඉඩම් මැනීමක් කිරීමට මොවුන්ට හිතීමය බලයක් නැත.

8.3 බලයලත් මිනුම්දෝරුවෝ

පුද්ගලික මිනුම් කටයුතු මොවුන් විසින් සිදු කරනු ලබයි. සින්නක්කර/ පුද්ගලික ඉඩම් පිළිබඳ මැනුම් මෙම අය විසින් කරනවා. මේ අයටද මිනුම්පතිවරයාගේ අනුමැතියෙන් ගාස්තු අයකර රජයේ ඉඩම් මැනිය හැකියි. නමුත් එම මිනුම් කටයුතු දිස්ත්‍රික් මිනුම් අධිකාරිවරයාගේ අධීක්ෂණයට යටත්විය යුතු අතර ගාස්තුවෙන් නියමිත ප්‍රතිභාගයක් රජයට ගෙවිය යුතුය. එසේම සකස්කළ පිඹුර මිනුම් අධිකාරිවරයා විසින් සහතික කර තිබිය යුතුය.

8.4 රජයේ ඉඩම් මැනීමේ ක්‍රියාවලිය

මෙම ක්‍රියාවලියේදී පළමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් මිනුම් නියෝගයක් දිස්ත්‍රික් මිනුම්දෝරු අධිකාරිවරයා වෙත යැවිය යුතුයි. ඉන්පසුව ඔහුගේ අධීක්ෂණය යටතේ මිනුම් නිලධාරී විසින් මැනුම් කටයුතු සිදුකරනවා. ඉන් අනතුරුව මිනුම් අධිකාරී කාර්යාලයෙන් සිතියම් සකස්කර පිටපත් තුනකින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වෙත යවනු ලබනවා. මේ පිටපත් වලින් එකක් පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් භාරයේත් අනෙක ප්‍රාදේශීය ලේකම් භාරයේත් අනෙක ග්‍රාම නිලධාරී භාරයේත් තියෙනවා. මුල් පිටපත මිනුම්දෝරු අධිකාරී භාරයේත් තිබෙනවා.

අවිදින මායිම්ගල්

රංමැණිකාගෙයි සුමනාවතීගෙයි ගෙවල් දෙක තියෙන්නේ යාබදවයි. දීර්ඝකාලීන අසල්වැසියෝ උනත් මේ පවුල් දෙක අතරේ ඇයි හොඳැයිසක් කොහොමටවත් නැහැ. මගුල් තුලාවකදී චිතරක් නොවෙයි පසුගිය දිනක රංමැණිකගේ ගෙදර තිබුණු මළ ගෙදරටවත් සුමනාවතීල ගියේ නැත්තේ මේ ගෙදරට යන්න නම් බැහැ කියලයි. අන්තිමේදී ගමේ මරණාධාර සමිතියේ අයගෙන් බේරෙන්න බැරිම තැන කනත්තට චිතරක් ගිහිල්ල ආවා.

මේ දෙගොල්ලන්ගේ අරියාදුවට මුල වියාලගේ වැට මායිමට තියෙන ආරවුල කියන එක ගමේ කාටවත් රහසක් වුනේ නැහැ. දෙගොල්ල ලගම ළොතීන් උනත් මේ ළොතිකමත් අමතක කරල තියෙන්නේ මේ ආරවුල නිසයි. වැඩිහිටියෝ අමනාප වුණත් ඒ ගොල්ලො නැති වෙලාවට දෙගොල්ලන්ගෙම ළමයි එකට එකතු වෙලා සෙල්ලම් කරන්නේ වැඩිහිටියන්ටත් යහපත් ආදර්ශයක් ලබාදෙමින් කියලයි ගමේ අනිත් අය කියන්නේ.,

සුමනාවතීගේ ස්වාමීපුරුෂයා ගුණපාල රංමැණිකගේ පවුලේ අය දිනගණනක වන්දනාවේ ගිය වේලාවේ මේ දෙගොල්ලන්ගෙම ඉඩම මැනල දාල තිබුණු මායිම් ගල් ගලවල ඉවත් කරල දැන් කාලයක් ගතවෙලා. ඊට ටික කාලෙකට පස්සේ තමයි ගුණපාල වැටමායිමේ තිබුණු කොහොඹ ගහ කපන්න ගිහින් දෙගොල්ල අතර ඉඩම් ආරාචුල පටන් ගත්තේ. තිබුණ මායිම් ගල් අනුව නම් කොහොඹ ගහ අයිති රං මැණිකලාගේ ඉඩමට. ඒත් මායිම්ගල් ගලවලා ඉවත් කරල තිබුණ නිසා අලුත ආපු ග්‍රාම නිලධාරී මහත්තයටත් කොහොඹ ගහ අයිති කාගේ වත්තටද කියල හිතා ගන්න බැරි උනා.

මේ නිසා තමයි ග්‍රාමනිලධාරී මහතා ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමාට දන්වල ඒ මගින් ඉඩම් මායිම් නැවත පිහිටු වන්න මිනින්දෝරු මහත්වරු ඊයේ ඉඩමට ආවේ. මිනින්දෝරු මහත්වරු ඉඩම අලුතින් මැනලා ආයිමත් මායිම්ගල් දැමීමේ ගුණපාල හොරෙන් මායිම්ගල් ගලවපු තැන්වලමයි. ඒක පිළිගන්නවා ඇරෙන්න ගුණපාලටත් කරන්න වෙන දෙයක් නැහැ.

හැබැයි මිනින්දෝරු මහත්වරු ඉඩම් මැනලා මායිම්ගල් දානකොට ඒ විස්තර ඔක්කොම ක්ෂේත්‍ර සටහන් පොත්වල සටහන් කරගන්නා බවත් ඒ පොත් මිනිස්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ සුරක්ෂිතව තියෙන බවත් නැවත ඉඩම් මහිනකොට ඒ ක්ෂේත්‍ර පොත් ගෙනැල්ල ඒ අනුව තමයි ආයිමත් මනින්තේ කියල ගුණපාල දැනගෙන හිටිය නම් කවදාවක් මායිම ගල් ගලවනවා වගේ මෝඩ වැඩක් කරන එකක් නැහැ.

8.5 ඔබට අවශ්‍ය විය හැකි මැනුම් සිතියම් වර්ග

1. අනුරේඛණ (Tracing)

මෙය මිනුම්දෝරු මහතකු හෝ වෙනත් සුදුසුකම් ලත් නිලධාරියකු විසින් සකස් කළ දළ සිතියමකි. එසේම මෙය තාවකාලිකව සකස් කරනු ලබන්නකි.

2. මැනුම් සිතියම් (Survey Plan)

එක් ඉඩම් කට්ටියක් හෝ කට්ටි රාශියක් වෙනුවෙන් සකස් කරන සිතියමකි. මෙවැනි සිතියමක් අනිවාර්යයෙන්ම මිනුම්පතිවරයා වෙනුවෙන් මිනුම් අධිකාරිවරයා විසින් සහතික කළයුතු වෙනවා. එමෙන්ම මිනුම් සිදුකළ මිනුම්දෝරුවරයා, මායිම් පෙත්වාදුන් සහ බලාගත් අය, මැනීම සිදුකළ වර්ෂය හා දිනය මෙහි සඳහන් විය යුතු වෙනවා. ගාස්තු ගෙවා මෙවැනි සිතියමක පිටපතක් දිස්ත්‍රික් මිනුම්දෝරු අධිකාරි කාර්යාලයෙන් කෙනෙකුට ලබාගත හැකියි. සිතියම සමග පරිපූරක ලැයිස්තුවක්ද (Tenement List) අනිවාර්යයෙන් සකස්කරනු ලබනවා. පරිපූරක ලැයිස්තුවේ එක් එක් ඉඩම් කොටසේ අංකය අනුව එහි ප්‍රමාණය මායිම සහ හිමිකම ආදිය විස්තර කෙරෙනවා.

3. රේඛා චිත්‍ර (Diagrams)

මේවා වර්ග කිහිපයකි. මිනුම්පතිවරයා විසින් මනින ලද ඉඩම් කට්ටි අතුරින් විශේෂ ඉඩම් කට්ටියක් පෙන්වීම සඳහා රේඛා චිත්‍ර සකස් කරනු ලබනවා. රේඛා චිත්‍ර වර්ග කිහිපයකි.

- I. දීමනා පත්‍ර සඳහා අදිනු ලබන රේඛා චිත්‍ර
- II. බදු රේඛා චිත්‍ර (බදු ඔප්පු සඳහා සකස් කරනු ලබයි)
- III. රේඛා චිත්‍ර (නිදහස් දීමනා පත්‍ර සඳහා සකස් කරනු ලබයි)

8.6 විවිධ ප්‍රමාණයේ රක්ෂිත හා ඒවායේ ප්‍රමාණ*

	රක්ෂිත වර්ගය	ප්‍රමාණය
1.	කුඩා ගංගා සහ ඇළදොළ - පත්ලේ පළල අඩි 15 ට අඩු	ඉවුරේ සිට ගොඩ දෙසට අඩි 66 බැගිනි. මෙය දෙපසටම නිඛිය යුතුය
2.	මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ගංගා සහ ඇළ දොළ පත්ලේ පළල අඩි 15 - 50 අතර	ඉවුරේ සිට ගොඩ දෙසට අඩි 133 බැගිනි. මෙය දෙපසටම නිඛිය යුතුය
3.	ප්‍රධාන ගංගා පත්ලේ පළල අඩි 50 ට වැඩි	ඉවුරේ සිට ගොඩ දෙසට අඩි 198 බැගිනි. මෙය දෙපසටම නිඛිය යුතුය
4.	වාර්ෂික රක්ෂිත I. පත්ල අඩි 10 ක් හෝ ඊට වැඩි II. පත්ල අඩි 10 - 15 අතර III. පත්ල අඩි 5 ට අඩු	ඉවුරේ සිට අඩි 50 බැගිනි ඉවුරේ සිට අඩි 28 බැගිනි ඉවුරේ සිට අඩි 10 බැගිනි
5.	වැව් කණ්ඩිය	වැව් කණ්ඩියේ උස මෙන් 15 ගුණයක්
6.	වැව් තාවුල්ල	වාන් මට්ටමට වැව පිරුණු පසු ඒ සීමාවේ සිට අඩි 100 ක් පිටතට වැව්තාවුල්ල සහ එහි රක්ෂිතයයි
7.	ගංගා ඇළදොළ වල ජලමූලාශ්‍ර	මූලාශ්‍රය සහිත සම්පූර්ණ ප්‍රදේශය
8.	ජල උල්පත් රක්ෂිත	ඇමතිවරයා විසින් ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන සීමා මායිම්
9.	මාර්ග රක්ෂිත I. A සහ B ශ්‍රේණියේ මාර්ග II. C සහ D ශ්‍රේණියේ මාර්ග III. E ශ්‍රේණියේ මාර්ග	මාර්ගයේ මධ්‍ය රේඛාවේ සිට - දෙපසට අඩි 33 (වැට හෝ තාප්ප සඳහා) - දෙපසට අඩි 50 (ගොඩනැගිලි සඳහා) මධ්‍ය රේඛාවේ සිට දෙපසට අඩි 20 මධ්‍ය රේඛාවේ සිට දෙපසට අඩි 15
10.	වෙරළ රක්ෂිත	වඩදිය ඉම සහ බාදිය ඉම අතර සීමාව වඩදිය ඉම සිට ගොඩබිම දෙසට මීටර් 300 ක්

* (ඉඩම් නියෝග 11 (ආඥාපනතේ 50 වගන්තිය අනුව) ඉඩම් කාර්යය සංග්‍රහයේ 173 පිටුව)

9. ඉඩම් ආරාච්චල්

ඉඩම් ආරාච්චල් පහත පරිදි වර්ග කරන්න පුලුවන්.

1. සින්නක්කර ඉඩම් වල ආරාච්චල්
2. රජය විසින් බලපත්‍ර/ දීමනා පත්‍ර ලබාදී ඇති හෝ අනවසර ඉඩම් වල ආරාච්චල්
 - I. සින්නක්කර ඉඩම්වල ගැටලු විසඳාගත හැකි වන්නේ දිසා අධිකරණයේ නඩුවක් පැවරීමෙන් පමණි. මේ සඳහා නීතිඥ මහතෙක් හමුවී උපදෙස් ලබාගැනීම පළමුව සිදු කරන්න ඕනෑ.
 - II. රජයෙන් බලපත්‍රයක් හෝ දීමනා පත්‍රයක් මත ලබාදුන් ඉඩමක ආරාච්චලක් නම් ග්‍රාම නිලධාරී හෝ ජනපද නිලධාරී මගින් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාට ලිපියකින් ඉදිරිපත් කළ යුතුයි. මින් පසුව ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා කාර්යාලීය හෝ ස්ථානීය පරීක්ෂණයක් පවත්වා නීතියට අනුකූලව තීරණයක් ගෙන අදාල පාර්ශවයන් දැනුම්වත් කරනවා.

අනවසර ඉඩමක් සම්බන්ධයෙන් ආරාච්චලක් නම් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයාට සුදුසු හිතමය ක්‍රියාමාර්ගයක් අනුගමනය කරල විසඳුමක් ලබාදෙන්න පුලුවන්.

හැබැයි කුමක ඉඩමක වුවත් මැනලා මායිම්ගල් දාල තියෙනවා නම් නිරවුල් කරගන්න පහසුයි.

ඉඩම් ආරාච්චලක් ඇති අවස්ථාවක අදාළ නිලධාරියාගෙන් (ප්‍රාදේශීය ලේකම් / ග්‍රාම නිලධාරී/ ජනපද නිලධාරී/ ක්ෂේත්‍ර උපදේශක) උපදෙස් ලබානොගෙන බාහිර පාර්ශවයන්ගෙන් උපදෙස් ලබා ගැනීමෙන් ආරාච්චල දිග්ගැස්සෙන්නවා වගේම තවතවත් ගැටලු සහගත වෙන්න පුලුවන්.

හැබැයි ඉඩම් ආරාච්චල වලක්වා ගන්න ලේසි ක්‍රමයක් තියෙනවා ඒ තමයි ඉඩම සංවර්ධනය කරල වැට හොඳින් නඩත්තු කරන එක.

පසුඋරුමය නම්කර තිබීමත් පවුලේ අය අතර ආරාච්චල අඩුකිරීම උපකාරයක් වෙනවා.

9.1 ඉඩම් සම්බන්ධව පවතින නෛතික ක්‍රියාමාර්ග හා විවිධ අධිකරණ

9.1.1. ප්‍රාථමික අධිකරණය/ මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණය

ඉඩම් ආරාච්චල හේතුවෙන් සාමය කඩවීමක් සිදුවන බව අනාවරණය වේ නම් එවැනි අවස්ථාවකදී පොලිසිය විසින් එම ආරාච්චල අධිකරණය (උසාවිය වෙත) ඉදිරිපත් කරනවා. එවැනි ආරාච්චල පිළිබඳව ඉදිරිපත් කරනුයේ ප්‍රාථමික අධිකරණයක් වෙතයි. එනම් මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණය වෙතයි.

මෙහිදී බොහෝම ජනප්‍රිය වචනයක් තිබෙනවා. ඒ තමයි “66 වගන්තිය” යටතේ අධිකරණයට ඉදිරිපත් කරනවා කියලා. ඒ කියන්නේ ප්‍රාථමික අධිකරණ විධිවිධාන පනතේ 66 වන වගන්තිය. එයින් කියවෙන්නේ ඉඩම් ආරාච්චල මත සාමය කඩවීමක් සිදුවන්නේ යැයි පෙනී යන්නේ නම් පොලීසිය ‘B’ වාර්තාවක් මගින් අධිකරණයට කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමයි. මෙයින් සිදුවන්නේ මීට පෙර දින 60 තුළ ඉඩමේ භුක්තිය දැරුවේ යැයි අනාවරණය වන අයවලුන් වෙත භුක්තිය ලබාදී ඉඩමට යම් අයිතියක් ඇත්නම් නිසි අධිකරණයකින් තීන්දුවක් ගන්නා ලෙස අධිකරණය මගින් අනෙක් පාර්ශවයට හෝ පාර්ශවයන්ට නියම කිරීමයි.

මෙවැනි පැමිණිල්ලක් ප්‍රාථමික/ මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයට පුද්ගලයකුට වුවත් කරන්න පුළුවන්. මෙය හුදෙක් ආරාච්චල පිළිබඳව තීන්දුවක් මිස ඉඩමට අයිතිය පිළිබඳව දෙනු ලබන නඩු තීන්දුවක් නොවන බව අවධාරණය කළ යුතුය. නමුත් එම තීරණය වෙනස් කරවාගත යුතු වන්නේ ඊට වඩා ඉහළ අධිකරණ තීන්දුවක් ලබාගැනීමෙන් පමණි.

9.1.2. දිසා අධිකරණය

රජය විසින් පුද්ගලයකු වෙත ලබාදුන් ඉඩම් කොටසක් වේවා (ප්‍රදාන පත්‍රයකින්, දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පුවකින්, නිදහස් දීමනා පත්‍රයකින්, නියාදන සාධන පත්‍රයකින්) සින්නක්කර ඉඩම් කොටසක වේවා අයිතිය පිළිබඳ හෝ වෙනත් කරුණක් පිළිබඳ ගැටලුවක් ඇති නම් ඒ පිළිබඳව නඩු පැවැරිය හැක්කේ සිවිල් අධිකරණය වන දිසා අධිකරණයේය.

9.1.3. පළාත්බද අභියාචනාධිකරණය / අභියාචනාධිකරණය

ඉහත සඳහන් දිසා අධිකරණයෙන් දෙන ලද තීන්දුව පළාත් සභාව විසින් කළමනාකරණය කරන ඉඩමකට අදාළ වේ නම් ඒ සම්බන්ධයෙන් අභියාචනා කළ හැක්කේ මෙම අධිකරණයටයි. මෙයට අමතරව රජයේ නිලධාරියකු හිතියට පටහැනිව කටයුතු කිරීමෙන් අගතියක් වන්නේ නම් හෝ එසේ විය හැකිබව පෙනී යන්නේ නම් මෙම අධිකරණය මගින් ඊට ආඥාවක් ලබාගෙන, සහනයක් ලබාගත හැකිය.

9.1.4. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය

ඉහත සඳහන් කරන ලද අධිකරණ මගින් ලබාදුන් තීන්දු සම්බන්ධයෙන් සෑහීමකට පත් නොවන අයෙකුට අවස්ථාවෝචිත පරිදි අභියාචනාධිකරණයට හෝ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

නඩු යන්නේ වැනසෙන්නෝද ?

සිරියාවනිසි රන්බණ්ඩයි අයිසයි නංගියි. දෙන්නම මව්පියෝ චක්ක ජීවත්වුනේ චකම ගෙදර. මේ දෙන්නගේ තාත්තා හීන් බණ්ඩා. හීන් බණ්ඩා අල්ලගත්ත අක්කර දෙකක ඉඩමක් තිබුණා. තාත්තා තමන්ගෙ යුතුකම කියල හිතලා බලපත්‍ර නොතිබුණත් මේ ඉඩම දුවටයි පුතාටයි දෙන්නට බෙදල දුන්නා. පස්සේ කාලකෙදී සිරියාවනිසි රන්බණ්ඩයි මේ ඉඩම් දෙකට වෙනවෙනම බලපත්‍ර දෙකක් ගත්තා. සිරියාවනි තමන්ගේ ඉඩමේ ගෙයකුත් හදලා පදිංචි වෙලා හිටියේ. ඒත් අයිසා වන රන්බණ්ඩා පදිංචි වෙලා හිටියේ නැහැ. කොහොමහර් කාලයක් යනකොට අයිසා වෙන ගමක පදිංචි වෙලා සිටිය නිසා වයාගේ ඉඩම් කොටස ලගපාත මුදලාලි කෙනෙකුට වික්කා. ඒ අතරේ අයිසා දූෂිත නිලධාරියෙකුගේ උදව්වෙන් නංගිගේ ඉඩමත් වික්ක සම්පූර්ණ ඉඩමට සින්නක්කර ඔප්පුවක් හදාගන්න මුදලාලිට උදව් කලා. සිරියාවනි ටික දවසකට තමන්ගේ ස්වාමියා ගේ මහගෙදරට ගිය වෙලාවෙදී තමයි ඉඩම මිළදී ගත්ත අර මුදලාලි මුලු ඉඩම සඳහාම අයිතිවාසිකම් කියන්න පටන් ගත්තේ. චකකොට තමයි සිරියාවනිට දැනගන්න ලැබුවේ තමන්ගේ ඉඩම් කොටසත් වික්ක මුලු ඉඩමම මුදලාලිට විකුණලා චිතරක් නොවෙයි ඉඩම මිළදී ගත්ත මුදලාලි මුලු ඉඩමටම සින්නක්කර ඔප්පුවක් හදාගෙන ඇති විත්තිය.

මේ නිසා සිරියාවනි තමන්ට වුනු අසාධාරණය නිවැරදි කරගන්න ප්‍රාදේශිය ලේකම්තුමා, පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්තුමා හා ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්තුමාටත් ලිපි මගින් හා ගිහිල්ල මුණ ගැහිල තමන්ගේ දුක කිව්වා. අන්තිමේදී ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය දක්වාත් ගියා.

ඒත් මේ වෙනකොට අර ඉඩම මංකොල්ලකා ගත් මුදලාලි ඇයව ඉඩමෙන් තෙරපන්න අධිකරණයේ නඩු පවරල ඉවරයි. තමන්ට වෙන කරන්න දෙයක් නැති නිසා ඇයත් නඩු කිව්වත් ඇයගේ අවාසියටයි තීන්දුව ලැබුවේ. දැන් ඇය තමන්ට වුණු අසාධාරණයට විරුද්ධව අභියාචනය කරල බලාගෙන ඉන්නවා.

9.1.5. ඉඩම් සම්බන්ධ ගැටලු ඇති විටදී හෝ උපදෙස් අවශ්‍ය අවස්ථා වලදී සම්බන්ධවන නිලධාරීන් හා ආයතන

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය

ග්‍රාම නිලධාරී
ක්ෂේත්‍ර උපදේශක/ජනපද නිලධාරී/ඉඩම් නිලධාරී
විෂයය ලිපිකරුවන්
ප්‍රාදේශීය ලේකම් සහ සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම්

පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් කාර්යාලය/ නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් කාර්යාලය

පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්/නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස්
සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස්වරු
ඉඩම් නිලධාරීන්
කවිචේරි මිනුම්දෝරුවන්

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්
ඉඩම් කොමසාරිස් සංවර්ධන/ ඉඩම්
නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් වරු
සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස්වරු
ඉඩම් නිලධාරීන්

මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව

මිනුම්පති
නියෝජ්‍ය මිනුම්පති
දිස්ත්‍රික් මිනින්දෝරු අධිකාරී
සහකාර මිනින්දෝරු අධිකාරී
මිනින්දෝරුවරු

තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව

ප්‍රධාන තක්සේරුකරු
තක්සේරුකරුවන්

රෙජිස්ටාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව

රෙජිස්ටාර් ජනරාල්
අතිරේක රෙජිස්ටාර් ජනරාල්
අතිරේක දිස්ත්‍රික් රෙජිස්ටාර්

පළාත් පාලන ආයතන

නගරාධිපති/ සභාපති
නාගරික කොමසාරිස්/ ලේකම්
කාර්මික නිලධාරී

ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව

අධ්‍යක්ෂ
දිස්ත්‍රික් ඉඩම් පරිහරණ නිලධාරී

හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව

හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ කොමසාරිස් ජනරාල්
හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ කොමසාරිස්
සහකාර හිමිකම් නිරවුල් කිරීමේ කොමසාරිස්

ඉඩම් හා ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය

ලේකම්
අතිරේක ලේකම්වරු
අධ්‍යක්ෂකවරු

ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය

ජනාධිපති ලේකම්
අතිරේක ලේකම්
සහකාර ලේකම්වරු

ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව

සභාපති
අධ්‍යක්ෂකවරු
දිස්ත්‍රික් අධ්‍යක්ෂකවරු

ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය

අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්
නේවාසික ව්‍යාපාර කළමණාකරුවන්
කොට්ඨාශ කළමණාකරුවන්
ඒකක කළමණාකරුවන්

9.1.6. පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්වරුන්ගේ දුරකතන අංක

	පළාත	කොමසාරිස්	කාර්යාලය	ෆැක්ස්
1.	උතුරුමැද පළාත	0252222281	0252225216	0252225216
2.	උතුරු පළාත	0213215539	0213215539	0212220836
3.	නැගෙනහිර පළාත	0262222031	0262222148	0262227413
4.	සබරගමුව පළාත	0452222792	0452222792	0452222792
5.	වයඹ පළාත	0372222236	0372225205	0372229412
6.	දකුණු පළාත	0913922645	0912234266	0912244379
7.	උළුව පළාත	0552224745	0552222236	0552222236
8.	බස්නාහිර පළාත	0112433981	0112542908 0112433981	0112542981
9.	මධ්‍යම පළාත	0812233419	0812234421	0812234421

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව - බන්තරමුල්ල

	තනතුර	දුරකතන අංකය
1.	ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්	0112797400
2.	ඉඩම් කොමසාරිස් (ඉඩම්)	0112797400
3.	නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් (රන්බිම)	0112797403
4.	ඉඩම් කොමසාරිස් (සංවර්ධන)	0112797400

වෙබ් අඩවිය - www.landcommdept.gov.lk

ඇමුණුම්

1. නිවාස සෑදීම සඳහා ඉඩම් බදුදීමේ ආදර්ශයක්
2. කාර්මික/වෙළඳ ඉඩම් බදුදීමේ ආදර්ශයක්
3. වාණිජ කටයුතු සඳහා රජයේ ඉඩම් බදුදීමේ ආදර්ශයක්
4. වාර්ෂික අවසර පත්‍රයක ආදර්ශයක්
5. ඉඩම් බලපත්‍රයක ආදර්ශයක්
6. ප්‍රදාන පත්‍රයක ආදර්ශයක්

මගේ අංකය :- එන්සීපී/පීඑල්සී/07/නගර III
පළාත් ඉඩම්-කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව,
උතුරු මැද පළාත.
2003.04.09

ආදර්ශයකිමය/මිය,
.....
.....
මහත්මයාණනි/මහත්මියනි,

අනුරාධපුර නගරයේ පියවරේ, පුබුදුපුර, යසසිරිපුර, ජයසිරිපුර
නිවාස සෑදීම සඳහා ඉඩම් කොටස් බදුදීම-අතවසර නියමානුකූල කිරීම - 1998

අනුරාධපුර නව නගරයේ පියවරේ, පුබුදුපුර, යසසිරිපුර, ජයසිරිපුර නිවාස සෑදීම
සඳහා වෙන්කරන ලද කට්ටි කැඩීමේ සැලැස්මේ අංක..... දරණ ප්‍රමාණයෙන් පර්චස්
..... ක් පමණ ආනයන ගණන් බලන ලද ඉඩම් කට්ටිය පහත සඳහන් කොන්දේසිවලට
යටත්ව තාවකාලිකව බදු දෙනු ලැබේ. මෙම බදු දෙන ඉඩමේ ප්‍රමාණය සංශෝධනයට
යටත් වන්නේය.

1. මෙම ඉඩම් කොටස සඳහා තාවකාලික බලපත්‍රයක් නිකුත් කරනුයේ ඉඩමක් ලැබීම
සඳහා වූ මූලික පුදුපුකම් සපුරා ආනයන යන උපකල්පනය මත හා ඔබ අතවසරයෙන්
ඉදිකිරීමක් කර ඇති මෙම ඉඩම් කොටස අනුරාධපුර නගර සැලැස්මේ නේවාසික
කටයුතු සඳහා කට්ටි කඩන ලද ඉඩමක් ලෙස සලකා පමණි.
2. මෙම අවසර පත්‍රය බදුකරුට පුද්ගලික වුවක් වේ. එබැවින් මෙම ඉඩම් කොටස
හෝ ඉන් කොටසක් කුමන හේතුවක් නිසා හෝ වෙනත් ආයතනයකට පුද්ගලයෙකුට
බැහැර කිරීමේ(පවරාදීමේ/උකස් කිරීමේ/බදුදීමේ/නුවමාරුකිරීමේ) අයිතියක් ඔබට
තොමැත්තේය.
3. මෙම තාවකාලික අවසර පත්‍රය මගින් ඔබ වෙත ලබාදී ඇති ඉඩම් කොටස පිළිබඳ
කිසියම් කිහිපය හෝ ආයතනික ගැටලුවක් ඇති වුවහොත් ඔබගේ මෙම අවසර පත්‍රය
මා විසින් හෝ බලය පවරන ලද යම් නිලධාරියෙකු විසින් ලිඛිත මාසයක් කල්දීමේ
ලිපියක් ඔබට අහිමි බාගේම/ ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් දැනුම් දීමෙන්/ ඉඩමේ
පුද්ගලයන් කිරීමෙන් අවලංගු කල හැකිය.
4. මෙමගින් තාවකාලිකව අවසර දී ඇති ඉඩම් කොටස සඳහා දීර්ඝකාලීන බදුකරයක්
ඔබ වෙත ලබාදීමට ඉඩම් අමාත්‍යවරයා අනුමත කලහොත් ඔබ හට දීර්ඝකාලීන
බදුකරයක් නිකුත් කිරීමේදී පනවනු ලබන කොන්දේසිවලට යටත් විය යුතුය.
5. මෙම තාවකාලික අවසර පත්‍රය ලබා සිටින කාලය සඳහා දැනට ඔබ විසින් ගෙවා
ගෙන යනු ලබන බදු මුදල් හා වරිපනම් ආදී අගෙකුත් සියලු ගෙවීම්ද, මෙම
දෙපාර්තමේන්තුව/තාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය/ නගර සභාව හෝ වෙනත් අදාල
ආයතනයක් විසින් දැනට පනවා ඇති, වරින්වර පනවනු ලබන කොන්දේසිවලට ද
ඔබ යටත් වන්නේය.

ලි.ප.ම.ප.

මගේ අංකය: 11/9/3/
1983.09. 25 වෙනි දින,
අනුරාධපුර දිසාපති කාර්යාලයේදී ය.

ආදර්ශයකි

466

.....
.....
.....

අනුරාධපුර නව නගරයෙන් කාර්මික/වෙළඳ ඉඩමක් බදුදීම

ඉහත කාරණය සම්බන්ධයෙන් 1982 දී පැවැත් වූ ඉඩම් කවිවේරියෙන් වෙළඳ/ කාර්මික ඉඩමක් ලැබීමට පුද්ගලිකව වශයෙන් ඔබ තේරී ඇති බව සතුටින් දක්වමි.

02. ඒ අනුව අනුරාධපුර නව නගරයේ 1 / 11 පියවරේ අංක ...521/116 දරණ ප්‍රමාණයෙන් රු. .. පර්. පමණ වූ ඉඩම් කවිවිය මෙයින් ඔබට බදු දෙනු ලැබේ.

03. මෙම ඉඩමේ බද්දේ කාලය අවුරුදු 99 කි.

04. මෙම බද්ද වෙනුවෙන් නියමිත බදු බලපත්‍රයක් යථා කාලයේදී නිකුත් කරනු ලැබේ. එම බදු බලපත්‍රයේ ස්ඵට්ඨාන කරුණු ලබන කොන්දේසි ද, ඊට අමතර වශයෙන් මෙහි පහත දැක්වෙන කොන්දේසි ද යම් විසින් අනුගමනය කළ යුතුය.

05. ඔබ ඉඩමේ භුක්තිය මාගේ මාතෘකා නිලධාරීන් තැනගෙන් භාර ගත යුතුය. ඒ සඳහා දිනයක් හා හවුලිය යුතු ස්ථානය ඔහු විසින් දැනුම් දෙනවා ඇත.

06. ඉඩම භාර ගෙන මාස තුනක් ඇතුළත තනි තට්ටුවේ / තට්ටු ගොඩනැගිල්ලක් සඳහා පිටපත් දෙකින් යුතුව ගොඩනැගිලි ඉල්ලුම් පතක් අනුමැතිය සඳහා නගර සභාවට ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එම සැලැස්ම අනුමත වූ දින සිට අවුරුද්දක් ඇතුළත වෙළඳ/ කාර්මික ගොඩනැගිල්ල සාදා අවසන් කළ යුතුය.

07. මෙම ඉඩම වෙතත් අයෙකුට පැවරීමට හෝ බදු දීමට හෝ උගස් කිරීමට හෝ වෙන මොනකටම අයුරකින්වත් අත්සතු කිරීමට බලයක් නැත.

08. මෙම ඉඩම සඳහා රජයට ගෙවිය යුතු වාර්ෂික බදු මුදල පසුව දක්වනු ලැබේ. එම මුදල සෑම අවුරුද්දකම ජනවාරි මස 01 දිනට පෙර ගෙවිය යුතුය.

09. ඉහත සඳහන් බදු දීමේ කොන්දේසි වලට පටහැනිව ක්‍රියා කිරීම ඉඩමේ බද්ද අවලංගු කිරීමට හේතුවන බව සැලකිය යුතුය.

10. මෙම ලිපිය ලැබුණු බවත්, ඉහත කොන්දේසිවලට යටත්ව ඉඩම භාර ගැනීමට නැවතී බවත්, සහිතව ඇතුළත මා වෙත දන්වා එවන්න.

මෙයට - විශ්වාසී,

(ආර්.එම්. කරුණාරත්න)
අතිරේක දිසාපති (ඉඩම්)

අත්. කලේ/ ඩී. ඩී. දසනායක
අනුරාධපුර දිසාපති

න/

1947 අංක 8 දරන රජයේ ඉඩම් ආඥාපනත

සඳහා රජයේ ඉඩම් බදු දීම

මෙහි මින් මතු “බදු දීමනාකරු” යන්නෙන් සඳහන් කරනු ලබන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ජනාධිපති/ජනාධිපතිනි
වන මම (එකී “බදු දීමනාකරු” යන පාඨයට එකී ජනාධිපති හා
එතුමාගේ/එතුමියගේ ඇති/මෙන් පසු එම පදවියට කලින් කල පත්වන අනුප්‍රාප්තිකයන් ද ඇතුළත්ය.) 1947 අංක 8 දරන රජයේ ඉඩම්
ආඥා පනතේ 2 වැනි වගන්තියේ විධිවිධාන යහ ඒ යටතේ පනවා ඇති රෙගුලාසි අනුව ක්‍රියා කරමින් මෙහි පහත (අ) උපලේඛනයෙහි විස්තර
කර ඇති මෙහි මින්මතු “ඉඩම” යයි සඳහන් කරනු ලබන රජයේ ඉඩම, මෙහි මින්මතු “බදු ගැනුම්කරු” යයි කියනු ලබන
දරන ලිපියේ පිටුව
ව(බදු
ගැනුම්කරු යන පාඨයට ඔහුගේ/ඇයගේ උරුමකරුගේ/ඇයගේ, පොල්මකාරයාගේ, අද්මිනිස්ත්‍රාපකාරයාගේ, අවසරලක් ලැබුම්කාරයාගේ ඇතුළත්හ.)
20. මස වැනි දින සිට, අවුරුදු ක කාලයකට මෙහි පහත (ආ) උපලේඛනයෙහි දක්වා ඇති
නියමයන් හා කොන්දේසි යටතේ බදු ගැනුම්කරු විසින් ගෙවා තිබෙන රුපියල්
(රු.) මත එකී ඉඩම ඔහුට/ඇයට මෙයින් බදු දෙමි.

“අ” උපලේඛනය

පළාතේ දිස්ත්‍රික්කයේ
ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයිති. කෙරුණේ පත්තුවේ ගමෙහි
පිහිටි හා මැනුම්පති විසින් සාදවා තමා භාරයේ තබා ඇති වැනි-ක්ෂේත්‍ර පත්‍රයෙහි වැනි පිඹුරේ
වැනි බිම් කට්ටිය වශයෙන් දක්වා ඇති
යන මායිම් තුළ පිහිටි අක්කර රූඩ් පර්චස් (අක්. රූඩ්. පර්.) හෙක්ටයාර්
(හෙක්.) විශාල. නමැති ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ඉඩම් කැබැල්ල
සම්පූර්ණයෙන් වේ. (පිඹුරේ/රේඛා චිත්‍ර සටහනේ අංකය)

“ආ” උපලේඛනය

- 01 සෑම වර්ෂයක් පාසාම මස වැනි දින හෝ ඉන් පෙර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ දී, බදු ගැනුම්කරු විසින් පහත දක්වා ඇති පරිදි වාර්ෂික බදු මුදලක් මෙහි මින් මතු “ප්‍රාදේශීය ලේකම් තැන” යයි කියනු ලබන ප්‍රාදේශීය ලේකම්ව කල් තබා ගෙවිය යුතු ය.
(අ) පළමුවැනි අවුරුදු කාලයේ බදු මුදල් වර්ෂයකට රුපියල් ක් විය යුතු ය.
(රු.)

ඇමුණුම 03 - පිටුව 2

(අ) එකුත් පටන් සෑම අවුරුදුකාල සීමාවක් පාසාම බදු දීමනාකරු විසින්, ඒ ඒ කාල සීමාව වෙනුවෙන් නියම කරනු ලබන බදු මුදල විය යුතු යි.

එකෙකුදු වුවත්, පසුගිය වර්ෂහෝ කාල සීමාව වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතුව තිබුණු බදු මුදල, සියයට පහහතට අඩුවන මුදලක් කිසියම් කාල සීමාවක් වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු බදු මුදල ලෙස දීමනාකරු විසින් නියම නොකළ යුතු ය.

02. 18 වැනි වගන්තියේ සඳහන් විධිවිධානවලට අගතියක් නොවන පරිදි යම් වර්ෂයක් සඳහා නියමිත බදු මුදල ගෙවීමට නියමිත දින එම බදු මුදල සම්පූර්ණයෙන් නොගෙවුවහොත්, එම සම්පූර්ණ මුදල හෝ ඉන් නොගෙවා ඉතිරි වූ කොටස හෝ සම්පූර්ණයෙන් ගෙවා නිමවන කෙස්, බදු ගැනුම්කරු වාර්ෂිකව සියයට දහය බැගින් පොළිය ගෙවිය යුතු ය.

03. ඉඩම හා එහි කර තිබෙන දියුණු කිරීම් වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතුව තිබෙන සියළු බදු හා වරිපතම් බදු ගැනුම්කරු විසින් ගෙවිය යුතුය.

04. මේ බද්ද පටන් ගන්නා දින සිට අවුරුදුක් ඇතුළත දී, ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් අදාළ අධිකාරීන් විමසා ප්‍රථමයෙන් ලිඛිතව අනුමත කළ සැලැස්ම/ව්‍යාපෘති යෝජනා හා පිරිවිතර අනුව ද, මෙම බදු ලියවිල්ලෙහි විධිවිධානවලට අනුකූලව ද, බදු ගැනුම්කරු විසින් ඔහුගේ/ඇයගේ වියදමින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් සෑහීමට පත් වන පරිදි ඉඩම සංවර්ධනය කළ යුතු ය.

එකෙකුදු වුවත්, බදු ගැනුම්කරු නියමිත කාලය තුළ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් ලිඛිත අනුමැතිය දෙන ලද එකී කොන්දේසි ඉටු කිරීමට අසමත් වුවහොත්, ප්‍රාදේශීය ලේකම්/නිර්දේශිත නිලධාරියා හට, තම අභිමතය පරිදි නියම කරනු ලබන වැඩිදුර කාලයක් තුළ දී, එම වැඩිය නිම කිරීමට බදු ගැනුම්කරුට ඉඩදිය හැකි ය.

05. බදු ගැනුම්කරු විසින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් සෑහීමට පත් වන පරිදි ඔහුගේ/ඇයගේ වියදමින් එකීයහ ඊට අලුතින් එක් කළ කොටස් මේ බදු කාලය තුළ නිතරම පිරිසිදුවත් හොඳ තත්ත්වයෙනුත් තබා ගත යුතු ය.

06. ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට හෝ ඔහුගේ ලිඛිත බලය ලබා ඇති කවර නිලධාරියෙකුට හෝ දිවා කාලයෙහි සාධාරණීකරණය කළ හැකි ඕනෑම වේලාවක එම ඉඩමට ඇතුළුව එහි කර ඇති සංවර්ධනය පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීමට බදු ගැනුම්කරු ඉඩදිය යුතු ය.

07. බදු ගැනුම්කරු විසින් අදාළ ඉඩමේ සිදු කරනු ලබන මෙහෙයුම්, මෙහි 09 වැනි වගන්තියේ වඩාත් වියතර සහිතව දක්වා ඇති පරිදි අදාළ බලධාරීන් වෙතට යොමු කළ ව්‍යාපෘති යෝජනාවට සහ විශේෂයෙන්ම ඉඩම බදු දුන් කාර්යය මෙන්ම උක්ත ව්‍යාපෘති යෝජනාවලියෙහි දක්වා ඇති යම්කිසි විශේෂිත ඉලක්ක/අරමුණුවලට පමණක් සීමා කළ යුතුය. ඉඩම බදු දුන් අරමුණ සාධනය කිරීම සහ ව්‍යාපෘති යෝජනාවෙහි අඩංගු විශේෂිත ඉලක්ක සහ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම කොතරම් දුරට ඉටුකර ඇත් ද යන්න ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා හෝ වෙනත් අදාළ බලධාරියෙකු හෝ විසින් තීරීක්ෂණය කළ යුතු වේ.

08. ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ අදහස පරිදි එකීහෝ ඊට අලුතින් එකතු කළ කොටසක් හෝ ජරාවාසව තිබේ නම්, හෝ -

- (අ) එය පිරිසිදුව තබා ගැනීමට අපහසු ; හෝ
- (ආ) මෙම උපලේඛනයේ 09 වැනි වගන්තියේ දක්වා ඇති කාර්යය සඳහා එය භාවිතා කළ නොහැකි තත්ත්වයක පවතී නම් සහ එකී නැවත ගොඩනැගීම අවශ්‍යව ඇතැයි ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට ඒකී ගොස් ඇත්නම්, ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගෙන් ඒ අනුව දැනුම් දීමක් ලැබී සමසක් ඇතුළත හෝ ඔහු විසින් අවසර දෙන ඊට වැඩි කාලයක් ඇතුළත, ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් ප්‍රථමයෙන් ලිඛිතව අනුමත කරන ලද සැලැස්මවල හා විශේෂ නියමයන්ට අනුකූලව හා ඔහු සෑහීමට පත් වන පරිදි සංවර්ධන කටයුතු ගොඩනැගිලි සහ සියලුම තිරවුරු විධිමත්ව තබාගත කොට, පවත්වාගෙන යාම බදු ගැනුම්කරු විසින් කළ යුතු ය.

09. ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ වෙනත් අදාළ බලධාරියෙකුගේ හෝ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතිය හෝ එවැනි අනුමැතියක කොන්දේසි පිට මිස, අදාළ ඉඩම හෝ එහි ඇති ගොඩනැගිලි හෝ ඒවායෙහි කොටසක් හෝ කටයුතු සඳහා හැර වෙන කිසිම කටයුත්තක් සඳහා භාවිතා කිරීම හෝ භාවිතයට ඉඩදීම බදු ගැනුම්කරු විසින් නොකළ යුතු ය.

10. බදු ගැනුම්කරු විසින් මෙම බදු ඔප්පුවෙන් ඔහුට/ඇයට පැවරී ඇති අයිතිවාසිකම්, ඉඩම් කොමසාරිස්ගේ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතියෙන් කොරව හා ඔහු විසින් අයුක්තිසහගත ලෙස ප්‍රතික්ෂේප නොකරන්නා වූ අකුරු කුලියට දීම හෝ පැවරීම හෝ වෙනත් බැහැර කිරීම් හෝ වෙනත් කටයුතු කිරීම් නොකළ යුතුය. එවැනි එකඟත්වයක් නොලබා බදු ගැනුම්කරු විසින් ඉහත කී ආකාරයෙන් යම් ක්‍රියාවක් සිදුකර ඇත්නම්, ඒ හැම ක්‍රියාවක්ම, සියලු කටයුතු උදෙසා නිශ්චලව, අක්‍රීය විය යුතු ය.

11. ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගෙන් පූර්ව ලිඛිත එකඟත්වය ලබාගෙන හෝ තැනහොත් එවැනි එකඟතාවයක කොන්දේසි නොඉක්මවා හෝ මිස බදු ගැනුම්කරු විසින් ඉඩමෙහි තිබෙන කුමන හෝ පස්, කබොක්, මැටි, බොරළු, වැලි, දැවමය වටිනාකමක් සහිත ගස් හෝ වන නිෂ්පාදන කපා හොළීම, ඉවත් කිරීම හෝ විකිණීම හෝ බැහැර කිරීම නොකළ යුතු ය.

ඇමුණුම 03 - පිටුව 3

12. බලයලත් නිලධාරියාගෙන් කලින් ලබාගත් දීමනා පත්‍රයක් හෝ ඒ වෙනුවෙන් බලපත්‍රයක් නොමැතිව බදු ගැනුම්කරු විසින් කිසිම බන්ධනාගාරගතයක්, බන්ධනාගාරගතයක් හෝ බන්ධනාගාරගතයක් නොවන පරිදි සේවීම, හැරීම හෝ ඉඩමෙන් පිටතට ගෙන යාම නොකළ යුතු ය.
13. බදු ගැනුම්කරුවන් හට උක්ත ඉඩම සංවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍යමය සහාය ලබා ගැනීම සඳහා සිය බදු අයිතීන්, ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටා ඇති ඕනෑම අවසරලත් වාණිජ බැංකුවකට සහ/හෝ (1988 අංක 30 දරන බැංකු පනතේ අර්ථ දක්වා ඇති පරිදි හෝ එහි සංශෝධනයන්හි හෝ දක්වා ඇති පරිදි) අවසරලත් විශේෂිත බැංකුවක් හෝ ව්‍යවස්ථාපිතව ස්ථාපනය කර ඇති මූල්‍ය සංවිධානයකට උකස් කිරීමේ හිමිකම තිබිය යුතුය. බදු ගැනුම්කරු විසින් සිය බදු අයිතීන් උකස් කරන අවස්ථාවක දී එම කරුණ පිළිබඳව වහාම ඔහු විසින් බදු දීමනාකරු වෙත දැනුම් දිය යුතු අතර, උක්ත උකස් සම්බන්ධව පවතින සියලු විස්තර බදු දීමනාකරු වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. මෙහි දක්වා ඇති බදු ගැනුම්කරුවන්ගේ අයිතීන්, ඉඩම පිළිබඳ උනන්දුව ඇති ඕනෑම මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් නීතියේ ඇති ණය අයකර ගැනීමේ ප්‍රතිපාදනවලට යටත්ව, බදු ගැනුම්කරුට විරුද්ධව නිකුත් කරනු ලබන ඇස්කිසියක් අනුව තහනම් කොට විකුණනු ලැබීමක දී හෝ එවන් අවසරලත් වාණිජ බැංකුවක් හෝ අවසරලත් විශේෂිත බැංකුවක් හෝ ව්‍යවස්ථාපිත මූල්‍යමය ආයතනයක් සතු බලය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී, බදු දීමනාකරු හට මෙම බදු ගිවිසුම අවසන් කිරීම සඳහා හිමිකම ලැබේ. කෙසේ වුවත්, බදු දීමනාකරු විසින් එවැනි මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් ලිඛිතව කරනු ලබන ඉල්ලීමක දී, මෙම ගිවිසුමේ ඉතිරි කාල සීමාවට බලපාන පරිදි, උක්ත ඉඩමට අදාළ කොන්දේසිවලට යටත්ව එවන් මූල්‍ය ආයතන විසින් තෝරා ගනු ලබන සහ බදු දීමනාකරු විසින් අනුමැතිය දෙනු ලබන පුද්ගලයෙකු සමඟ නව බදු ගිවිසුමක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය. එසේම බදු දීමනාකරු විසින් උක්ත අනුමැතිය දීම අයුක්තිසහගත ලෙස ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුතුය. එනෙකුදු වුවත්, එසේ තෝරා ගන්නා ලද පුද්ගලයා විසින් ඇමුණුමේ/උපලේඛනයේ විශේෂයෙන් දක්වා ඇති සහ මෙහි දක්වන ලද කටයුතු සඳහා ඉඩම අඛණ්ඩව යොදා ගන්නේ නම් එවන් මූල්‍ය ආයතනයක් විසින් තෝරා ගන්නා ලද පුද්ගලයාට පක්ෂව බදු දීමනාකරු විසින් නව බදු ගිවිසුමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අවශ්‍ය නොවන්නේ ය.
14. බදු කාලය තුළ බදු ගැනුම්කරු විසින් ඔහු/ඇයගේ වියදමෙන්ම ඉඩමේ මායිම් පෙන්වන ඉම් සලකුණු මනා තත්ත්වයෙන් පවත්වා ගත යුතු ය.
15. බදු ගැනුම්කරුට මෙයින් පවරා දෙනු ලබන අයිතිවාසිකම් මේ බද්ද පටන් ගන්නා දින ඉඩමට අයත් වූ මාර්ග අයිතියකට හෝ පරිවහනාවාසකට හෝ යටත් විය යුතු යි.
16. (i) මෙම බදු ඔප්පුවේ බදු කාලය ගත වීමට ප්‍රථම, ඉඩම හෝ ඉන් කොටසක් හෝ පොදු කටයුත්තක් සඳහා රජයට අවශ්‍ය වුවහොත් බදු ගැනුම්කරු විසින් එසේ ආපසු අවශ්‍ය කරන ඉඩම හෝ ඉඩමෙන් කොටස වහාම බදු දීමනාකරුට ආපසු හරවා දිය යුතුය. එවිට, එසේ ආපසු හරවා දුන් ඉඩම හෝ ඉඩමෙන් කොටස සම්බන්ධයෙන් මෙම බද්ද අවසන් වේ. එනෙකුදු වුවත්, ඉඩම එසේ ආපසු හරවා දුන් පසු වන්දි මුදල් වශයෙන් (අ) ඉඩමෙන් ආපසු හරවා දුන් කොටස ඉඩමේ මුළු වර්ග ප්‍රමාණයට යම් ලෙසකින් අනුපාතිකව සිටී ද, එම බද්ද ආරම්භයේ දී ගෙවූ මුදලට එලෙසින්ම අනුපාතිකව සිටින මුදලකුත් (ආ) ආපසු හරවා දුන් ඉඩම් කොටසේ වර්තමාන වශයෙන් බද්ද ඇරඹූ දිනයේ දී තක්සේරු කළ වටිනාකම සහ බදු ගැනුම්කරු කළ වගාව හා දියුණු කිරීම් නිසා වැඩි වූ වටිනාකම අතර ඇති වෙනසට ගැලපෙන වැඩිපුර මුදලකුත් බදු ගැනුම්කරුට බදු දීමනාකරු විසින් ගෙවිය යුතු ය.
- (ii) බදු දීමනාකරු විසින් එවන් අවස්ථාවක් සම්බන්ධයෙන් මෙම උපලේඛනයේ 13 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව ඉඩමට අදාළව යම් අයිතියක් ඇති ඕනෑම මූල්‍ය ආයතනයකට දැනුම් දීමක් කළ යුතු ය.
- (iii) බදු දීමනාකරු වෙනුවෙන් ක්‍රියා කරන්නා වූ ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට හා බදු ගැනුම්කරුට මෙම දෙවනුව සඳහන් මුදල සම්බන්ධයෙන් තීරණයකට එළඹීමට නොහැකි නම්, එය ප්‍රාදේශීය ලේකම් හා බදු ගැනුම්කරු විසින් වෙන වෙනම පත් කරනු ලබන බේරුම්කරුවන් දෙදෙනෙකු විසින් තීරණය කළ යුතුය. එකී බේරුම්කරුවෝ මේ සම්බන්ධයෙන් වෙනස් මත දරත් නම්, එම මුදල නිශ්චය කරන්නට ප්‍රථම ඔවුන් දෙදෙනා විසින් තෝරා ගනු ලබන තීරකයෙකු විසින් ඒ සම්බන්ධ තීරණයක් කළ යුතු ය.
- (iv) තවද, එසේ ආපසු හරවා දුන් දිනයේ සිට හා පසු, ආපසු හරවා දුන් ඉඩමේ ප්‍රමාණයට අනුපාතිකව මෙම උපලේඛනයේ 1 වැනි වගන්තියෙන් නියම වූ බදු මුදලෙන් අඩු කිරීමක් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටීමට බදු ගැනුම්කරුට අයිතිය ඇත්තේ ය.
17. (i) මෙම උපලේඛනයේ 13 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව ඉඩම සම්බන්ධයෙන් උනන්දුවක් ඇති මූල්‍ය ආයතනයක් නොවන වෙනත් ඕනෑම පාර්ශ්වයක් විසින් බදු ගැනුම්කරු සතු අයිතිවාසිකම් බදු ගැනුම්කරුට විරුද්ධව නිකුත් කරනු ලැබූ ඇස්කිසියක් අනුව තහනම් කිරීමක් හෝ විකුණනු ලැබුවහොත් මෙම බදු ඔප්පුව වහාම අවසන්වන අතර, එහි තිබෙන සංවර්ධනයක් සමඟ ඉඩමේ භුක්තිය ගැනීමට බදු දීමනාකරුට පිළිවන.
- (ii) කෙසේ වුව ද, බදු දීමනාකරු විසින් එවන් අවස්ථාවක දී මෙම උපලේඛනයේ 13 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව, ඉඩම සම්බන්ධයෙන් උනන්දුවක් ඇති ඕනෑම මූල්‍ය ආයතනයකට පූර්ව දැනුම් දීමක් කළ යුතු ය.
18. (i) මෙහි අන්තර්ගත ගිවිසුමේ කොන්දේසි කිසිවක් බදු ගැනුම්කරු විසින් කඩ කරනු ලැබුවහොත් හෝ නොපිළිපදිනු ලැබුවහොත්, බදු දීමනාකරු විසින් මේ බද්ද වහාම අවසන් කිරීමක්, එම ඉඩමට හා එහි පිහිටි ගොඩනැගිලිවලට ඇතුල්වීමක් නිත්‍යානුකූල වේ.
- (ii) කෙසේ වුව ද, බදු දීමනාකරු විසින් මෙවැනි අවස්ථාවක දී මෙම උපලේඛනයේ 13 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව ඉඩම සම්බන්ධයෙන් උනන්දුවක් ඇති ඕනෑම මූල්‍ය ආයතනයකට පූර්ව දැනුම් දීමක් කළ යුතු ය.

ඇමුණුම 03 - පිටුව 4

- (iii) මෙම බද්ද යටතේ අයවිය යුතු බදු ඇතුළු කිසියම් ගෙවීමක් සම්පූර්ණ වශයෙන් හෝ කොටස් වශයෙන් හෝ එය ගෙවිය යුතු දින සිට දවස් 90ක් ඇතුළත හිඟව පැවතියහොත් (නීති ප්‍රකාර ඉල්ලා සිටිය ද, නැත ද) හෝ බදු ගැනුම්කරු වස්තු හ-තත්වයට පැමිණියහොත් හෝ ඔහුගේ/ඇයගේ ණය හිමියන් සමග සමථයකට එළඹුනහොත්, 1947 අංක 08 දරන රජයේ ඉඩම් ආදාපනතේ X කොටසේ විධිවිධාන යටතේ මෙම බද්ද වහාම අවසන් කිරීමටත්, බදු දීමනාකරුට ඉඩමට ඇතුළුව එහි භුක්තිය, ආපසු ලබා ගැනීමටත් බලය කිබේ.
- (iv) කෙසේ වුව ද, බදු දීමනාකරු විසින් එවන් අවස්ථාවකදී මෙම උපලේඛනයේ 13 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව අදාළ ඉඩම සම්බන්ධයෙන් උනන්දුවක් ඇති ඕනෑම මූල්‍ය ආයතනයකට තව දුරටත් දැනුම් දිය යුතු අතර, එවන් දැනුම් දීමකින් දින 30ක් ඇතුළත හිඟ බදු මුදල් ගෙවා හෝ බදු ගැනුම්කරුගෙන් කිසියම් ණය හිමියෙකුට අයවිය යුතු මුදල් ගෙවා හෝ තත්ත්වය යථාවත් කිරීම සඳහා එවන් ආයතනයකට අවස්ථාව සලසා දිය යුතුය. එනමුත්, එකී යථාවත් කිරීම යන්නට මෙම “ආ” උපලේඛනයේ 13 වැනි වගන්තියේ දැක්වෙන තව බදු ගිවිසුමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම යන්න අන්තර්ගත නොවේ. මූල්‍ය ආයතනය විසින් එවන් අවස්ථාවකට පිළියම් යෙදීමේදී හෝ බදු දීමනාකරුගේ වෙනත් බැඳීමක් ඉෂ්ට කිරීමේදී හෝ, මූල්‍ය ආයතනය විසින් බදු දීමනාකරු වෙත එසේ ගෙවන ලද සියල්ල බදු ගැනුම්කරුගෙන් නැවත අයකර ගැනීමට සහ/හෝ මෙම “ආ” උපලේඛනයේ 13 වැනි වගන්තියේ දක්වා ඇති අයිතිවාසිකම් සඳහා එකී මූල්‍ය ආයතනයට හිමිකම් තිබිය යුතු ය.
- 19. බදු කාලය අවසන්වීමේ දී හෝ 17 වැනි හා 18 වැනි වගන්ති යටතේ මෙම බද්ද කලින් අවසන් වීමේ දී හෝ බදු ගැනුම්කරු විසින් ඉඩම හා එහි පිහිටි ගොඩනැගිලි ද, සියලුම අලුතින් සෑදූ කොටස්, සංවර්ධනය කළ දේ හා තිරවුරු ද මේ බදු ඔප්පුවේ සඳහන් ගිවිසුම් ප්‍රකාර හා ඒවායෙහි විස්තර කර තිබෙන තත්ත්වයන්ට අනුව (භුක්ති විඳීමේ දී ඇතිවන සාධාරණ පරදු හා ක්ෂයවීම් සඳහා නිසි සහන සලසමින්) බදු දීමනාකරුට ආපසු හැර දිය යුතු ය.
- 20. ඉහත සඳහන් පරිදි ඉඩම ආපසු හැරදීමක දී, ඉඩමට හෝ ගොඩනැගිලිවලට කරන ලද කවර අන්දමේ වැඩිදියුණු කිරීමක් වෙනුවෙන් හෝ වෙනත් කාරණයක් මත මොනයම් වන්දි මුදලක්වත් ඉල්ලා සිටීමට බදු ගැනුම්කරුට අයිතියක් නැත්තේය.
- 21. මෙම බද්ද ඇරඹී වසර පහක් ගතවන තුරු අතුරු බදු දීම් සඳහා අවසර දෙනු නොලැබේ.
- 22. නිශ්චිත කාලය තුළ දී අරමුණු/ඉලක්ක මෙන්ම ඉඩම ලබාගත් කාර්යය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට බදුකරු අසමත් වුවහොත් බදු ගිවිසුම අවලංගු කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. කෙසේවුවත්, ඉඩම සම්බන්ධව උක්ත බදු ගැනුම්කරුගේ අයිතීන් මූල්‍ය ආයතනයකට උකස් කර ඇති අවස්ථාවක දී බදු දීමනාකරු විසින් එවැනි අවස්ථා පිළිබඳව මූල්‍ය ආයතනයට දැනුම් දිය යුතු අතර, මෙම “ආ” උපලේඛනයේ 13 වැනි වගන්තියේ සලසා ඇති අයිතීන් සඳහා මූල්‍ය ආයතනයට හිමිකම් ලැබෙන්නේය.

බදු දීමනාකරුගේ අත්සන.

1947 අංක 08 දරන රජයේ ඉඩම් ආදාපනතේ 23(2) වගන්තිය යටතේ ඉහත තබා ඇති ජනාධිපතිවරයාගේ/ජනාධිපතිනියගේ අත්සනේ ප්‍රතිරූපය.

දෙදහස් වු..... මසයේ වැනි දින දී මා ඉදිරිපිට තැබූ බවට සහතික කරමි.

බදු ගැනුම්කරුගේ අත්සන

ජනාධිපති ලේකම් :

බදු ගැනුම්කරුගේ අත්සන බවට සාක්ෂි : 1.

2.

දෙදහස්:..... වු..... මස..... වැනි දා

වන මේදින දී

අත්සන් කරන ලදී.

එබ් 18637 - 50.0001/2003/06) ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

2

3. ඉඩම සහ එහි කර ඇති සෑම සංවර්ධන වැඩක් වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු කවර වූ හෝ වරිපනම් සහ අයබදු මුදල් අවසර පත්‍ර දරන්නා විසින් ගෙවිය යුතුය.

4. දිසාපති/ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් ලිඛිතව මාසයක් කල් දීමේ ලිපියක් අවසර පත්‍ර දරන්නාට අතින් භාරදීමෙන් හෝ ලියාපදිංචි කළ කැපුලෙන් ඔහුගේ/ඇගේ නමට ඔහු/ඇ අවසාන වරට සාමාන්‍යයෙන් පදිංචිව සිටි ලිපිනයට යැවීමෙන් හෝ ඉඩමේ පෙනෙන කැනක ඇලවීමෙන් හෝ ඕනෑ විටක මෙම අවසර පත්‍රය අවසන් කළ හැක.

5. මෙම අවසර පත්‍රය අවසර පත්‍ර දරන්නාට පුද්ගලික වූවක් වේ.

6. අවසර පත්‍ර දරන්නා විසින් ඉඩම හෝ ඉඩමේ කිසියම් කොටසක් පිළිබඳ තමාගේ අයිතිය අතුරු බදු දීමක්, පැවරීමක්, උකස් කිරීමක් හෝ වෙන හැටියකින් බැහැර කිරීමක් හෝ ගනු දෙනු කිරීමක් නොකළ යුතුය.

7. අවසර පත්‍ර දරන්නා විසින් දිසාපතිගෙන්/ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගෙන් කලින් ලියවිල්ලකින් ලබාගත් අනුමැතියක් නොමැතිව ඉඩමේ කිසිම ස්ථර හෝ අස්ථර ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම හෝ ස්ථර වහාම කිරීම හෝ නොකළ යුතුය.

8. අවසර පත්‍ර දරන්නා විසින් දිසාපතිගෙන්/ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගෙන් කලින් ලියවිල්ලකින් ලබාගත් අනුමැතියක් නොමැතිව ඉඩමේ ඇති ගස් කැපීම හෝ ඒවාට හානි කිරීම හෝ කැපීමට ඉඩ හැරීම හෝ කිසියම් හානියක් කිරීම හෝ නොකළ යුතුය.

9. අවසර පත්‍ර දරන්නා විසින් රජයේ සහ වෙනත් ඉඩම් සලකුණු සහ ඉඩමේ මායිම් ස්වකීය වියදමින් සලකුණු කොට සහ හොඳින් අලුත්වැඩියා කොට පවත්වාගත යුතුය.

10. අවසර පත්‍ර දරන්නා විසින් අවසර පත්‍රය අවසන්වීමෙන් හෝ අවලංගු කිරීමෙන් පසුව ඉඩමේ භුක්තිය දිසාපති/ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට හෝ දිසාපතිගේ/ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ නියෝගය අනුව ක්‍රියා කරන අන් කිසිවෙකුට හෝ සමාදානයෙන් භාර දිය යුතුය. එවැනි අයෙකුට එසේ අවසර පත්‍රය අවසන් වීමෙන් හෝ අවලංගු කිරීමෙන් පසුව දිසාපති/ ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙනුවෙන් ඉඩමට ඇතුළු වී එහි භුක්තිය භාර ගත හැකිය.

11. කමත් විසින් ඉඩමේ කර ඇති සංවර්ධන වැඩ සඳහා හෝ වැය කරන ලද මුදල් සඳහා හෝ සිදු වූ අලාභ සඳහා හෝ අන්කිසි ඕනෑම කරුණක් සඳහා හෝ වන්දියක් ඉල්ලීමේ නිමිකමක් අවසර පත්‍ර දරන්නාට නොමැති අතර කිසිම වන්දියක් ඉල්ලීම ද කළ නොහැක.

12. අවසර පත්‍ර දරන්නාට මෙම අවසර පත්‍රය හේතු කොට ගෙන ඉඩම පහසු ක්‍රමයට මිළ දී ගැනීමට හෝ බදු ගැනීමට අයිතිවාසිකමක් නොමැති විය යුතුය. නැතහොත් ලබාගත නොහැකි විය යුතුය.

13.

14.

15.

20..... මාසයේදින නිකුත් කරන ලදී.

.....දිසාපති/ප්‍රාදේශීය ලේකම්,
ඉහත නම සඳහන් අවසර පත්‍ර දරන්නා විසින් ඉහත සඳහන් කොන්දේසි පිට භාර ගන්නා ලදී.

අවසර පත්‍ර දරන්නාගේ අත්සන.

මුල් පිටපත
ORIGINAL 109499
மூலப்பிரதி

H 039315 - 50,000 (2011/11) යු. එ. ප. රජයේ මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව

ඉඩම් කොමසාරිස්
காணி ஆணையாளர் } 144 A
L.C.

(464 වන අධිකාරය වූ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනතේ 19 (2) වන වගන්තිය යටතේ නිකුත් කරනු ලබන අවසර පත්‍රය
(464 ஆம் அத்தியாயமான) காணி அபிவிருத்திக் கட்டளைச் சட்டத்தின் 19 (2) ஆம் பிரிவின் கீழ் வழங்கப்பட்ட அனுமதிப்பத்திரம்
PERMIT ISSUED UNDER SECTION 19 (2) OF THE LAND DEVELOPMENT ORDINANCE (Chapter 464)

..... පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කයේ දිසාපති වන මම
..... දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ආදායම් නිලධාරී කොට්ඨාශයේ
..... පන්තුවේ / කෝරළයේ
ඉමාමියෝව නිලධාරී කොට්ඨාශයේ තමිලි ගමේ පිහිටා ඇති :

..... මාවட்டத்தின் அரசாங்க அதிபர் ஆகிய நான்
..... மாவட்டத்தில் பெரும்பாக அரசிறை அலுவலரின் பகுதியில்
..... பற்றில் / கோறளையில் கிராமச்சேவகர் அலுவலரின் பகுதியில் உள்ள
..... கிராமத்தில் அமைந்துள்ளதும் என அழைக்கப்படுவதும் :

I Government Agent of the Administrative District of do hereby permit
..... of (hereinafter referred to as "the Permit Holder") to occupy the allotment of State
Land called (Hereinafter referred to as "the land") situated in the Village of
in the Grama Seva Niladhari's Division of in Pattuwa / Korale in the Divisional
Revenue officer's Division of in the District.

ඉඩම මැන ඇත්නම්

සර්වේයර් ජනරාල්වරයා විසින් පිළියෙල කරනු ලැබ, මුහුඹාරයේ ඇති අංක
දරන පිඹුරේ අංක බිම් කවිටිය වශයෙන් නිරූපනය කෙරෙන,
ප්‍රමාණයෙන් හෙක්ටයාර් / අක්කර රූඩ් පර්ච්ස් ක්
ඇතැයි ගණන් බලා ඇති -
උතුර : ද
නැගෙනහිර : ද
දකුණ : ද
බටහිර : ද

காணி அளக்கப் பட்டிருப்பின்

அளவையாளர் தலைமையதிபதி அவர்களால் தயாரிக்கப்பட்டு அவரது பொறுப்பில் வைக்கப்பட்டுள்ள ஆம் இலக்க மாதிரிப் படத்தில்
..... ஆம் இலக்க காணித்துண்டு எனக் குறிப்பிடப்படுவதும்
..... ஹெக்டேயர்ஸ் / ஏக்கர் ரூட் பேர்ச்
பரப்பளவுள்ளதும் பின்வருமாறு எல்லைகளைக் கொண்டதும்-
வடக்கில் :
கிழக்கில் :
தெற்கில் :
மேற்கில் :

If the land is surveyed

Land depicted as Lot No in Plan No. prepared by the Surveyor General and kept in his charge and computed to contain in extent hectares / acres
..... roods perches and bounded -
On the North by :
On the East by :
On the South by :
On the West by :

හෝ
அல்லது
or

(2)

ඉඩම මැන තැන්තම්	}	උතුරට : ද නැගෙනහිරට : ද දකුණට : ද බටහිරට : ද මායිම් වූ, ප්‍රමාණයෙන් හෙක්ටයාර් / අක්කර රූඩ් පර්චස් පමණ වූ ;
කාණි අளக்கப்பட்டා තිරුப்பினේ	}	වැடකිල් : කිழුකිල් : தெற்கில் : மேற்கில் : என்பவற்றை எல்லைகளாகக் கொண்டதும் ஹெக்டேயர்ஸ் / ஏக்கர் றூட் பேர்ச் பரப்பளவு கொண்டுள்ளதும் :
If the land is not surveyed	}	and bounded On the North by : On the East by : On the South by : On the West by : and contain in extent about *hectares / acres roods perches.

.....යනුවෙන් හැඳින්වෙන (මෙහි මින්මතු “ඉඩම” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) රජයේ ඉඩම් කට්ටියේ පදිංචිවීමට 1969 අංක 16 දරන පනතින් සහ 1981 අංක 27 දරන පනතින් සංශෝධිත ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනතේ විධිවිධානවලට සහ මෙහි උපලේඛනයේ දක්වා ඇති කොන්දේසිවලට යටත්ව (මෙහි මින්මතු “අවසරපත්‍රය දරන්නා” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) හි පදිංචි

(இதனகத்துப் பின்னர் “காணி” எனக் குறிப்பீடு செய்யப்படுவதும்) ஆன அரசு காணியில் இருக்கச் செய்வதற்கு, “அனுமதிப்பத்திரம் வைத்திருப்பவர்” என இதனகத்துப் பின்னர் குறிப்பீடு செய்யப்படும் அவர்களை 1969 ஆம் ஆண்டின் 16 ஆம் இலக்க சட்டத்தின் மூலமும் 1981 ஆம் ஆண்டின் 27 ஆம் இலக்கச் சட்டத்தின் மூலமும் திருத்தப்பட்டவாறான காணி அபிவிருத்திக் கட்டளைச் சட்டத்தின் ஏற்பாடுகளுக்கும் இதற்கான அட்டவணையில் தரப்பட்டுள்ள நிபந்தனைகளுக்கும் அமைய இத்தால் அனுமதிக்கின்றேன்.

Subject to the provisions of the Land Development Ordinance as amended by Act, No. 16 of 1969 and Act, No. 27 of 1981 and the conditions set out in the schedule hereto.

උපලේඛනය
අட்டවணை
SCHEDULE

1. යම් කොන්දේසියක් කඩකරනු ලැබීමේ හේතුවෙන් මේ අවසරපත්‍රය අවලංගු කරනු ලැබුවහොත් මිස එය ඉහත සඳහන් ආඥාපනතේ විධිවිධාන යටතේ ප්‍රදානපත්‍රයක් කිකුත් කරන කෙස් වලංගු පවතින යුතුය.

1. இவ்வனுமதிப்பத்திரம் நிபந்தனைகள் எவற்றையும் மீறியதற்காக நீக்கப்பட்டால் ஒழிய, மேலே சொல்லப்பட்ட கட்டளைச் சட்டத்தின் ஏற்பாடுகளின் கீழ் அளிப்பு ஒன்று வழங்கப்படும் வரை வலுவில் இருத்தல் வேண்டும்.

1. This permit unless cancelled for violation of any condition shall remain in force until a grant is issued under the provision of the aforesaid Ordinance.

2. මෙම ඉඩමෙහි හෝ ඒ මතුවට ඇති (සියලු මැණික් ගල් ද ඇතුළු) ඛනිජ ද්‍රව්‍ය රජයට අයත්වන අතර, ඉඩමට ඇතුළුව එවැනි යම් ඛනිජ ද්‍රව්‍ය කැණීමේ, සෙවීමේ හෝ ඒ පිළිබඳ කටයුතු මෙහෙයවීමේ හෝ එම ඛනිජ ද්‍රව්‍ය ඉවත්කරගෙන යාමේ අයිතිය රජය සතුවේ. දියාපතිවරයාගේ ලිඛිත අවසරයක් ද උචිත බලධරයාගෙන් බලපත්‍රයක්ද ලබා ඇත්නම් මිස, අවසර පත්‍රය දරන්නා ඉඩමෙහි හෝ ඒ මතුවට හෝ ඛනිජ ද්‍රව්‍ය කිසිවක් කැණීම, සෙවීම, එය ලබාගැනීම, ප්‍රයෝජනයට ගැනීම, විකිණීම හෝ අනාකාරයකින් බැහැර කිරීම නොකළ යුතුය.

2. காணியில் அல்லது அதன் மேலுள்ள கனிப்பொருள்கள் யாவும் (சகல அருங்கற்கள் உட்பட) அரசுக்குச் சொந்தமானவையாகும். அக்காணியில் பிரவேசித்து அத்தகைய கனிப்பொருள்களுக்காகத் தோண்டுவதற்கும், தேடுதல் செய்வதற்கும் வேலை செய்வதற்கும் அல்லது ஏதேனும் அத்தகைய கனிப்பொருள்களை எடுத்துச் செல்வதற்குமான உரிமை அரசுக்குரியதாகும். அனுமதிப்பத்திரம் வைத்திருப்பவர் அரசாங்க அதிகாரியிடமிருந்து எழுத்திலான அனுமதியையும் ஏற்ற அதிகாரியிடம் இருந்து உரிமம் ஒன்றையும் பெற்றிருந்தாலன்றி, காணியில் அல்லது அதன்மேல் கனிப்பொருள்கள் எவற்றிற்காகவும் தேடாண்டுதலோ, தேடுதல் செய்தலோ, எடுத்தலோ, தனதாகி கொள்ளுதலோ, விற்கலோ அல்லது வேறு விதத்தில் கையாற்றத்தலோ ஆகாது.

2. All minerals (including all precious stones) in or upon the land belong to the State which reserves to itself the right to enter upon the land and dig for, search for work or carry away any such minerals. The permit holder shall not dig or search for, take, appropriate sell or otherwise dispose of any minerals in or upon the land unless he has obtained permission in writing from the Government Agent, and a licence from the appropriate authority.

දිවනා පත්‍ර අංකය	
රන් ප්‍ර	2878

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ජනාධිපති
 ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව
 ඉඩම් කොමසාරිස්, 142

දුම්රිය මාරු කල

අකුරු බෙදීමට අවසර ඇත

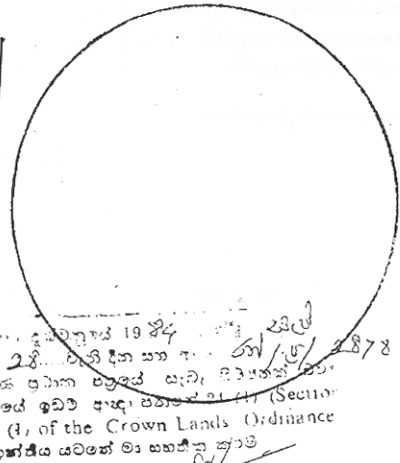
**ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනතේ 19 (6) වන වගන්තිය
 සමග කියවිය යුතු 19 (4) වන වගන්තිය යටතේ
 නිකුත් කරනු ලබන ප්‍රදාන පත්‍රය**

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ජනාධිපති **සුඛසේන ප්‍රසාද්**
 වන මම 1969 අංක 16 දරණ පනතින් සහ 1981 අංක 27 දරණ
 පනතින් සංශෝධිත, (464 වන අධිකාරය වූ) ඉඩම් සංවර්ධන ආඥාපනතේ විධිවිධාන වලට අනුකූලව, (මෙහි
 මින්මතු "ඉඩම" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) මෙහි පළමුවන උපලේඛනයේ විස්තර කර ඇති ඉඩම,
 එකී ආඥාපනතේ විධිවිධාන වලට සහ මෙහි දෙවන උපලේඛනයේ ඇතුළත් රක්ෂිත වගන්ති හා කොන්දේසි
 වලට යටත්ව (මෙහි මින් මතු "අධිකාර" යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) වෙත ප්‍රදානය කරමි.

වර්ෂ එක්දහස් නවසිය වනු මෙයින්, ශ්‍රී ලංකා
 ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ රාජ්‍ය මුද්‍රාව යටතේ කොළඹ, ජනාධිපති මන්දිරයේ දී, ප්‍රදානය කළේය ලදී.

ඊ. ආර්. ජනවර්ධන

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ
 ජනාධිපති.

ජනාධිපතිවරයාගේ ප්‍රතිරූප අත්සන ලා ෧෦෦෦෦෦ දී තබන ලා
 බව (464 වන අධිකාරය වූ) රජයේ ප්‍රදානපනතේ 23(2)
 වගන්තිය යටතේ මිම සහතික කරමි.

එස්. එම්. එල්. මනෝකාර
 ජනාධිපති ප්‍රතිරූපයෙන් ප්‍රමුඛයි.

කොන්දේසි :

1. මෙහි සඳහන් අවම අනු බෙදුම් ඒකකය, එනම්, උස්බිම් හෙක්ටයාර් ෫෦෦෦෦.෨෦෦..... ව, වාරිමාර්ග පහසුකම් සහිත ඉඩම් හෙක්ටයාර් / අක්කර ව වඩා ප්‍රමාණයෙන් අඩු වූ මෙම ඉඩමේ බෙදා වෙන්කළ කොටසක් අයිතිකරු විසින් බැහැර නොකළ යුතුය.
2. මෙහි නියමිත අවම භාගයට වඩා අඩු එනම්, වස, මෙම ඉඩමේ කොටසක් වෙන්කළ කොටසක් අයිතිකරු විසින් බැහැර නොකළ යුතුය.
3. වන කොන්දේසියේ සඳහන් අවම අනු බෙදුම් ඒකකයට වඩා අඩු ප්‍රමාණයක් වූ ඉඩමේ බෙදා කොටසකට කිසිම තැනැත්තෙක් අයිතිකරු නො විය යුතු ය.
4. වන කොන්දේසියේ සඳහන් අවම භාගයට අඩු වූ ඉඩමේ නො බෙදා කොටසකට කිසිම තැනැත්තෙක් අයිතිකරු නො විය යුතුය.
5. දනව ඉදිකරන ලද හෝ ඉදිකර ගෙන යනු ලබන හෝ ඒන්මතු ඉදිකරනු ලබන වාරිමාර්ග ක්‍රමයකින් මේ බිම් කොටසට හෝ එහි යම් කොටසකට වාරිමාර්ග පහසුකම් සැලසෙන්නන් නම්, එකී වාරිමාර්ග පහසුකම් සැලසෙන බිම් කොටස සම්බන්ධයෙන් අයිතිකරු (453 අයිතාරය වූ) වාරිමාර්ග ආභද්‍ර පනතේ විධිවිධාන වලට හා ඒ යටතේ සාදන ලද යම් රීතිවලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.
6. දිසාපතිවරයාගෙන් ලිඛිත අවසරයද උචිත බලධරයාගෙන් බලපත්‍රයක් ද ලබා ඇත්නම් මිස, අයිතිකරු විසින් ඉඩමෙහි හෝ ඒ මතුපිට කිසිම ඛනිජ ද්‍රව්‍යයක් සඳහා කැණීම, සෙවීම, එය ලබා ගැනීම, ප්‍රයෝජනයට ගැනීම, විකිණීම හෝ අන්‍යාකාරයකින් බැහැර කිරීම නො කළ යුතුය.
7. දිසාපතිවරයාගේ පූර්ව ලිඛිත අවසරයක් ඇතිව මිස, ඉඩමෙහි හෝ එහි කිසිම කොටසක අයිතිය බැහැර නො කළ යුතුය.

ඉඩම් කඩම් දැනමුතුකම්

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා යනු දූෂණය මැඩලීම මූලික අරමුණ කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රමුඛතම ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් වන ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලාංකීය නියෝජිතායතනයයි. ලොවපුරා රටවල් රැසක ශාඛා සියයකට අධික ප්‍රමාණයක් පිහිටුවා ඇති ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ජාලය විනිවිදභාවය, වගවීම හා යහපාලන ප්‍රතිපත්තින් ප්‍රවර්ධනය පිණිස කැපවී සිටී. ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනය 2002 වසරේ සිට ශ්‍රී ලංකාව සුපිළිපත් දේශයක් බවට පත්කිරීමේ අරමුණ ඇතිව ස්වාධීනව ක්‍රියාත්මක වේ.

පාලනය කෙරෙහි ජනතාවගේ අවබෝධය ඉහළ නැංවීමත් ඔවුන්ගේ සහභාගිත්වය දිරිගැන්වීමටත්, පුහුණුව, හැකියාවන් වර්ධනය මෙන්ම දැනුම තුළින් ගුණාත්මක මට්ටමින් ඉහළ සේවාවන් ඇතිකිරීම හා දූෂණයට විරෝධීවම තුළින් සුපිළිපත් රටක් බිහිකිරීමත් අපගේ ඉලක්ක වේ.

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා
366, නාවල පාර, නාවල, රාජගිරිය
දුරකථන - (94) 11 4369781
ෆැක්ස් - (94) 11 2 865 777
වෙබ් අඩවිය - www.tisrilanka.org